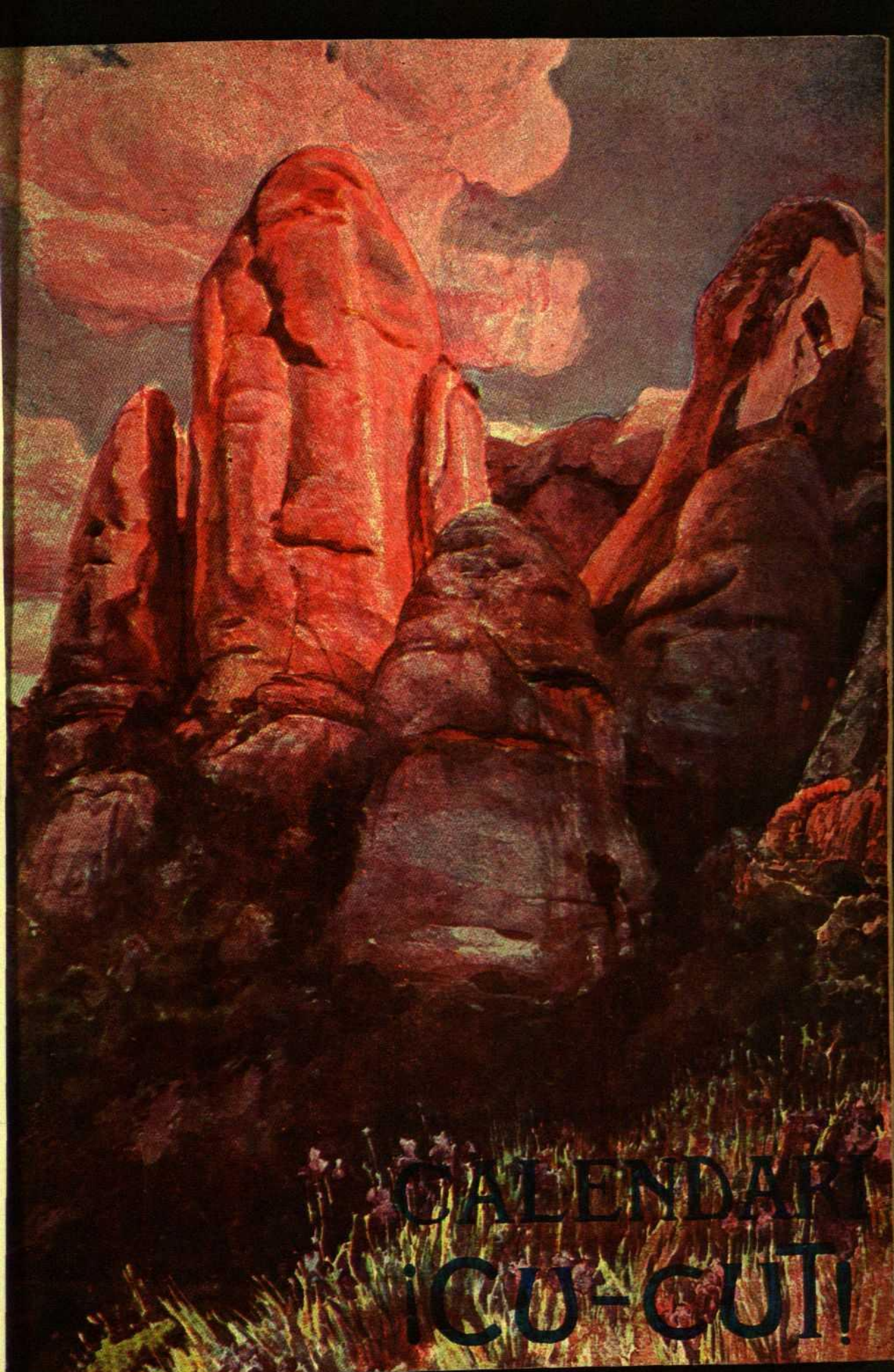
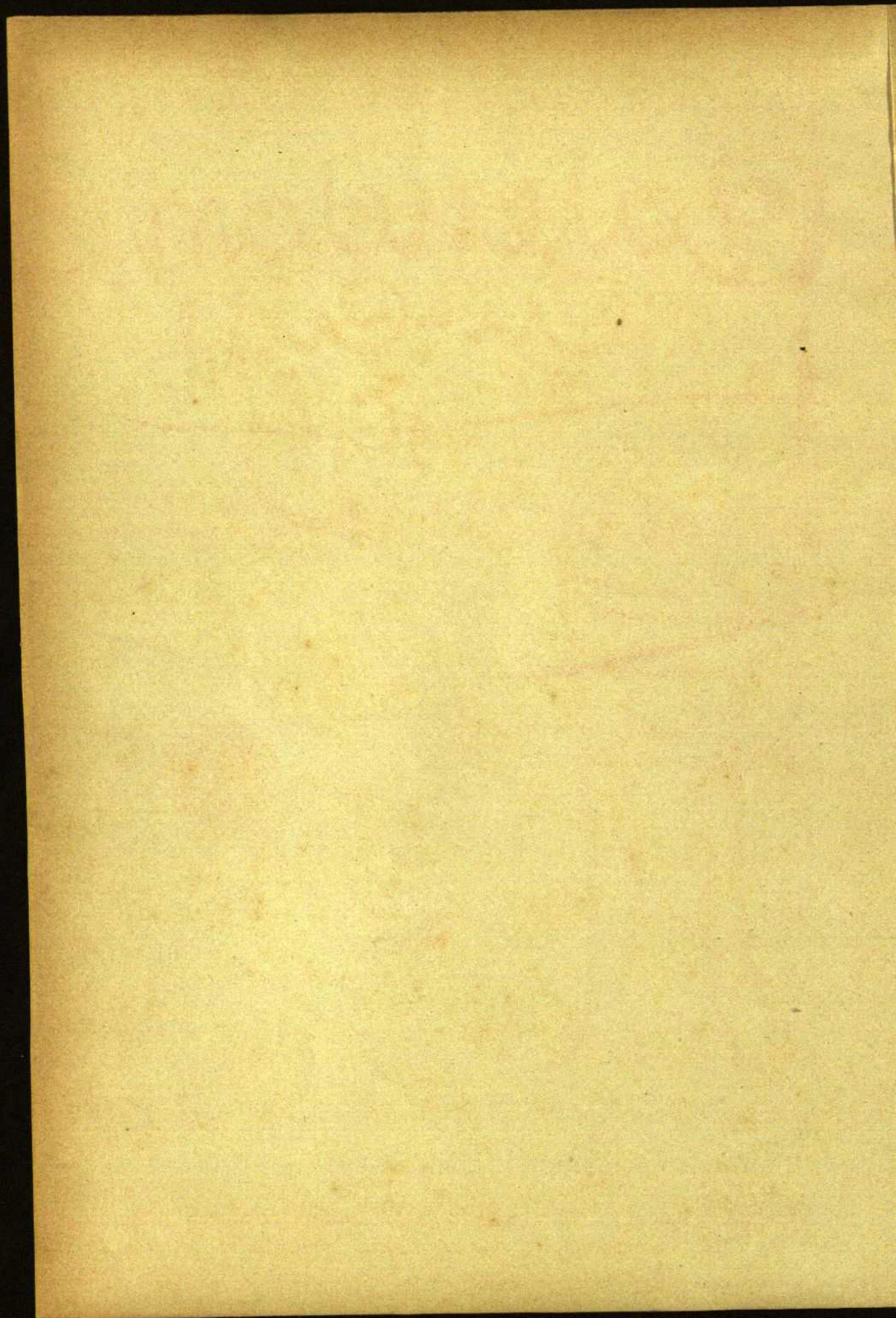

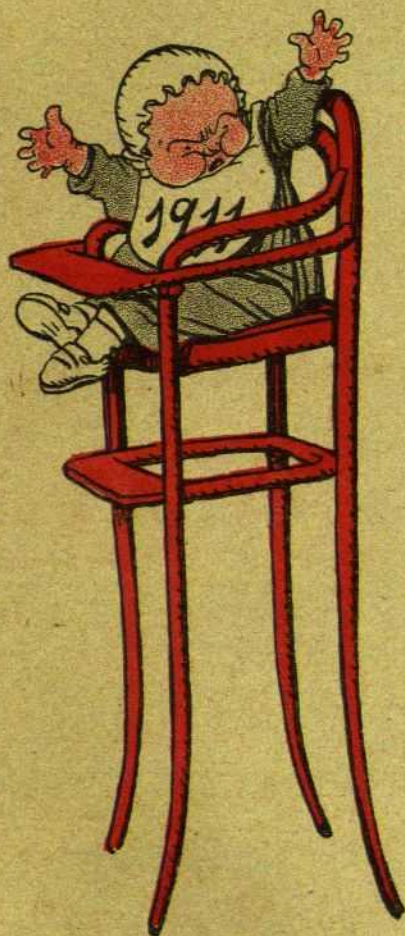

CALENDAR
iCU-CUT!

Calendari in-out! 1911

malamala
!m-m;
lll

ESPROPIETAT

JANER

- 1 D. LA CIRCUMCISIÓ DEL SENYOR, s. Concordi, mr.
- 2 dil. Ntra. Sra. de la Providència, s. Siridó, b y s. Macari.
- 3 dim. S. Daniel, mr., y sta. Genoveva, vg.
- 4 dimec. S. Titus, b. y cf. y sta. Dafrosa, mr.
- 5 dij. S. Telesfor, p. mr. y sta. Emilià, vg.
- 6 div. LA ADORACIÓ DELS SANTS REYS.—(I. B.)
- 7 dis. S. Ramon de Penyafort, cf.—S'obren les velac.
- 8 D. Sts. Teofil y Eladi, mrs.
- 9 Quart creixent.—Temps revolt.
- 10 dil. S. Julià mr. y sa esposa sta. Basilisa, vg.
- 11 dim. Sts. Nicanor, diaca mr. y Gonzal de Amarant, cf.
- 12 dimec. S. Higiní, p. mr. y sta. Honorata, vg.
- 13 dij. S. Arcadi, s. Alfredo o Alfret abat del Cister.
- 14 div. S. Gumersinde, cf. y sta. Glàfira, vg.
- 15 dis. Sts. Hilari, b. y dr. y Felu, mr. y sta. Macrina.
- 16 Lluna plena.—Segueix el temps variable.
- 17 D. El Dolcissim Nom de Jesús, s. Pau primer hermità.
- 18 dil. Sts. Fulgenci, b. y dr. y Marcel, p. mr.
- 19 dim. S. Antón, ab.—Absolució general a la Mercè.
- 20 dimec. La Catedral de S. Pere en Roma y sta. Prisca, vg.
- 21 dij. S. Canut, rey y mr. y stes. Pía y Germana, mrs.
- 22 div. Sts. Fabià, p. y Sebastia, mrs.
- 23 dis. S. Fruitós, b. mr. y sta. Agnès, vg. mr.
- 24 D. La Sagrada Família, y s. Vicenç, espanyol.
- 25 Quart minvant.—Pluges parcials y neus.
- 26 dil. S. Ildefons o Alfons, arq. de Toledo.
- 27 dim. Sts. Timoteu, b. y Tiers, mrs.
- 28 dimec. La conv. de S. Pau, ap., S. Proget, b. mr.
- 29 dij. Sta. Paula, vda., s. Policarpi, b. y mr.
- 30 div. Sts. Joan Crisòstom, b. y dr. y Mer, ab.
- 31 dis. Sts. Julià, b. de Cuenca, y Ciril, b. y cfs.
- 32 D. Sts. Francesch de Sales, dr. y Valeri, bb. cfs.
- 33 dil. Sts. Martina, vg. mr. y Aldegundis, vg.
- 34 Lluna nova.—Se generalisen les pluges.
- 35 dim. S. Pere Nolasc, cf. y fr.—Absol. gen. a la Mercè.

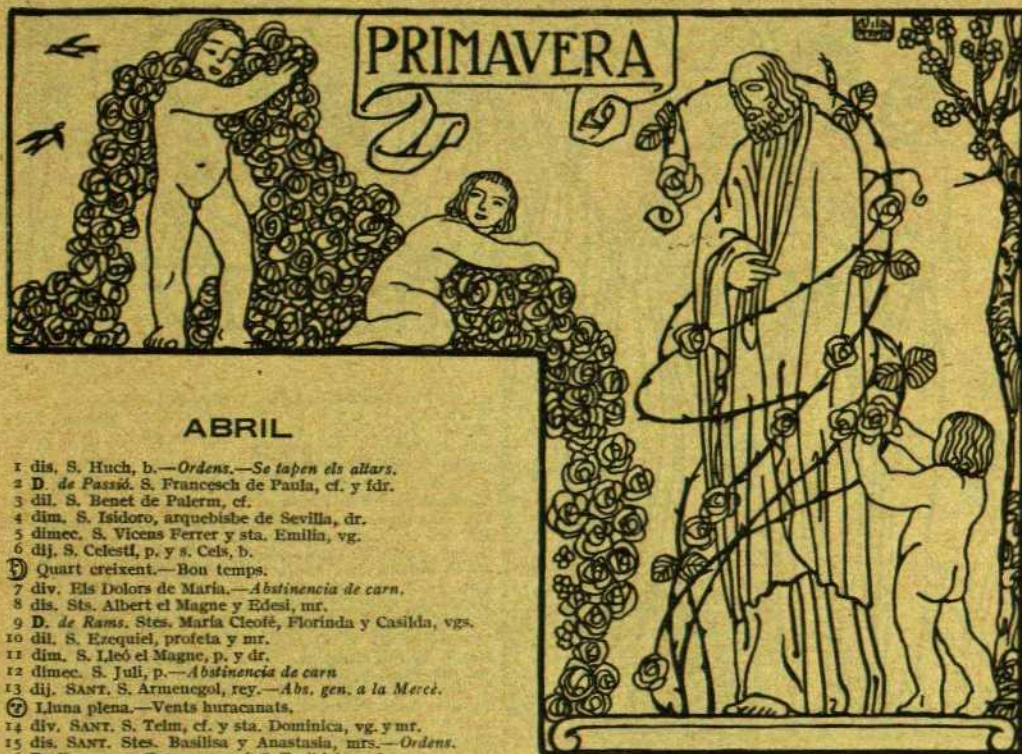
FEBRER

- 1 dimec. S. Ignasi y s. Cecili, bb. y mrs.
- 2 dij. LA PURIFICACIÓ DE MARIA.—B. P. als Mínims.
- 3 div. S. Blay, b. mr., el Beat Nicolau de Longobart.

- 4 dis. Sts. Andreu Corsino y Rembert, bb. cfs.
- 5 D. Els Sts. mrs. del Japó, stes. Agata y Calamanda, vgs.
- 6 dil. Sta. Dorotea.—(En Cervera el Santíssim Misteri).
- 7 Quart creixent.—Vents huracanats y fets.
- 8 dim. Sts. Romualt, ab. y Ricart, rey.
- 9 dimec. S. Joan de Mata, fdr.—Absol. gen. a la Trinitat.
- 10 dij. Sta. Apolonia, vg. mr., y Sts. Nicetoro y Jocunde.
- 11 div. S. Guillem, hermità y sta. Escolástica, v.
- 12 dis. L'Aparició de l'Immaculada a Lourdes.
- 13 D. Sta. Eulalla, vg. y mr., patrona de Barcelona.
- 14 dil. Sts. Benigne, mr., y Fulcrà y sta. Catarina de Ricci.
- 15 Lluna plena.—Millora'l temps.
- 16 dim. S. Valeri, pbr. y mr.—Absol. gen. en la Trinitat.
- 17 dimec. S. Faust, pbr. y sta. Jovita, diaca, germs. mrs.
- 18 dij. Sts. Onésim, b. y Honest, mr.
- 19 div. Sts. Policroni, b. y Ròmul, mrs.
- 20 dis. S. Simó, b. mr. y la bta. Cristiana, vg.
- 21 D. Sts. Mansuet, b. y Alvar de Córdoba, cfs.—(I. B.)
- 22 dil. Sts. Sadot, b. y Nemesi, mrs.
- 23 dim. Sts. Vèrul, Secudi y Sirici, mrs.
- 24 Quart minvant.—Temps variable.
- 25 dimec. La Catedral de S. Pere en Antioquia y s. Abili, b.
- 26 dij. S. Pere Damia, b. y sta. Margarida de Cortona.
- 27 div. (Abans f) Sts. Maties, ap. y Modest, b. y cf.
- 28 dis. S. Tarasi, b. y el bt. Sebastia d'Aparici, cf.
- 29 D. Ntra. Sra. de Guadalupe de Méjich.—(I. B.)
- 30 dil. Sts. Leandre, arq. y dr. y Baldoher, cfs.
- 31 dim. Sts. Macari, Teofil y Rufi, ms.—Se tanquen les vel.

MARS

- 1 dimec. Cendra. S. Rosendo, b.—Abstinència de carn.
- 2 Lluna nova.—Bon temps.
- 3 dij. Sts. Simplicí, p. y cf. y Absalon, mr.
- 4 div. Sts. Hemeteri y Celedoni, germana.—Abst. de ca. n.
- 5 dis. Sts. Cassimir, rey y cf. y Lluc, p. mr.
- 6 D. I de Quaresma. El Beat Nicolau Pactor.
- 7 dil. S. Olaguer, arquebisbe de Tarragona.
- 8 dim. S. Tomàs de Aquil, cf. y dr. y sta. Perpetua mr.
- 9 Quart creixent.—Temps revolt.
- 10 dimec. S. Joan de Deu, fdr.—B. O. S. Joan de Deu.
- 11 dij. S. Pacià, b. de Barcelona y sta. Francisca, vda.
- 12 div. S. Melitò, mr.—Tèmpores.—Abst. de carn.
- 13 dis. S. Constantí, cf.—Tèmpores.—Ordres.
- 14 D. de Quaresma. S. Gregori el Magne, p. y dr.
- 15 dil. Sts. Ramir, Roderich y Salomón, mrs.
- 16 dim. Sts. Florentina, vg. y Matilde, reina.
- 17 Lluna plena.—Borrascues en varis punts.
- 18 dimec. Sta. Madrona, vg., Sts. Longinos, mr. y Raimond.
- 19 dij. Sts. Heribert, b. y cf. y Abraham, solitari.
- 20 div. Sts. Patrici, b. y Joseph de Arimatea.—Abst. ca. n.
- 21 dis. L'Arcàngel sant Gabriel y el bt. Salvador d'Horta.
- 22 D. III de Quaresma. S. JOSEPH, ESPÓS DE MARIA.
- 23 dil. S. Nicetò, b. y sta. Fotina la Samaritana.
- 24 dim. S. Benet, ab. y fr.
- 25 dimec. S. Desgracies, b. y sta. Catarina de Gènova, vg.
- 26 dij. Sts. Joseph Oriol, cf. y Victorià, mr.
- 27 Quart minvant.—Desglessa, crescuda ds rius.
- 28 div. Sts. Timolan y Pausides.—Abstinència de carn.
- 29 dis. LA ANUNCIACIÓ DE MARIA.—B. P. en S. Agustí.
- 30 D. IV de Quaresma. S. Brauli, b. y sta. Màxima, mr.
- 31 dil. Sta. Lúlia ab son espòs y fills, mrs.
- 32 dim. Sts. Sixt III, p. y cf. y Timoteu.
- 33 dimec. Sts. Eustasi, ab. y Bertoldo, cfs.
- 34 dij. S. Joan Climach, ab.
- 35 Lluna nova.—Millora'l temps.
- 36 div. Sta. Balbina, vg. y mr.—Abstinència de ca. n.

ABRIL

- 1 dis. S. Huch, b.—*Ordens.*—*Se tapen els altars.*
- 2 D. de Passió. S. Francesch de Paula, cf. y fdr.
- 3 dil. S. Benet de Palerm, cf.
- 4 dim. S. Isidoro, arquebisbe de Sevilla, dr.
- 5 dimec. S. Vicens Ferrer y sta. Emilla, vg.
- 6 dij. S. Celestí, p. y s. Cels, b.
- 7 Quart creixent.—Bon temps.
- 7 div. Els Dolors de Maria.—*Abstinencia de carn.*
- 8 dis. Sts. Albert el Magne y Edesi, mr.
- 9 D. de Rams. Stes. Maria Cleofé, Florinda y Casilda, vgs.
- 10 dil. S. Ezequiel, profeta y mr.
- 11 dim. S. Lleó el Magne, p. y dr.
- 12 dimec. S. Juli, p.—*Abstinencia de carn.*
- 13 dij. SANT. S. Armenegol, rey.—*Abs. gen. a la Mercè.*
- 14 Lluna plena.—Vents huracanats.
- 14 div. SANT. S. Telm, cf. y sta. Dominica, vg. y mr.
- 15 dis. SANT. Stes. Basillia y Anastasia, mrs.—*Ordens.*
- 16 D. PASQUA DE RESURRECCIÓ. S. Toribi, b. y cf.
- 17 dil. (Abans t) La Bta. Mariana.—*Abs. gen. a la Mercè.*
- 18 dim. (Abans t) S. Eleuteri, b. y mr.—*B. P. al Carme.*
- 19 dimec. Sts. Hermógenes y Vicens, mrs.
- 20 dij. Sta. Agnès de Mont Fulciano, vg. y s. César.
- 21 div. S. Anselm, b. y dr.
- 22 Quart minvant.—Temps revolt.
- 22 dis. Sts. Sotero y Cayo, pp. mrs.
- 23 D. S. Jordi, mr.—*patrò del principat de Catalunya.*
- 24 dil. S. Fidel, mr. y sta. Bona.—*Sobren les velacions.*
- 25 dim. S. March, evangelista.—*Lletanies majors.*
- 26 dimec. Sts. Cleto y Marcell, pp. mrs.
- 27 dij. S. Pere Armenegol, mr.
- 28 div. S. Pau de la Creu, fdr., s. Prudenci, b. y s. Vidal.
- 29 Lluna nova.—Algunes pluges.
- 29 dis. S. Pere, mr. y s. Robert, ab. del Cister.
- 30 D. La Mare de Deu de Montserrat, y la Divina Pastora.

MAIG

- 1 dil. (Abans t) Sts. Felip y Jaume, ap.
- 2 dim. S. Atanasi, b. y dr.
- 3 dimec. (Abans t) La Inv. de la Sta. Creu y s. Alexandre.
- 4 dij. Sts. Mònica, viuda y Antonia mr.
- 5 div. La Conversió de S. Agustí.
- 6 Quart creixent.—Temps benigne.
- 6 dis. S. JOAN ANTE PORTAM LATINAM.
- 7 D. El Patrociní de Sant Joseph.
- 8 dil. La aparició de S. Miguel Arcàngel y sta. Eumelia.
- 9 dim. S. Gregori Nazianceni, b. y dr.
- 10 dimec. S. Antonín, arq. de Florencia.
- 11 dij. Sts. Pons, Eudal, Atanasi y Eveli, mrs.—(Lleida)
- 12 div. Sts. Domingo de la Calzada, cf. y Pancraci, mr.
- 13 dis. Sts. Pere Regalat y Mas, pbrs., mr.
- 14 Lluna plena.—Bon temps.
- 14 D. Ntra. Sra. dels Desamparats y s. Bonifaci, p.
- 15 dil. (Abans t) Sts. Isidre, llanador, y Joan B. la Salle.
- 16 dim. Sts. Joan Nepomuceno, mr. y Ubalt, b.
- 17 dimec. S. Pascual Ballón, cf.
- 18 dij. S. Félix de Cantalici y sta. Claudia, mr.
- 19 div. Sts. Pere Celestí, y Ivo, advocat.
- 20 dis. Sts. Bernardí de Sena, cf. y Baldiri, mr.
- 21 D. S. Secundí, mr.
- 22 Quart minvant.—Variable.
- 22 dil. Sta. Rita de Cassia.—*Abstinencia de carn.*—(I. B.)
- 23 dim. L'Apar. de S. Jaume, ap. y s. Basileu, mr.
- 24 dimec. Sta. Susana.—*Lletanies.*—*Abst. de carn.*—(I. B.)
- 25 dij. LA ASCENSIÓ DE N. S., S. Gregori VII, p.

- 26 div. S. Felip Neri, cf. y fr. y sta. Fina, vg.
- 27 dis. Sts. Beda, venerable, pbrs. y Joan, p. mr.
- 28 D. Sts. Just, ab. y Just, cf.—(Abans t en Vich).
- 29 Lluna nova.—Pluges.
- 29 dil. Sta. Teodosia, mr.
- 30 dim. S. Ferrán, rey d'Espanya, cf. y sta. Emmelia.
- 31 dimec. MARIA, Mare del A. H. y sta. Angela Merici.

JUNY

- 1 dij. Sts. Enecou, ab. y Fortunat, cfs.
- 2 div. Sts. Marcell, Pere, Erasme y Blandina, mrs.
- 3 dis. S. Isaac, monge.—*Vigília.*—*Dejuni ab abst. de carn.*
- 4 Quart creixent.—Calor.
- 4 D. PASQUA DE PENTECOSTÉS.—(I. B.)
- 5 dil. (Abans t) Sts. Bonifaci, b. mr., y Sanxo.—(I. B.)
- 6 dim. (Abans t) S. Norbert, b. cf.—*B. P. en el Carme.*
- 7 dimec. S. Sabinià, mr.—*Témpores.*—*Dejuni.*—(I. B.)
- 8 dij. S. Salustia, cf. y sta. Caliope, mr.—(I. B.)
- 9 div. Sts. Prim y Felícia, mrs.—*Témpores.*—*Dejuni.*
- 10 dis. Sta. Margarida, reina de Escocia.—*Témpores.*—(I. B.)
- 11 D. La Santíssima Trinitat y s. Bernabé, ap.
- 12 Lluna plena.—Temps variable.
- 12 dil. Sts. Joan de Sahagún, y Onofre, cfs.
- 13 dim. (Abans t) S. Antoni de Padua, cf.
- 14 dimec. Sts. Basili, b. y dr. y Eliseu, profeta.
- 15 dij. SS. CORPUS CHRISTI. s. Vito, mr.—*Professó general.*
- 16 div. Sts. Joan Francesch de Regis, cf., Quirze, mr.
- 17 dis. Sts. Manel, Sabel é Ismael, mrs.
- 18 D. Sts. March y Marcellia, mrs.
- 19 dil. Sta. Juliana de Falconeris, vg. y s. Gervasi, mr.
- 20 Quart minvant.—Núvols y trons.
- 20 dim. S. Silveri, papa y mr.
- 21 dimec. Sts. Lluís Gonçaga, cf. y Palladi, b.
- 22 dij. S. Pauli, ab. y cf. y sta. Consorcia, vg.
- 23 div. El Dolcíssim Cor de Jesús, y sta. Agripina, vg.
- 24 dis. (Abans t) La Nativitat de S. Joan Baptista.
- 25 D. S. Guillem, ab.—*Jubileu del Sagrat Cor.*
- 26 dil. Sts. Joan y Pau, germans, mrs. y s. Pelay, mr.
- 27 Lluna nova.—Fortes calors.
- 27 dim. Sts. Zóyl, mr. y Ladislau, rey.
- 28 dimec. S. Lleó II, p.—*Vigília.*—*Dejuni ab abst. carn.*
- 29 dij. S. PERE y S. PAU, apòstols.
- 30 div. La Com. de S. Pau, ap., y sta. Emilliana, mr.

JULIOL

- 1 dis. S. Galo, b. y sta. Leonor, reina.
- 2 D. La Preciosissima Sanch de N. S. J. C. y s. Procés.
- 3 dil. S. Trifó y companys mrs. y sta. Mustiola, vg. y mr.
- 4 Quart creixent.—Borrasques.
- 5 dim. S. Laurià, b. y el Beal Gaspar de Bono, mínim.
- 6 dimec. S. Miquel dels Sants.—*Absol. gen. a la Trinitat.*
- 7 dij. Sts. Isais, profeta, y Tranquill, mr.
- 8 div. Sts. Fermi y Odó, bb. y mrs.—*(A la ciutat d'Urgell).*
- 9 dis. Sta. Isabel, viuda, reina de Portugal.
- 10 D. La Translació 2.ª de Sta. Eulària, vg. y mr.
- 11 dil. S. Cristófol, els set germans mrs. y sta. Amalia, vg.
- 12 dim. Sts. Pio I, p. y mr. y Abundi, pbr.
- 13 Lluna plena.—Bon temps.
- 14 dimec. Sts. Joan Gualbert, ab., Felip y Nabor, mrs.
- 15 dij. S. Anacleto, p. y mr. y sta. Mirop, mr.
- 16 div. S. Bonaventura, cardenal, bisbe y dr.
- 17 dis. Sts. Enrich, emp. y Camil de Lelis, fr. y fdr.
- 18 D. Mare de Deu del Carme.—*Jubileu en les Carmelites.*
- 19 dil. S. Aleix, cf. y Sta. Mareelina, vg. y mr.
- 20 dim. S. Frederich, b. y cf. y stes. Sinforosa y Marina, mrs.
- 21 dimec. S. Vicens de Paul, y stes. Justa y Rufina, vgs.
- 22 Quart minvant.—Aumenten les calors.
- 23 dij. Sts. Elies, prof. y Geroni Emilià, fdr. y sta. Margarida
- 24 div. Sta. Praxedes, vg. y s. Daniel, profeta.
- 25 dis. Sta. Maria Magdalena, penitent.
- 26 D. S. Llibori, b. y cf. y sta. Erundina, vg.
- 27 dil. Sta. Cristina, vg. y mr.—*Vigília.—Dejuni.*
- 28 dim. S. JAUME, APÒSTOL, PATRÓ D'ESPANYA.
- 29 Lluna nova.—Variable.
- 30 dimec. (Antes t) Sta. Agna, mare de Marla Santissima.
- 31 dij. S. Pantaleó, mr. y stes. Juliana y Sempronià, vgs.
- 32 div. Sts. Nassari, Cels y Víctor, mrs.
- 33 dis. Sts. Maria, vg. y Beatriu, vg. y mr.
- 34 D. Sts. Abdón y Senen, mr. y sta. Donatila, vg. y mr.
- 35 dil. S. Ignasi de Loyola, fdr.

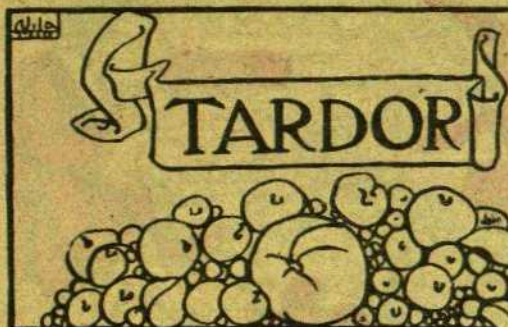
AGOST

- 1 dim. S. Pere, ap. ad Vincula y s. Fèlix, mr.
- 2 Quart creixent.—Segueix temps variable.
- 3 dimec. Mare de Deu dels Angels.—*Jubileu de la Por.*
- 4 dij. La Invençió del cos de S. Esteve, protomartre.
- 5 div. S. Domingo de Gusmàn, cf. y fr.

- 6 dis. Mare de Deu de les Neus y s. Emigdi, b. y mr.
- 7 D. Transfig. de N. S. J. C. y Sts. Just y Pastor, germans.
- 8 dil. Sts. Gayetà, fdr. y Albert, de Sicília, cfs.
- 9 dim. S. Ciríach y companys, mrs.
- 10 dimec. S. Romà, soldat, mr.
- 11 dij. (Abans t) S. Llorens, diacn, mr.—*Abs. gen. Mercè.*
- 12 Lluna plena.—Bon temps.
- 13 div. Stes. Filomena, vg. m. y Susagna, mr. y S. Tiburei.
- 14 dis. Sta. Clara, vg. y fundadora.
- 15 D. Sts. Hipòlit y Cassià, mrs.
- 16 dil. S. Eusebi, mr.—*Vigília.—Dejuni ab abstín. de carn.*
- 17 dim. LA ASSUMPCIÓ DE MARIA.—*B. P. en S. Agustí.*
- 18 dimec. Sts. Roch y Jacinto, cfs.
- 19 dij. Sts. Lliberati, ab. y Mamet, mrs.
- 20 Quart minvant.—Fortes calors.
- 21 div. S. Agapit, mr. y sta. Elena, emperatriu, vda.
- 22 dis. Sts. Magi, mr., Mariàn, cf. y Lluís, b. y cf.
- 23 D. Sts. Joaquim, pare de Maria Santissima y Bernat.
- 24 dil. Sta. Joana Francesca Fremiot, vda. y fundadora.
- 25 dim. Sts. Sinforia, Fabricià y Zòtich, mrs.
- 26 dimec. S. Felip Benici, cf.
- 27 dij. (Abans t) S. Bartomeu, ap. y sta. Auria, vg.
- 28 Lluna nova.—Calors insuportables.
- 29 div. Sts. Lluís, rey de França y Genís, mr.
- 30 dis. S. Celerí, p. mr.
- 31 D. El Puríssim Cor de Maria.
- 32 dil. S. Agustí, b. dr. y fdr.—*B. P. a S. Agustí.*
- 33 dim. La Degollació de S. Joan Baptista y sta. Sabina.
- 34 dimec. Sta. Rosa de Lima, vg. y sta. Fèlix y Adaucto.
- 35 dij. S. Ramon Nonat, card.—*(Abans t a Solsona).*
- 36 Quart creixent.—Algunes pluges.

SETEMBRE

- 1 div. Sta. Gil, ab., Llop b. y Artur, mr.
- 2 dis. Sta. Antolí, mr. y Esteve, rey, cf.
- 3 D. N.ª S.ª de la Consolació, la Verge de la Cinta, Tortosa.
- 4 dil. Stes. Cándida, Rosa de Viterbo, y Rosalia, vgs.
- 5 dim. S. Llorens Justinià, b. y sta. Obdulia, vg.
- 6 dimec. Sts. Oncsifero y Faust, mrs.
- 7 dij. S. Augustal, b. y sta. Regina, v. y mr.
- 8 div. LA NATIVITAT DE LA MARE DE DEU. S. Adrià, mr.
- 9 Lluna plena.—Bon temps.
- 10 dis. Sts. Gorgoni, mr. y Pere Claver, cf.
- 11 D. El Santíssim Nom de Maria, s. Nicolau de Tolentí, cf.
- 12 dil. Sts. Proto y Jacinto, mrs.
- 13 dim. Sts. Leonci y Teudol, mrs.
- 14 dimec. Sts. Eulogi y Amat, bisbes, cfs.
- 15 dij. La Exaltació de la Santa Creu y s. General, mr.
- 16 div. S. Nicomedes y sta. Melitina, mrs.
- 17 Quart minvant.—Pluges parcials.
- 18 dis. Sts. Corneli, p. y Cebrià, b., mrs.
- 19 D. Els Dolors gloriosos de Maria, S. Pere de Arbués, mr.
- 20 dil. Sts. Tomàs de Vilanova, b. cf. y Farriol, mr.
- 21 dim. S. Genaro y companys, mrs. y sta. Constança, mr.
- 22 dimec. S. Eustaqui y companys, mrs.—*Tèmp.—Dej.*
- 23 dij. (Abans t) S. Mateu, ap. y evang. y sta. Ifigenia, vg.
- 24 div. Els sants mrs. de la Legió Tebea.—*Tèmp.—Dejuni.*
- 25 Lluna nova.—Tempestats.
- 26 dis. (Abans t) Sta. Tecla, vg. y mr.—*(A Tarragona).*
- 27 D. MARE DE DEU DE LA MERCÉ.—*(A bisbat Barcelona).*
- 28 dil. Stes. Maria de Cervelló, (v. del Socós) y Aurelia.
- 29 dim. S. Cebrià, mr. y sta. Justina, vg. y mr.
- 30 dimec. Sts. Cosme y Damia germans y Adoll, mrs.
- 31 dij. S. Wenceslao, mr. y el Bt. Simón de Rojas, cf.
- 32 div. (Abans t) La Dedicació de S. Miquel Arcàngel.
- 33 dis. S. Geroni, dr. y fdr.
- 34 Quart creixent.—Variable.

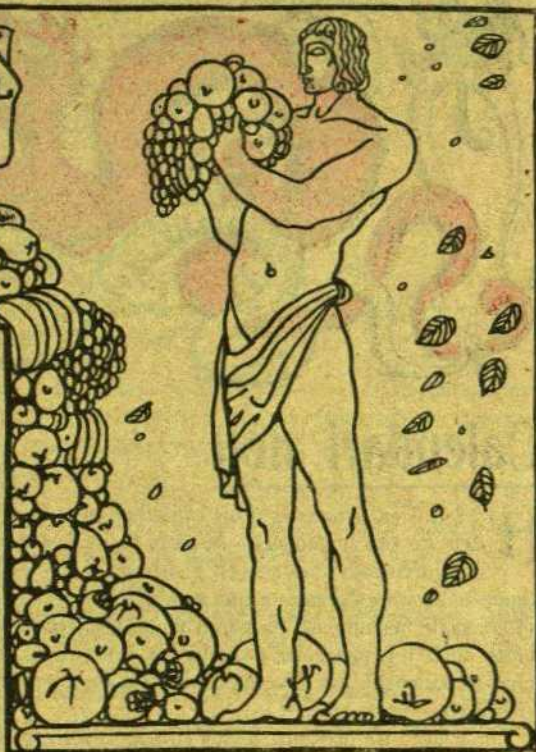

OCTUBRE

- 1 D. Ntra. Sra. del Roser.—*Jubiléu del Sant Rosari.*
- 2 dil. Els Sants Angels de la Guarda y s. Leodegari, b. mr.
- 3 dim. Ss. Candi, mr. y Grau, ab.
- 4 dimec. S. Francesch d'Assis, fdr.
- 5 dij. Ss. Froila, b. y Plàcit, mr.
- 6 div. Ss. Bruny fdr. y Emili, mr.
- 7 dis. Ss. March, p., August, cf. y Sergi, mr.
- 8 D. Ntra. Sra. del Remey, stes. Brigida, vda. y Reparada
- 9 Lluna plena.—Variable.
- 10 dil. S. Dionís, b. mr. y sta. Púbia, abadesa.
- 11 dim. Ss. Francesch de Borja, y Lluís Bertrán, cfs.
- 12 dimec. S. Nicasí, b. y mr. y sta. Plàcida, vg.
- 13 dij. Ntra. Sra. del Pilar de Saragossa y s. Serafi, cf.
- 14 div. S. Eduart, rey y cf. y sta. Celedonia, vg.
- 15 dis. S. Calixt, p. mr. y sta. Fortunada, vg. mr.
- 16 Quart minvant.—Baixa la temperatura.
- 17 D. Sta. Teresa de Jesús, vg. y fundadora.
- 18 dil. S. Gai, ab. y la beata Maria de la Encarnació, vg.
- 19 dim. Sta. Eduvigis, vda., duquesa de Polonia.
- 20 dimec. S. Lluch, evangelista.
- 21 dij. S. Pere de Alcántara, cf.
- 22 div. S. Joan Candi, cf. y Sta. Irene, vg. mr.
- 23 dis. S. Hilarió, ab. y sta. Ursula y comps. vgs. y mrs.
- 24 D. Sta. Maria Salomé, vda. y sta. Córdula, mr.
- 25 Lluna nova.—Temps insegur.
- 26 dil. Ss. Pere Pasqual, b. mr. y Joan Capistrà, cf.
- 27 dim. Ss. Rafael, Arcàngel, y Bernat Calvó, b. y cf.
- 28 dimec. Ss. Crispi y Crispina y sta. Daria, mrs.
- 29 dij. Ss. Evarist, p. y Llúcia y Marçal, mrs.
- 30 div. S. Vicens y stes. Sabina y Cristeta, mrs. de Avila.
- 31 dis. (Abans †) Ss. Simón y Judes Tadeu, apòstols.
- 32 D. S. Narcís, b. mr.—(† al bisbat de Girona).
- 33 dil. S. Claudi, mr.
- 34 Quart creixent.—Millora'l temps.
- 35 dim. S. Quintí, mr.—*Vigília.—Dejuni.*

NOVEMBRE

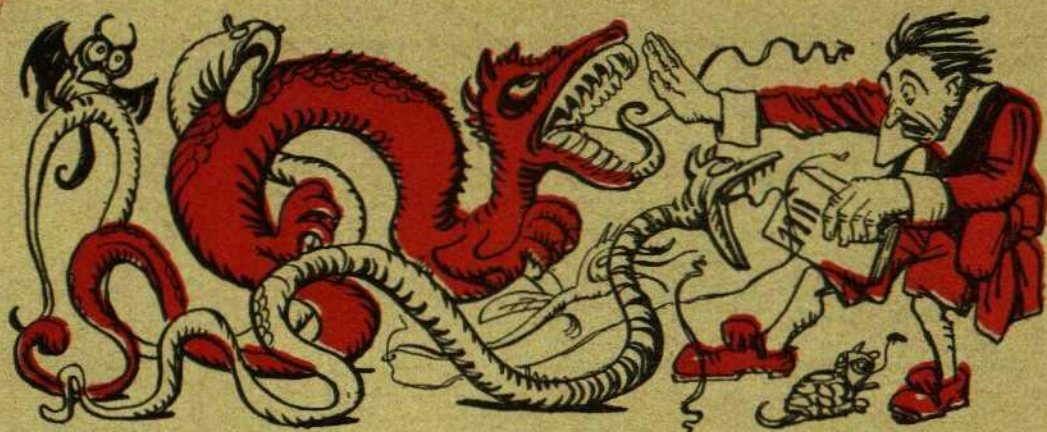
- 1 dimec. ✠ LA FESTA DE TOTS SANTES.
- 2 dij. La Commemoració dels fidels difunts.
- 3 div. Els innumerables mrs. de Saragossa, y S. Armengol.
- 4 dis. S. Carlos Borromeu, card. b. y cf. y sta. Modesta, vg.
- 5 D. S. Zacarías, profeta, y sta. Elisabet.
- 6 dil. Ss. Sever, b. y mr. y Leonart, ab.
- 7 Lluna plena.—Vents.
- 8 dim. Ss. Florenci, b. cf. y Ernest, mr. y sta. Catarina, mr.
- 9 dimec. Els quatre germans marts Coronats.
- 10 dij. La Dedicació de la Basílica del Salvador a Roma.
- 11 div. S. Andreu Avelí, cf. y sta. Trifosa, mr.
- 12 dis. Ss. Martí, b. y cf. y Mena, mr.
- 13 D. El Patrociní de Nra. Sra. y S. Martí p. mr.
- 14 dil. Ss. Estanislau de Koska y Homobono, cfs.
- 15 Quart minvant.—Tempestats de vents y frets.
- 16 dim. Ss. Serapi, mr. y Rulo, b.—*Absol. gen. a la Mercè.*
- 17 dimec. Ss. Eugeni, b. y mr. y Leopoldo, emp. y cf.
- 18 dij. S. Elpidi y comps. mrs.
- 19 div. Sta. Gertrudis la Magna, vg. s. Gregori Taumaturg.
- 20 dis. Ss. Màxim, b. y Bàrulas, nra. mr.
- 21 D. Sta. Elisabet, reina d'Hungria, vda.
- 22 dil. S. Félix de Valois, fr.—*Absol. gen. a la Trinitat.*
- 23 Lluna nova.—Calma atmosfèrica.
- 24 dem. La Presentació de la Mare de Deu.
- 25 dimec. Sta. Cecília, vg. y mr.
- 26 dij. S. Climent, p. y mr.
- 27 div. S. Joan de la Creu, fr. y sta. Flora, vg. y mr.
- 28 dis. S. Mercuri, soldat, mr. y sta. Catarina, vg. y mr.

- 26 D. Els Desposoris de Ntra. Sra. y S. Courat.
- 27 dil. Ss. Facunde y Primitiu, mrs.
- 28 dim. S. Gregori III, p. y cf.
- 29 dimec. S. Sadurní, b. y mr.
- 30 Quart creixent.—Temps benigne.
- 31 dij. (Abans †) S. Andreu, ap.

DESEMBRE

- 1 div. S. Eloy, b. y sta. Natalia, mr.
- 2 dis. Ss. Bibiana, Adria, Paulina y Anselma, mrs.
- 3 D. Sta. Francesch Xavier, cf. y Daniel, b.—(I. B.)
- 4 dil. Sta. Bàrbara y s. Pere Crisòlech, b.
- 5 dim. S. Sabas, ab. y sta. Crispina, mr.
- 6 dimec. S. Nicolau de Bari, arq. de Mira.
- 7 Lluna plena.—Frets generals.
- 8 dij. S. Ambrós, b. y dr.—*Dejuni.*
- 9 div. ✠ LA IMMACULADA CONCEPCIÓ DE MARIA.
- 10 dis. Sta. Leocadia, vg. y m.—*Dejuni.*
- 11 D. Ntra. Sra. de Loreto y sta. Eulària de Mérida.—(I. B.)
- 12 dil. S. Damas, papa espanyol, cf.
- 13 dim. S. Sinesi, lector, mr. y sta. Odila, abadesa.
- 14 Quart minvant.—Pluges y neus.
- 15 dimec. Sta. Llúcia, vg. y mr.
- 16 dij. Ss. Nicasí y Pompeyus, mrs. y Espiridió, b.
- 17 div. S. Eusebi, b. y mr.—*Dejuni.*
- 18 dis. Sta. Albina, vg. y mr. y sta. Adelaida.—*Dejuni.*
- 19 D. S. Ilàtzer, b. cf. y sta. Vivina, vg.—(I. B.)
- 20 dil. Ntra. Sra. de la Esperansa o de la O.
- 21 dim. S. Nemesi, mr. y sta. Fausta, vg. y mr.
- 22 dimec. S. Domingo de Silos, ab.—*Temp.—Dejuni.*
- 23 Lluna nova.—Borrasques.
- 24 dij. (Abans †) Sta. Tomàs, ap. y Severia, b. y cf.
- 25 div. Sta. Zenón, Demetri y Fluvia, mrs.
- 26 dis. Sta. Victoria, vg. y mr. y s. Sèrvol, pobre paralítich.
- 27 D. S. Delfi, b. y sta. Tarsila, vg.—(I. B.)
- 28 dil. ✠ LA NATIVITAT DE N. S. J. C.—(I. P. B.)
- 29 dim. (Abans †) S. Esteve, protomartir.—(I. B.)
- 30 dimec. (Abans †) S. Joan, ap. y evang.—(I. B.)
- 31 dij. (Abans †) Els Sants Ignocens, mrs.—(I. B.)
- 32 Quart creixent.—Millora'l temps.
- 33 div. S. Tomàs Cantuariench, b. y mr.
- 34 dis. La Traslació de S. Jaume, y sta. Anisia, mr.
- 35 D. (Abans †) S. Silvestre, p. y cf. y sta. Coloma, vg. y mr.

Calendari nou

Hi hà qui en presència d'un calendari nou y al disposarse a encetar-lo—parlem d'un calendari dels de bloch americà—se sent la espinà dorsal pessigollejada de dalt a baix per calfreds d'esgarrifansa y el cervell atormentat per tota mena d'idees angunioses, que per cert, desdiuen de les més plaentes a que sembla convidar el cromet que serveix de tapadora als fulls y que sol consistir, usualment, en algùn paissatge frescal que, no més de vèurel, sugereix visions de costellades, fetes o projectades a camp ras, o en algùn tipu femení de gracies captivadores, o en algùn tema ornamental que fora del tot inofensiu si's prescindia del mal gust artístich que sol campejar en la seva composició.

Y això no obstant, hi hà ànimes impressionables que no poden evitar el cúmul de males impressions que'ls hi sugereix la presència d'un calendari per estrenar, y tot els hi es girarlo d'un cantó y d'un altre y examinarlo ab rezel, com si's tractés d'un objecte perillós.

Malaguanyada pesseta la que's gasten aquets esperits timorats, si un objecte que han adquirit pera felshi utilitat se'ls ha de convertir en instrument de tortura.

La filosofia es, certament, una gran cosa pera fer soportable la vida y insoportable el curs a n'els que estudien ampliacions de Dret, però, quan no se'n usa prudentment, pot arribar fins a fernes aborrible la existencia, y en aquet cas estàn els que aixís que's deixen d'adquirir el calendari nou, les donen per enfilàrseles en disquisicions metafisiques respecte a les ventures o les desgracies o la mica de cada cosa que la sòrt els haurà encastat subtilment en cada un dels seus fulls.

Als més d'aquets impressionables, bon punt agafen el talla-papers pera deixar al descobert aquell 1.º de Enero, que als mortals vulgars només ens diu que es cap d'any y el sant dels Manels, els hi ve com un tremolor en tot el cos y un suor d'angunia els perleja el front y pels dintres se'ls hi empessonen els sospirs, talment com si tinguessin un terrible punyal als dits y's disposessin a consumir un cruent sacrifici.

Y tot se'ls ne va ab monologuejar de la faisó següent:

—¿Què es, gran Deu, lo que'l destí'm reserva dintre el transcurs del temps, representat per aquets 365 dies, equivalents als fulls que constitueixen aquet bloch enigmàtic? ¿N'hi hà algùn d'ells que equivalgui a la meua papereta de defunció? ¿N'hi figura, pel contrari, algùn que'm reservi alguna alegria com ho fora, per exemple, el benefici d'una rifeta que'm toqués, la mort de la sogra o la cabal completació de la serie de caps y cues de la General de Tramvies?... ¿En quin d'aquets fulls hi hà vinculat el retorn dels meus al poder? ¿En quin altre hauré liquidat ab el sastre? ¿N'hauré de separar molts abans no arribi l'hora desitjada de que se'n vagi a millor vida y m'hi deixi a mi aquell oncle vell que té tanta terra a la Havana, en el sentit directe de l'expressió?... ¿Existeix en aquets fulls misteriosos algùn que traidorament me reservi la desventura de ser víctima de la alevosia d'uns ulls blaus o d'unes nines negres que tirin en orris els meus prudents projectes de solteria perpetua?

Y aixís per l'estil, molts ciutadans tenen el mal gust d'amargarse les primicies del any y de posarse en perill de que se'ls hi indigestin el rostit y els turrons y les neules, ab que's sol commemorar la capvuitada de Nadal.

Això de voler convertir un bloch de calendari en una nova caixa de Pandora, es, al men

entendre, ganes d'extremar les coses y en substancia afegir una nova xarada més a les moltes que contenen els fulls, la solució de les quals se troba invariablement *mañana*.

No es pas tan capritxosa la vida, cavallers, no goso a dir si per sort o per desgracia, pera que no poguem preveure *a priori* moltes de les que'ns esperen.

La majoria dels mortals que no som imaginatius en excés y que sabem apreciar ab serenitat les coses, en un bloc de calendari per encetar, hi endevinariem una munió de coses que fatalment ens succeiràn dintre l'any, sense que intentem donàrseles de profetes.

Molts dels meus conciutadants podrien predir a l'avensada, per exemple, que del 1 al 10 de cada mes se veuràn precisats a pagar o a quedar a deure el lloguer de casa; es cosa que no falla y que jo he pogut acreditar ab la llarga experiencia de deu anys d'estadant per compte propi.

El 15 de Novembre—passant a un altre ordre de consideracions—es també una data que no tanca pera ningú cap secret, o sinó ja veuràn com si Deu ens dona vida, paciència y *metàlich*, ens trobarem tots plegats a la tinencia d'Alcaldia a treure la cédula personal, per acabarse en aquet dia la pròrroga pera proveirse d'aquet paper mullat.

Vagin aixecant fulls, ab compte de no esquinsarlos... Carnestoltes ¿eh? Divinament. Són diades aburridas, ja hi poden pujar de peus... Endavant; Pasqua: a mi, que soch padrí de tres criatures, la diada'm representa una buidada de portamonedes a la confiteria. Això de la *mona* es la especie zoològica més antipàtica que pugui haverhi.

Primer diumenge de Maig... Tampoch té res de misteriosa la diada: tothom sab que es cosa d'anar a Llotja, a *no sentir* els versos dels poetes premiats als Jochs Florals. Corpus; altra vegada toquen a gratarse la butxaca: vestit d'istiu, barret d'istiu y sabates d'istiu pera la dona, pera les noyes, y pera alguna nevoda escadussera que tinguin afillada.

[La Canícula! Ja poden anar rumiant ahont serà qüestió d'anar a pendre les aigues... Aquet número, als pares que tenen noyes que llueixen, se'ls hi repeteix cada any ab una constancia esparveradora.

[Tots Sants! Si, senyors, *castanyes*: ¿còm se portaràn aquest hivern els barrets? Y, etc., etc.

Jo no sé, francament, què hi poden veure d'enigmàtic en un any que comensa, aqueixes fantasies exaltades, si el mal precisament està en que tots són iguals.

Certament que hi hà sempre una part d'imprevist, però no es cosa de refiarsen gaire quan la liquidació s'espera que sigui en favor propi, perque's donen casos de que les xacres de la sogra en lloch d'empitjorar s'adoben, y de que l'oncle d'Amèrica's mor deixant hereva a la mulata que'l servia y que la sort que esperem de la rifa ni a ser *perra* ha arribat, perque no'ns n'ha portat ni una més a la butxaca.

Per això es que a mi un calendari nou no'm diu res de ídem; més aviat me'l miro com un romanso de la cansó del enfadós.

LLEIXIU

SEMPRE, quan arriba aquet moment, me trobo ab les mateixes dificultats: les de recordar tot lo que en materia de divertir a les orelles s'ha fet a Barcelona dintre els dotze mesos que avuy acaben.

Es igual que si a vostès els preguntessin lo que han menjat dia per dia desde'l primer de Janer. A mi, per exemple, me seria fàcil perquè, d'ordinari, escudella y carn d'olla constitueixen el *menú* cotidià, però vaginths a explicar a aquells que tenen coques això, y als que segueixen les fórmules del llibre *Mi cocinera*.

Lo que a mi'm passa es que, per rahó de la poca varietat culinaria que m'ofereix la Miquela, recordo les clares atencions que de temps en temps els altres faciliten al meu ventrell, ja per ordre de convits, ja pel regal que algún cop li dono de la meua butxaca, y es lo que en música me ve aixís mateix present, després de 365 dies de nyigo-nyigo constant; la lírica forta, la dels *menús* substancials y valents, solsament servits en dies que se senyalen al calendari.

Y'l meu neguit pera endevinarles totes es encara enguany més greu, perquè dels dotze mesos n'he viscut, com vostès saben, cinch a fora, allà cap a les terres dels tiburons, y en dites terres no he fet música pera explicar, però vaig fer coneixensa ab un desmemoriat, quals procediments me vindran a posta pera quedar be ab el públich *honrado* que'm llegeix.

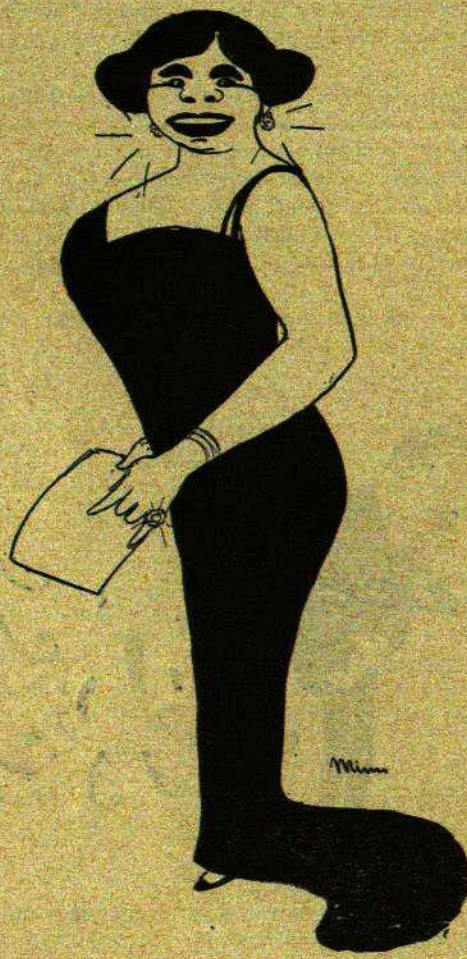
Donchs es el cas, que a nostre home li passava sovint oblidar el nom de fonts de sos amichs, y llavors els substituïa senzillament per una J. Y vegin si era bo el procediment que assegurava haver encertat en més d'un setanta cinch per cent l'inicial. De Josephs, Joaquims y... n'hi han per totes les cases; además la jota pot ben passar per la J, entranthi Ignacis, Indalecis, etc.; en una paraula, la lletra no pot ésser més socorreguda pera sortirse del pas.

Fentse partidari d'aquet sistema, no s'ha de parar tanta atenció als noms y m'he fet *jotero* ab gran èxit, y es més, pretench introduir-lo en tots aquells casos que hagi de recórrer al diccionari o a la historia. Es molt més cómodo que fullejar y regirar papers.

Vegin, donchs, per quin costat endresso el meu resum de l'any, y quan vegin *jota* podran entendre fàcilment a lo que vaig: hauré eixit del pas y ningú podrà protestar de la fidel informació.

Y comenzo. Velshiaquí lo més granat: Liceu. Això altres anys no passava, però d'un quant temps ensà en Bernis ha perdut la rahó antiga y's despenja ab una *Salomé* moderna que va fer tremolar als *asíduos concurrentes* d'aquella casa. Encara va fer més; després de *Terra Baixa* den d'Albert, mirà com podria fer dormir a aquells *asíduos*, plantant-losli un *Lohengrin* tan enter que, si no ho lógrà de bones a primeres, hi van caure en la *Tetralogia* entera y *pronunciada* per Wagner que's repetí tres vegades, ab barreja de *Barco fantasma*.

Jo no sé com seria, però es el cas que, mentres uns dormien, els altres omplien el teatre, y en Bernis, per aquet medi, rumbejà de valent, anant ca-

La Gay

(Dibuix de la Sra. Cardona)

lent encara avuy de les sobres; comensa a veure que l'art de fer dormir es potser el que més dona, perquè *La Vestal* no tingué aquet dò suficient ¡llàstima!

En Bernis tenia un mestre, aquet mestre se deya Beidler, y aquet Beidler, després de les dormides, despertà al poble a Belles Arts donanthi la *Sinfonia Doméstica* den Strauss y altres *jotes*; d'allí va passar al *Palau de la Música* y la repetí, junt ab *Aixís parlava Zartrusta*, però abans, plegats ab l'Orfeó Català, ja s'hi havia expressat ab la *Novena* y ab la *Consagració del Graal* den Wagner. Aquet Beidler era un diantre, y si no se'n arribava a anar, estich segur que'ls *asíduos* el maten.

Després, a l'Orfeó, encara el terratrèmol continuà a mans d'un altre magnífich director suís que's deya *Jota* y que ho va demostrar ab la *Sinfonia* de Max Reger y diferents números sensacionals. Això passava a la

Quaresma, però a la primavera, fills meus, en aquella casa tothom estava despert; en Malats s'hi guanyà l'estona tocant Albéniz y l'Arbós, ab la colla de Madrid, que's deya *Sinfónica*, tingueren la culpa de que pugés l'or a borsa per l'arplegadissa que van ferne.

Tal vegada per això, en Lassalle, que ab els *moixins* d'Alemanya va venir en igual època, se trobà ab el calaix aixut. Un altre dia farà la pau; li asseguro.

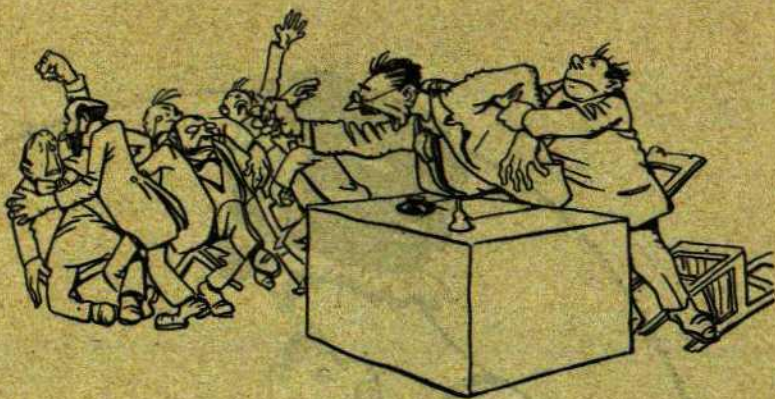
A l'estiu, en Gual y en Pahissa refrescaren les Arenes ab un *Canigó* majestàtic, y posats a regenerar aquell gran cubell, el *Sindicat Musical* va reunirhi més de trenta mil homes, entre rascadors y bufadors que anaren a la una, gracies a en Nicolau y en Lamote.

Aquest últim, més tart, portà a les fonts una altra colla que li posaren per nom *Filarmonica*, al Palau de la Música, y els filarmònichs la trobaren be, perque els enrahonava en bon llenguatge.

Parlaren encara: la Gay ab l'Orfeó Català; en Thibaut y en Granados, mestres cordaires de punta; en Rosenthal teclaire extraordinari, y després *La Schola Orfeònica*, l'Orfeó Barcelonès, l'Orfeó Gracienc y tants altres que anomenarem *jotes*, pera sortirne en poques ratlles, feren el xibarrí de l'any.

Vingueren també varies bandes de fóra pera les festes de Maig que tocaren varies *jotes* apòcrifes y fins alguna de verdadera.

Y després... encara moltes *jotes*. Vegin si quedo natural enguany ab això del resum.

—¡Pilloa! ¡Canalles! ¡Desvergonyits...!

—Senyors, penso que a la fi hem pogut arribar a una conclusió: a la de que no'n tenem.

XIM-XIM

— ¿Per qué no'm portes al Liceu aquest any?

— No m'agrada la companyia... de la teua mamá, que voldria venir de totes passades.

Escultures del gran artista
Joseph Llimona

—Encara hi tenim una hora llarga.

—Una hora tonta, deus voler dir: ¡vés qui no'ns feya agafar la tartana!

El bon lladre

ERA alt, ben plantat y fornit. D'una correcció verament aristocràtica, hauria considerat com un deshonor la més petita violència contra una persona, encara que s'hagués tractat de robarli una fortuna. Ell podia ser lladre, però ho era polidament, sense abandonar may les bones formes, com a persona de principis.

Allò d'esperar al cor de la nit y en un paratge desert un senyor que se'n va a descansar y dirli a boca de canó y apuntantli el d'una pistola: «¡Diners o la vida!» no ho arribava a capir. ¿No era cent y mil vegades més enraonat acostarse a la víctima ab tota la criansa, donarli ab una reverència la bona nit y pregarli correctament la entrega del rellotge o lo que fos? ¡Diners o la vida!... ¿Per què la vida? Y ¿per què precisament els diners?... ¿No era igual un anell de brillants o qualsevol altra futesa de valor?

Dintre l'ofici de lladre era realment una especialitat y en la seva fulla de serveys no deixava d'haverhi fets magnànims.

Una matinada, en plé hivern, va trobar al passeig de Colón un senyor que se n'anava a

agafar el primer tren de Fransa.

—Deu lo quart.

—Deu lo quart.

—Dispensi... ¿que marxa, tal vegada?

—Sí,—va respondre l'altre, apretant el pas.

—Sembla que té pressa—va fer ell.

—Una mica.

—Donchs, no cal que corri, perquè li sobra temps.

—Es que...

—¿Que li faig por?

—¡Home!...

—No s'espanti, que tracta ab un home de be.

Y guaitant al seu entorn pera assegurar-se de que no hi havia testimonis, va afegir el bon lladre:

—¿Vol fer el favor de la cartera, si es servit?

—Veurà...

—¡Tranquilis, home! No sigui aixís.

—Jo...

—Deixi, deixi.

El senyor, davant de tan bones formes, no va tenir més remey que accedir. Y el bon lladre, quan va tenir la cartera, va preguntar ab un somris complacent:

—¿Ahont diu que và?

—Oh, en lloch, si vostè no'm torna la cartera.

El bon lladre va agafar una actitud digna.

—¡Y aral! ¿Per qui m'ha prè?

—Jo li diré... No s'enfadi...

—Si no m'enfado. Només pregunto ahont va.

—A Girona.

—Y, digui: ¿en quina classe té la costum de viatjar?

—En primera.

—Aixís, quan sigui a lloch, ja trobarà qui li deixi diners per tornar. Vostè deu ser persona de crèdit. Aquí té la cartera.

—Però...

—Fixishi be... Li deixo un bitllet de vinticinch pessetes ¿veu? Encara n'hi sobren... Servidor de vostè... Que tingui un fells viatge...

Y després d'un nou acatament, va trencar per un carreró y's va perdre Barcelona endins.

El bon lladre era un home de immillorables costums, ordenat y metòdich. El seu ideal era

la perfecció. De manera que'l joch de rossinyols que posseïa era una marevella. N'hi havia de totes menes y de totes mides, fins al punt de que cap porta resistia més de cinch minuts. Y això es una altra prova de l'avèrsió que sentia'l bon lladre per les violències. A n'ell que no li anessin ab escarpes ni altres eines matusseres: un perfecte joch de rossinyols nikelats y prou. Y, pera usarlos, rès de forsar y remoure'ls panys, ni fer alsaprens, ni donar el més petit cop; suavitat, sempre suavitat: aquest era'l seu lema.

Y es que'l bon lladre, era fill de casa bona. Y si feya de lladre, no era precisament perquè'n sentís vocació, sinó per contrarietats de la vida. Rès, tenia vinticinch anys y estava molt ben acostumat, quan va sobrevenir la ruina del seu patrimoni. ¿Què havia de fer? ¿Treballar? ¡No hauria pogut! Per això, de primer entuvi, va arribar fins a fer passos pera entrar a la policia, sinó que se'n va desdir al enterarse de que'l sou no passava de catorze rals diaris. ¡Vès que n'hauria fet ell de catorze

itals! Per altra banda, si hagués entrat a la policia, hauria hagut de ser persona manada, y a n'ell una de les coses que li agradaven més, era la independència. Veusaquí per què va acabar triant un ofici ab el qual podés ser mestre de les seves accions. Y com que'l va practicar d'una manera nova y original, va acabar per crearse una situació brillantíssima.

Però un dia, va sentir la impressió de que algú'l rastrejava, y, com que era home pru-

dent, va creure que lo millor era desaparèixer per una temporada. Faria un viatge al extranger ¡ja estava dit! El mal era que, donats els seus gustos aristocràtics, no tenia prou capital. Convenia, donchs, abans que rès, proporcionar-se uns milers de pessetes. Y si podés ser de durus, millor.

Justament coneixia un palau, en cert lloch desert de la ciutat nova, del qual mancaven feya un temps els senyors, per ser a pendre les aigües. Y una nit va dirigir-se'l bon lladre a la

reixa del jardí y va obrirla ab tota pulcritut. Entra, tanca de part de dintre y's dirigeig cap el edifici, en el que va entrar triomfalment quan apuntava el dia. Va recórrer el palau, va examinar la caixa de cabals y desseguit va veure que li fora molt difícil espanyarla. Però, malgrat tot, ho va provar, treyent-se fins l'americana pera treballar més còmodament.

Quan ja feya unes quantes hores que bregava, va tenir un ensurt. El bon lladre era un refinat, y allò d'anar en màne-

gues de camisa dintre una maisó sumtuosa com aquella, li feya una lley d'aprensió. Però, quan ja s'havia vestit altre cop, va pensar:

«La suor t'ha desplanxat la camisa. Potser que te la mudessis».

Y desseguit va cercar el guarda-robes y se la va mudar.

Després, sentint certa gana, va visitar el rebost; acabat, sentint certa set, va baixar a les caves; més endavant, sentint certa són, va extendres en un llit flonjo, ricament cobricelat, que li recordava'l de casa seva, abans del desastre financier que l'havia dut a fer de lladre.

—Veyam ¿quines son les carreres que t'agradaria seguir?
—Les carreres... de cavalls.

Aixís, menjant conserves y fiambres, bevent xampany a tot drap y dormint a estones, va sorprendre la nit quan ja coneixia tots els secrets de la casa. Tant se valia, donchs, que esperés l'endemà a reprendre la tasca d'obrir la caixa.

Però, al endemà, en aquella solitud del palau, va comensarse a sentir be, y com que estava segur de que allí no l'anirien a cercar, va resoldre passarhi una temporada. Al cap d'avall, les caves y el rebost eren prou ben proveïts.

Y d'un dia'n varen venir dos, y de dos quatre y de quatre vuyt. Les setmanes varen formar un mes y al mes el va seguir un altre. ¡S'hi trobava tan be, l'home, allà dins! ¡Era tan dolça aquella pau!... Li semblava un herimós somni allò al bon lladre... Era com si tornés a ser rich y s'hagués retirat dintre una seva propietat, per fugir de la societat fastigosa. ¡Oh, quina delícia!... Y el rebost encara estava ben proveït y si be'l xampany ja desdeya, no hi deixava d'haver una bona provisió de Màlaga, després del qual encara hi hauria una bona

reserva de vi del Rhin y de Xerés y d'Alella y tot.

Però un dia, de bon matí, el bon lladre va despertar-se esverat.

Unes passes fermes ressonaven dintre'l palau y s'acostaven cap a la cambra.

De sobte, va descloures una talla del portier y va aparèixer una figura humana.

—¡Lladres!—va cridar el nostre home.

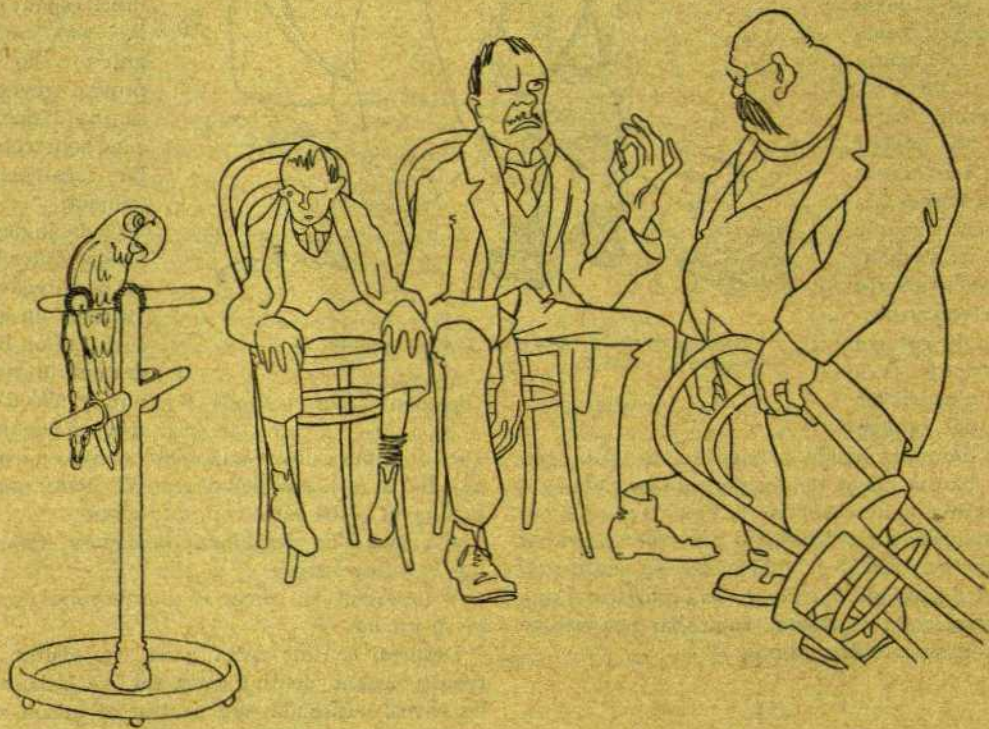
Y, treyent el revòlver de sota'l coixí, va engegar un tret al desconegut, que'l va rebre al bell mitg de la cara.

Y el propietari del palau, que acabava d'arribar de viatge, va caure mort al damunt de la catifa.

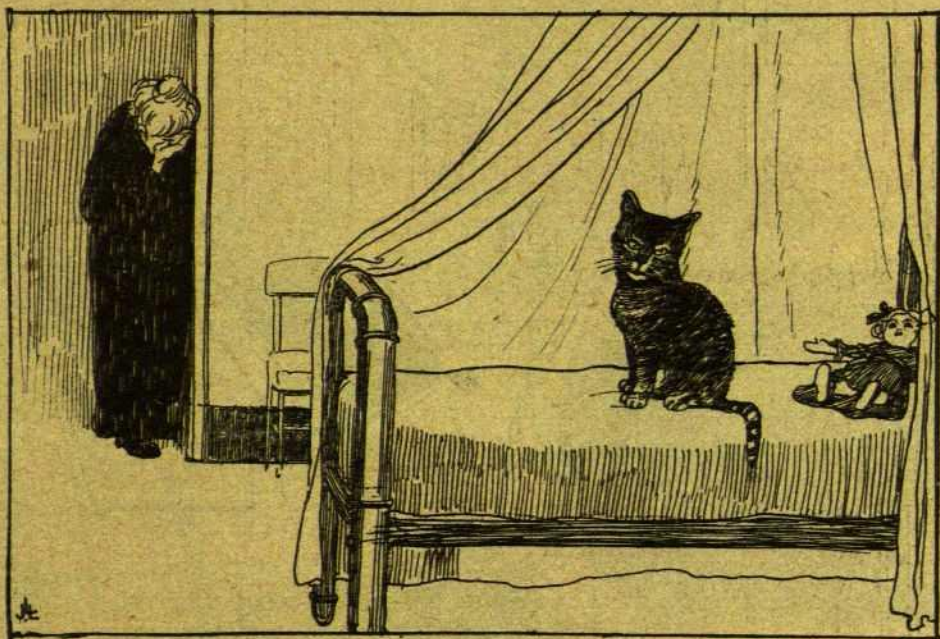
El bon lladre's va vestir a corre-cuita, va escorcollar al mort y, trobant a la cartera els bitllets que li mancaven pera emprendre'l viatge, va dirigir-se a la estació, disposat a seguir fent de lladre tota la vida.

—Al cap d'avall—se deya—val més ser lladre que propietari, perquè sent lladre, no hi hà necessitat de fer mal a ningú, mentres que sent propietari, un, encara que no vulgui, a vegades pert la serenitat...

J. MORATÓ

—Figuris quin conflicte anticlerical em soc y m'han regalat un lloco que res a'l Pare-nostre.
—Sí, ja's veu que té molta ploma al clatell.

El llit de la Mixeta

Prou té bon llit, però no'l vol
la Mixeta dolenta;
prou té bon llit, però'l bressol
es lo que més la tenta;

es tant dolc el suau caliu
que sempre troba
en aquell tan tovet niu,
que'l cor li roba.

Quan la Nena n'es fòra, s'hi esmuny
y, ben caragolada,
s'hi entafura y hi dorm y gruny...
¡Si en viu de regalada!

Si era'l bressol bufó,
més ho es hont ara dorm la Nena.
Si era aquell calentó,
més ho es el lletet y sens cap pena.

La Nena sola no hi vol dormir;
a son costat la nina.
La gelosa ho ha vist y's fa sentir.
La Nena que li diu: —¡Mixeta, vina!

Y ella se'n puja, d'un sol bot,
al llit, alegroia,
y en l'edredó fent un bon clot,
¡s'adorm, més cofoya!

Del llit l'han tret, no de la arcoba,
hont bon raser
en tova falda ben sovint troba
y si no's posa vora'l braser.

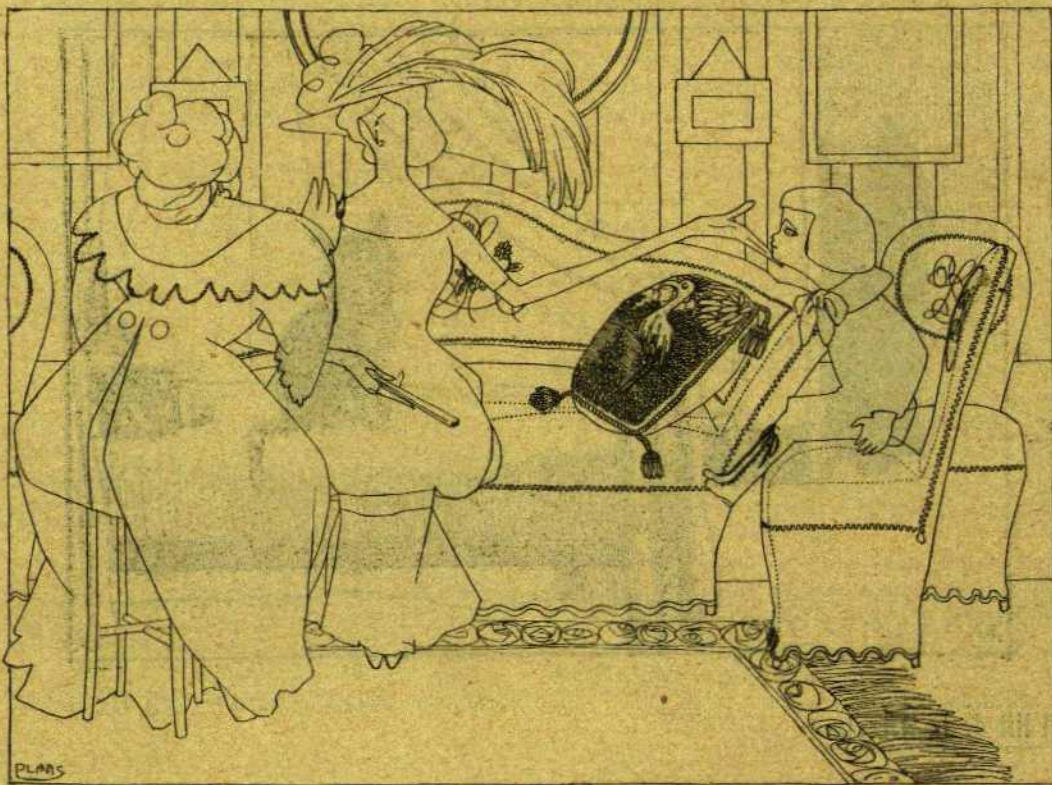
Les nits hi passa, sentint respir
d'algú que pena;
si may miola la fan fugir
hont no la pugui sentir la Nena.

La Nena anyora; mes, se li tanca
la porta hont ella, erta, reposa
dins caixa blanca,
que exbala flaires de liri y rosa.

En aquell llit, que ja ningú fa,
prou la Mixeta s'hi ajocarà,
també la nina;
però no es tan calentó,
ni en surt ja may, plè de dolc,
aquell alegre: «¡Mixeta, vina!»

Quan la Mixeta s'ha condormit
vora la nina ve cada nit,
a la mateixa hora,
negra Tristesa ab blanchs cabells
y ab ulls vermells
¡contempla el llit... y resa... y plora!

MANEL ROCAMORA

—Tan atent com es aquet nen quan està de visita y al Colegi sempre l'han de castigar per distret.

Mitgeval

*Les sales del festí són ricament ornades.
Hermosos trovadors de gorres virolades
esperen impacients, polsant els llurs llauts.
Els patges, habillats de sedes ab escuts,
plassats en els portals, ofrenen reverencies
als nobles cavallers de grans magnificencies,
de joyes y vestits. Les dames d'ulls brillants
ab indiscret mirar esguarden llurs galants.
Y els jovincels guerrers de cabellera bruna:
els qui en les nits d'istiu els plau guaitar la lluna
y els arbres argentats que dormen cara al cel.
—Els arbres bells de llum que'ls fan de cobricel
quan vaguen pels jardins del bras de ses aymies.—
Els qui en els grans salons prodiguen cortesies
y tenen mots galans y grans remerciaments
pera les dames llurs d'esguarts inteligents.
Els qui són en el camp com feres salvatgines*

*y's brinquen per besà unes mans alabastrines!..
Els jovincels guerrers ab aire abrival
reconten gentilment llurs gestes de combat
y si són braus llurs fets y plauen a les dames
són remerciats, en pach, ab frases ben galanes.
De cop d'entre'l brugit se sent una senyal;
les dames s'han segut cada una en son sitial
y drets, darrera seu, llurs testes ben erguides,
s'estàn els cavallers. Les rialles són finides...*

*Y alsantse el trovador entre un murmurll lleuger
polsant el seu llaut comensa un cant guerrer.*

LLUIS PUIG Y PUIG

Nulla dum via?...

CAIGUDA en un cantó del sofà, els ulls entelats pel plor, l'esguart divagant per les buidors de l'ombra que anava invadint la sala, seguia la pobre Maria de Campflorit, quan entrà don Nicasi, son oncle y protector, son segon pare. Inútil fou l'esforç que anava a fer ella per aixecarse; son oncle havia corregut a abraçar-la, y estretament enllassats per la forsa del dolor, esclataren un y altre ab sen-

glots de dol fondíssim, sens articular ni una paraula. El sol s'havia ja post del tot, y la somorta claror que transparentaven els vidres, en aquesta hora tan melancòlicament esgrogueits, no arribava ja a més enllà del llinard del balcó d'aquella sala. Ni un ni altre d'aquells cors, podia, donchs, desijtar reculliment més favorable a l'expansió del afligiment que'ls oprimia en aquells moments suprems, y qui sab fins quan haurien durat els plors, si la remor d'uns passos, que s'acostaven, no hagués vingut a despertar aquelles temors de profanació que cohibeixen sempre les expansions més pures. Oncle y neboda van parar en sèch, mirant qui venia. Era la cambrera, que entrava ab una làmpara encesa; la deixà damunt la consola, tancà'ls porticons y va retirar-se. Llavors, D. Nicasi y la Maria esclafiren altra vegada en plors, y aixis continuaren fins que una lassitut suprema els hi estroncà les llàgrimes. Finalment, l'oncle trobava esma pera atansarse altra volta a la neboda y, agafantla per la cintura, dirli encara senglontant:

—No't desconsolis aixis, filla. Be sabs que sempre t'he estimat. Les teves cosines ja totes són casades. Tu te'n vindràs a viure ab mi. Jo provehiré a tot.

—¡Oh, oncle! ¡Oh, oncle!—exclamà la Maria, reprenent ab més forsa el plor y forcejant pera cobrir de besos la mà del bonadós vellet.

—Sí, filla meva, digues que sí. Quan hem hagut d'apurar fins la darrera gota del fel de la

vida com a tu t'ha tocat ferho, ja ben pocs atractius té'l món per oferirnos. Y, fins essent jove, com encara tu ho ets, la companya d'un pobre vell s'aguanta y soporta ab gust. ¿Còm no has d'aguantarla tu, que, desde la mort dels teus pares ensà, y essent encara una noya, sempre vas estar contenta al costat meu?

—¡Oncle, jo no soch sola!

—¿Parles pels teus nens? ¡Quin disbarat! ¿No'ls miro, per ventura, com a nets meus?

—¡Vostè ja'n té de propis!...—seguia objectant la Maria, entre senglot y senglot.

—A n'aquells no'ls manca res. ¿Y als teus?... No'n parlem més. Els teus nens m'alegraran la vellesa. Ja està dit, us prenc a tots: Vaja, calla, no ploris més.

Y seguí encara un desfet de llàgrimes y de petons d'agraïment fins que, assolint D. Nicasi la serenitat necessaria pera abordar la dolorosa enquesta que'l duya neguitós, exclamà:

—Però ¿y còm ho has sabut, filla?

Per tota resposta, la Maria va treures de la butxaca una lletra tota rebregada y molla, y, entregantla a D. Nicasi, se deixà caure desmayadament al altre extrem del sofà, desfogantse novament en plors.

El vellet se'n anà al peu de la cònsola, y, posantse les ulleres, llegí per sí:

«Campo del honor, 11 de abril de 1873.

«Señora: Me alegraré que la presente la trobi ab salut igual que la meva, a D. g.

«Tengo el disgusto de hacerle saber que ayer vårem tenir un gran foch ab la tropa del Govern, prop de Cervera, y que'l señor de vostè, mi amo, hi va morir. ¡Deu l'haja perdonat!»

La forma ruda y gelada ab que comensava aqueixa dolorosa nova, causà al bon vellet un extrany cal-fret de crudeltat intolerable, que li costà dominar. Se passà altra volta'l mocador pels ulls, y després per les ulleres, y seguí llegint:

«Señora: la bala li atravesó d'orella a orella fentlo caure de cop estaburnit; però se va rebifar una estona, y com que un servidor seguint los mandatos de osted no'l vaig decair may, vay cridar «a Mossèn Ramón, de la nuestra compañía, que lo va ajudar a ben morir, no podentlo confessar per causa de haver perdut la paraula. Osted, señora, nos desconsoli, que todos diuen que D. Rafael ha mort com un héroe, y Mossèn Ramón com un cristià defensando la santa causa. Yo tengo el reloj y 10 duros que duya al portamonedas el difunto, y tot li faré a mans per algú altri, menos l'espada que se la queda'l capitán que nos van poner en lloch dell a la compañía y non tenia. Vol dir que encara que D. Rafael, Deus l'haja perdonat, se la via crompada, ja so trobaran ab ell si noi matan, que fa uns quants dies que rebem bon xich, sinó que no durará gaire, segons diuen, per una razón que no la puedo desir, y si lo matesin jo ja reculliria la espada de una manera o altra, ca qui no se roba una malla a nadie que todos tenemos el santo temor de Dios y gran obediencia als quefas. Tambe li enviaré lescapulari que li avia regalat D.ª Bentura, y me sab greu no poderli enviar també la maleta perque la vamos decair a Solivella y ya puede osted contar que saviendo passat per alli la tropa malvada no abrá pas quedado un fil de ropa.

«Señora nos despacienti y tinga fè en que ganaremos que defensamos la rason y la Justicia y será promte y antonzes tot se apañará que ostedes las señoras viudas dels quefas ja quedarán «be. Recados a...»

Al arribar aquí, D. Nicasi llensà la lletra tot indignat, y, lluny de plorar, restà endinzat en fonda meditació fins que, sentintse un copet a l'espatlla, se trobà ab sorpresa la Maria al costat, que, ab els ulls fora del cap, li deya:

—No l'ha mort la tropa, oncle; ¿no es veritat que pensa això?

—¿Què dius ara?—exclamà'l vell, espahordit de que la pobre viuda abrigués la mateixa sospita que ell havia sentit un moment.

—Es lo que vostè creu, com jo mateixa.

—Calla, no desvariegis. Jo'm guardaré prou de...

—Oh, sí, vostè creu lo que jo—replicà la viuda, sens plorar y ab energia.

—¿Vols callar? ¡No t'exaltis, per Deu! No fem judicis temeraris. Jo no sé sinó que es mort.

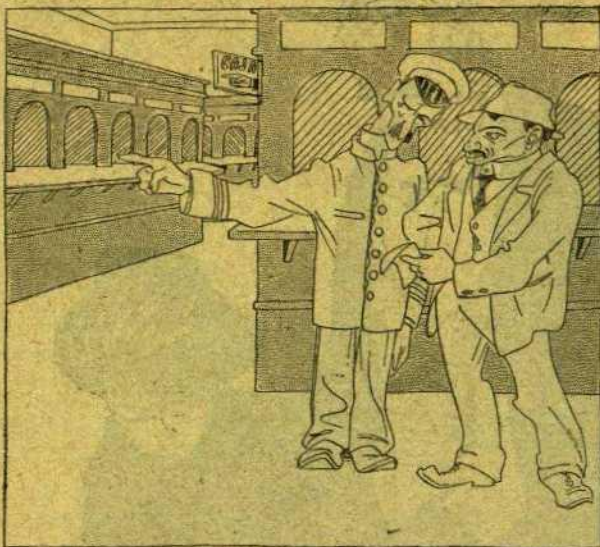
Ella caigué abatuda sobre una cadira y repetí de viva veu lo que ja tants cops s'havia repetit entre si mateixa aquella tarde:

—¡El dia ro! ¡El Dijous Sant!... ¡Quan jo pregava a la Verge dels Dolors que me'l preservés de tot mal, invocant els dolors que Ella patí en semblant diada!... ¡Malahida guerra!... ¡Mals esperits! que ni aquells dies sagrats de reculliment y penitencia sabèu respectar y us perseguíu, y matèu com a Cains!... ¡Oh, Rafael, Rafael! ¿per què no'm vas escoltar quan jo, agenollada als teus peus ab els nostres fillets entre'ls brassos, te deya, anegada en llàgrimes: ans que això que tu'n dius la santa

causa, tens aquests angelets per atendre? Son fills teus; en mi no hi pensis. Si't perdessin, ¡pobrets d'ells! ¿No has fet ja prou compromitent per aqueixa causa tots els teus cabals, tot el bellvenir d'aquests pobres angelets? ¿Creus que'l teu partit no pot triomfar sinó a costa de ta vida, que es la de tots nosaltres?... ¡Y ell ja plorava, ja, perquè era bo y ens estimava a tots!... ¡Ah, però... la passió política! ¡Malahida política!... Me responia: tu no ho veus tot; tu no sabs quins compromisos tinch contrets; tu dus sanch lliberal a les venes que't decanta a perdonar lo que no sab perdonar aquet fill del home que deixà els seus ossos en la guerra dels set anys!... ¡Ah! ¡quan el vaig veure entrar aquí casa el dia 21 de febrer!... Era al vespre. ¡Me'n recordaré sempre!... ¡Si vostè l'hagués vist, oncle! ¡Tot, tot m'ho vaig témer ja d'ell! Ab ven trencada pel borbolleig de l'ira que fins li mudava'ls colors de la cara, m'explicà lo que havia vist a la Plassa de Sant Jaume. «Estava feta un infern: els soldats, culates en l'aire, el gorro frigi en lloch del ros, tots beguts y abraçats ab la xusma. Els canons d'artilleria entre-gats a les criatures y bandarres d'arrabal. La Diputació plena de banderes rojes y l'Ajuntament guardat per descamisats. La Marsellesa y els visques a la República atornant l'espai... y la oficialitat, moixa y sense cor per acabar ab aquella bacanal vergonyosa, contemplant plegats de brassos com se tancaven a correuita les botigues, com s'extenia per la ciutat l'esglay ab corredisses de la gent inofensiva per aquí y per allà. Els temples estaven tots closos, els sacerdots y el Senyor privats de sortir al carrer. La llibertat de viure com Deu mana, vergonyosament escarnida pel despotisme popular... Y aquella xusma, aquella, ens havia de salvar!...» ¡Ah, si hagués vist, oncle, l'exaltació den Rafel!... Va arribar al atac de nervis, y en tota la nit no podé reaccionar... ¡Tot, tot m'ho vaig témer!... ¡Ja me'l vaig veure a la guerra!... Però que me'l matessin els seus mateixos... ¡Ah, no, això no, no ho podia presumir!

HISTORIETA MUDA

D. Nicasi prou s'esmerà altra volta en treureli del cap una sospita tan atrevida.

—Jo l'he tinguda també al primer moment. Ja veus si't soch franch. Però desseguida he vist que son fonament únicament descansa en la forma d'aqueixa epistola tan propia d'un infelissot que ni devia saber com agafar la ploma pera escriure lo que ha escrit. No t'exposis, donchs, a caure en judicis temeraris y en calumniar a un pobre home per motius aixís. Trèute del cap aqueix pensament, com jo ho he fet tot seguit, y pensa que ja es prou gran la teva dissort positiva pera agrejàrtela encara més ab fantasies d'una imaginació malalta. Asserènat, calla, escolta...

Peró l'intensitat del dolor, que pas-

sava la misera viuda, no li permetia obeir ni veure clara la rahó. El cervell li bullia, y desvariejava com si estés patint una febre altíssima. Dels planys y agitations externes ab que podia desfogarse, havia passat a un quietisme tan llarch y concentrat, que pareixia vessànich. Els ulls, ja sèchs, li saltaven del cap y els tenia fets en les puntes dels seus peus. Foren uns moments d'ira, de cega rabia, en que, passant revista a la malestruga historia de sa vida, renegava de tot lo humà y diví, sentintse víctima de totes les injusticies y iniquitats que poden caure sobre un ser racional. Arribà a somiar ab el suicidi. ¡Ni la pietat del sant home que tenia al costat com un àngel enviat de Deu pera'l seu consol, sabia veure!

Y aquet la contemplà espahordit,

fins que vegé que, cara avall, li rajaven, quietes y congelades, noves llàgrimes. Altra mena de recorts l'havien compresa. Eren de tendres intimitats del matrimoni ab els fills.

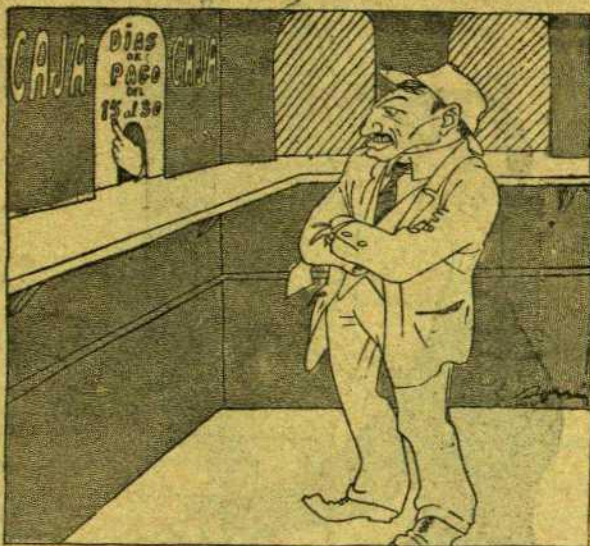
—¡Ah! Jo me'n recordo—deya en veu alta, tota alienada.—Sí que me'n recordo, Rafael, de lo que tu gaudies quan, ajudantme a despullarlos, els veyes córrer en camisola y els senties barbotejar a petites fugues y ab defectuós accent les oracions que jo'ls hi apuntava; com te complavia sentir les atinades observacions que feya la Doloretas sobre les entremaliadures del seu germanet y reparar ab quina mirada d'ignocent traidoria les escoltava l'aludit!... ¡Angels de Deu!... Ja no més jo podré aplaudir les vostres gracies, contemplar els vostres avenços, vetllar el vostre són y curarvos quan estaréu malats! Abans erem dos els qui'ns disputavem la gloria de servirvos de la mort; ell, gelós com jo de la vostra vida, batallava pera guarirvos ab tot el pit d'un pare aimant, y m'animava y m'encoratjava a mi ab l'exemple de sa fè y de sa esperansa inestroncables... Ara, infelissa de mi, sense aquell exemple, sense aquell conhort, ¿còm, còm ho faré pera salvarvos?

Y després del devassall de llàgrimes que seguí a aquestes últimes exclamacions de desesperació, caigué altra volta en aquell afros silenci que tant atemorisa al pobre vellet. Passava l'affli-

gida viuda per l'alucinació crudel de veure tota la tragedia horrible de la mort. No era en plena llum y combatent que'l seu Rafel havia perdut la vida, sinó a mitja nit y a mans de traïdors, impulsats per la cobdícia. Enmenat cautelosament al mitg d'un camp desert per son mateix servidor y per l'oficial que volia reemplaçar-lo, havia sigut vilment occit y després robat. Son cos, extès a terra, restava a mercès de qualsevol profanació y de la pastura de les besties. L'enxopíria l'aigua, el cremaria el sol, y el brill de l'estelada o de la lluna cluquejaria horriblement en el cristall entelat de sos ulls, en và girats al cel.

Aquí ses forces s'extingiren y son còs, ab gran espant de D. Nicasi, relliscà a terra en postura cubital, preci-

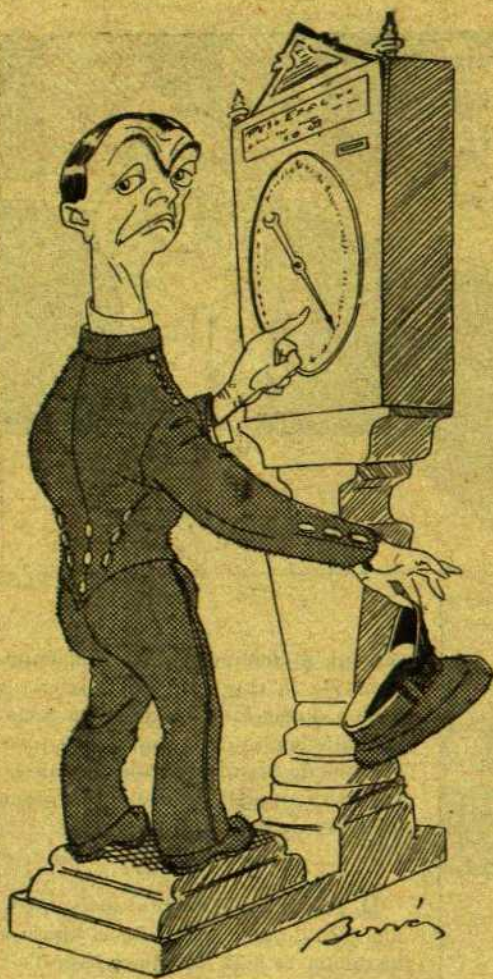
sament al instant en que, acompanyats de la cambrera, apareixien els nens a donar la bona nit. Fou reclamat més servey, y, en mitg dels plors y clams de les abasardades criatures, va ésser la malalta transportada al seu llit a pès de brassos.

D. Nicasi havia meditat molt, quan, uns dies després, ja refeta la Maria y instalada tota la familia a casa d'ell, va poderli parlar aixís:

—Ara, que ja estàs serena, pensa lo que vaig a dirte, y no ho oblidis may més. Hem de treure profit pera'ls teus fills de la terrible lliçó que'ns ha donat la mort de llur pare. Tu y jo'ls hem d'ensenyar continuament a domar la passió que ofusca la rahó y desorienta la voluntat. Han d'aprendre de nos-

altres a detestar, per un igual, tots els radicalismes virulents y totes les intranzigencies despòtiques que may podran engendrar sinó mals y desventura. Pensa que l'orbitut del teu marit no era pas menor que la que patien el 21 de febrer aquelles masses de la Plassa de Sant Jaume que'l van llençar a n'ell a la guerra. ¿Y quin fruyt ha donat aquesta fins ara, ni quin aquella sublevació innoble y vergonyosa? Cap que no sigui'l resultat d'una sotragada crudel, primer, per algunes families y, després, per aquesta malastruga nació que disbauixa la sanch y el temps en lluites fraticides mentres treballen y s'enforteixen les que, un jorn, cansades del mal exemple y veyentla aniquilada, per escarment y precaució propria vindran a ferne trossos. Pera evitar, si evitable es encara aquella mala fi, que molt me'n dubto, posemhi tu y jo el modestísim remey que podem posarhi dintre de casa, *educant convenientment* als teus fills. Y si'l nostre exemple no es seguit pels demés, com crech jo que no ho serà, pensa que, al menys, morirem ab la consciencia tranquila.

NARCÍS OLLER

—Té, aia vaig a veure quant pesò sense la gorra.

El manyach

L'ardenta xafagor planava augusta
sota aquell sol que fecondava'ls gèrmens;
la terra emperesida s'ensopia
y'ls blats feixuchs, d'espigues rossejantes,
vinclant sos brins mandrosament s'ageyen.

Tot dormia en el bosch, les aus callades
vetllant sos nius restaven arrupides
y'ls pins molsuts guaitaven cap a terra,
fent ombra a sos plansons que s'esllanguien.

Tot dormia en el bosch, tan sols vetllava
el jay pastor al peu d'unes alzines,
ab una mà amoixant al gos de tura
y ab l'altra'l vell manyach de grises llanes.

Roncà'l masti sentint remor de passos,
guaità'l pastor malhumorat enrrera
y'm somrigué a pleret al reconeixem
com a company antich d'aquells roquissos,
tot despedint ab una festa nova

sos amichs, el manyach y'l gos de tura.

—¡Oyda, pastor!—vaig fer,—si vos diguessin
que heu de matà un dels dos ¿quin donarieu?
Y tot buidant la cendra de sa pipa,
d'arrel de cirerer ab broch de canya,
me va respondre en sech:—Ni l'un ni l'altre;
car el gossot d'un rabadà'm relleva
y'l manyach, ¡oh, el manyach! vareig prometreho
y a fè que ho compliré, mentres jo visca
no's mourà pas may més de mes pastures.

Y omplint de nou sa bonyeguda pipa,
que encengué, tot pitjant, ab un tros d'esca,
poch més o menys, aixís va rondallarme
la vida del manyach, a sa manera,
tan prest rient, tot satisfet de joia,
com espurnantli els ulls alguna llàgrima.

—La boira aquell hivern fou primarencia
y'ns feu baixar més prest cap a la plana;
talment s'hauria dit que'ns empenylla,
cada jorn més espessa y ropsaguera.

Com desterrats gitats a viva forsa,
baixàvem motxos pels cegats pendissos,
entre'l plorar seguit de les ovelles,
que'ls ecos d'aquells cingles repetien,
com l'adeu a la vida que passava.

Y avall, avall, seguïem les dresseres,
cercant redòs pera guarnirhi jassa,
pujant a coll als nadonets més tendres,
que guaitaven, belant, pel corn de manta.

Al ser al bach, junyíem les ovelles,

—Noy, ¿què vols ser?

—¡Jo? Caré.

—¿Seràs qué?

—¡No li dich? Caré.

pera alletar als xays anyoradissos,
que als estufats mugrons s'aferriassen
xumant la llet que'ls gotejava en l'herva.

Llavors fou quan al repartir les cries,
se trobà aquet manyach en sense mare;
tal volta despenyada al peu d'un cingle,
o menjada pels llops entre la brossa.

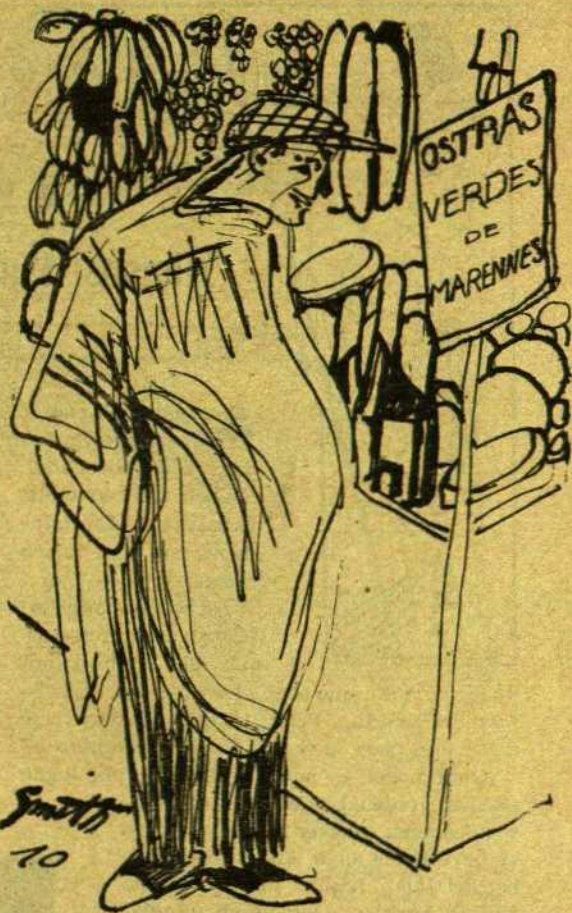
Y vaig criarlo jo que'm dava pena
vèure'l glatir de fam, en plena vida,
mentre'ls anyells penjats a les mamelles,
feyen sentit'ls xumets a flor de llavi.

Y aquí'l ténia fort com un brau, l'envegen
tots els pastors del volt, y les ovelles
el creuen tant, que solzament al oure
son bèl, o l'esquellinch, ja li responen,
rebutjant fins l'hervey pera seguirlo.

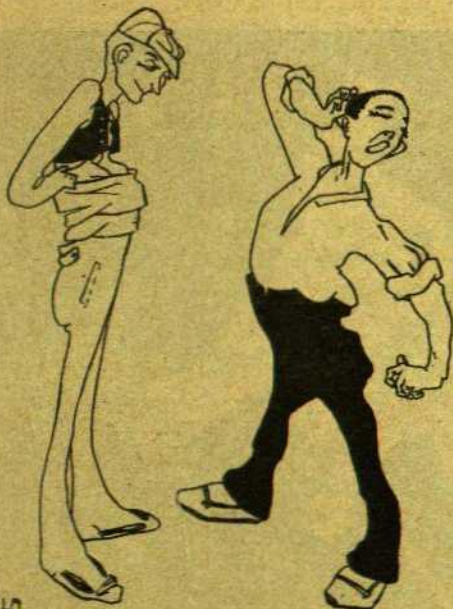
Y sempre'm dona goig; es dir, no sempre;
car al hivern també sovint m'apena.
Cada cap-tart, quan fem estatge al poble,
portem al matader dues ovelles
y es ell qui ab l'esquellinch va al davant sempre,
menantles ab engany, al sacrifici.

Quan tornem al corral, sovint s'atura,
gualtant carrer avall y si'l vegessem
té un posat tan re trist, que prou dirien
que cerca deficiós a ses companyes,
ab un bèl llarch, que's ven ben be que plora.

Un jorn faltava carn, l'amo va dir-me
que matés al manyach, predeu' encara
m'apar sentir sa veu, com una fulla
de ganivet, que'm duya'l fret a l'ànima.

—Ostres verdes? Les deuen pescar abats de temps.

—¿Quin ofici fas?

—Refaig matalassos. ¿Y tu?

—¡Jo'ls aixaaño!

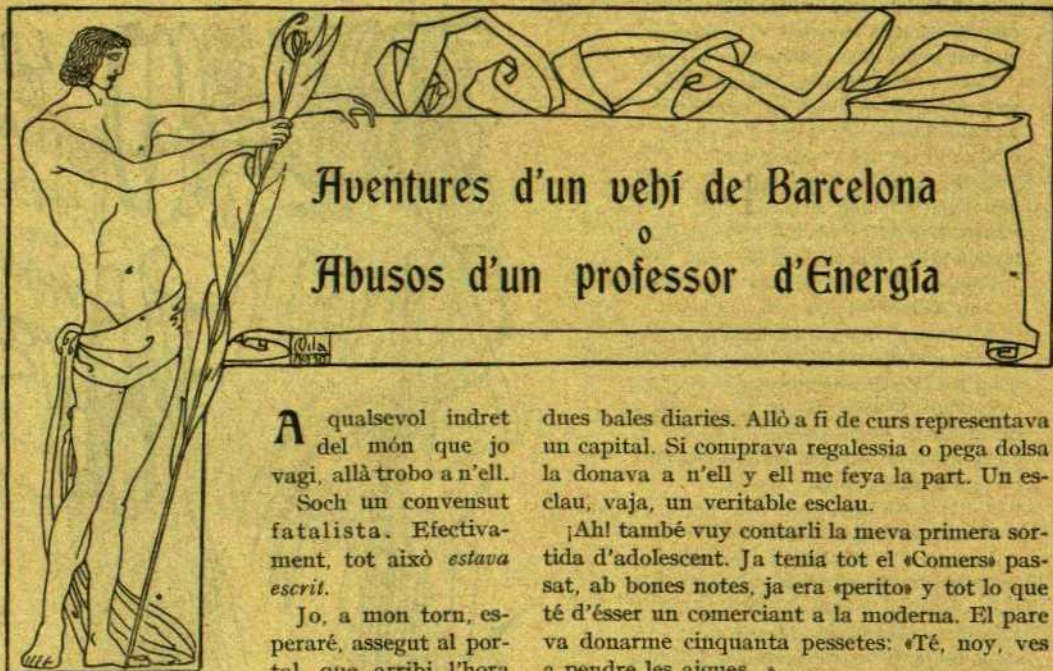
Y no hi hagué remey, lligat de potes
l'extenguí al tamboret, prenguí la daga
per foradarli'l coll y ell va mirarme
d'un modo tan extrany, que va corpèndrem
un fret y una suor y una congoixa,
que affluixantsem els punys, me caigué l'eina.

Y vaig pujar a dalt, prenguí la bossa,
treient tots sos cabals y apilonantlos
al marbre del taulell, diguí: ¡Nostramo,
el manyach ja es venut, veusaquí'l compte!

Y ara es meu y ben meu, y mentres visca
me seguirà per tot, si un dia faltó,
que ja no deu ser lluny, que me'l soterrin
mort d'anyoransa als peus, com les estatues
dels cavallers, que veig quan vaig a missa.

Si ells hi tenen el gos de ses casseres,
jo hi vuy tindre'l manyach de mes pastures.

ANGEL GARRIGA, PERE.
Rector de Serdanyola

A qualsevol indret del món que jo vagi, allà trobo a n'ell.

Soch un convensut fatalista. Efectivament, tot això *estava escrit*.

Jo, a mon torn, esperaré, assegut al portal, que arribi l'hora

de la venjansa, que soni l'hora de les malvestats del amich... Però ¿es que pot esperar-se aquet diví plaer al portal d'una merceria?

¿Quin poder es aquet que—a ne mi, home pacífich, ordenat, metòdich, casolà—se m'enmena a córrer món? Dos grans viatges en deu anys. Ara acabo d'arribar del Japó. L'altre fou als Estats Units d'Amèrica. ¿Quin mòvil me guiava? ¡Veyam! ¿Vol fer el favor de dir-me quin mòvil me guiava y per què vaig deixar la botiga y aquell vehinat, plàcit y joyós, quins principals components venen les tardes dels diumenges a fer la bescambrilla a la rebotiga?

Hi hà forses desconegudes. Díguils esperits, motègils ab termes tècnichs o com vulguí... El cas es que existeixen. Jo'n soch una victima. ¿Quin mal he fet jo, pobre de mi? ¡Veyam!

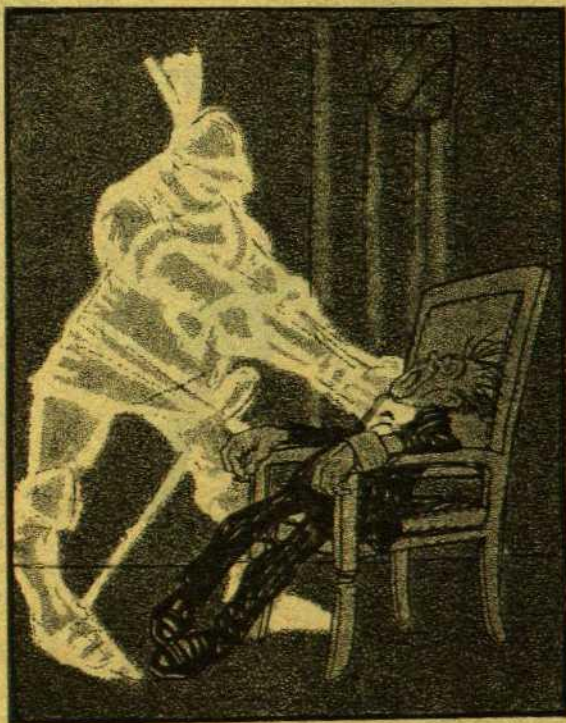
Tota la meva hipòtesi de les forses fatals descansa, però, en un fet palpable. Anem a veure: ¿Com es que a cada viatge se m'ha passejat —¡sí, senyor, passejat! Perdoni, però déiximho dir —el meu amich Càstor, company de colegi? ¿No troba casual que si me'n vaig al Japó, el trobi al Japó, y si a la Jankilandia, ell també sigui allà?

¡Oh!... Y vostè encara ignora detalls anteriors. De petits, en el colegi, ell ja'm dominava. Jo li tenia de passar

dues bales diaries. Allò a fi de curs representava un capital. Si comprava regalessia o pega dolsa la donava a n'ell y ell me feya la part. Un esclau, vaja, un veritable esclau.

¡Ah! també vuy contarli la meva primera sortida d'adolescent. Ja tenia tot el «Comers» passat, ab bones notes, ja era «perito» y tot lo que té d'ésser un comerciant a la moderna. El pare va donarme cinquanta pessetes: «Té, noy, ves a pendre les aigues...»

¿Com vaig trobar-me al mitg d'aquella plassa de poble? A la porta de l'iglesia, arrossegant-se llastimosament, un pobre sense cames y ab un goll enorme, me feu una ganyota simiesca, y en

—¿Que'n fa pagar gaire d'un retrat al oli?
—Cinquanta duros.
—Si que es car. ¿Y portantnos l'oli nosaltres?

el mateix moment, unes mans gelades me tapaven els ulls y una rialla fresca me deixava aixordat. Era en Càstor.

Me feu passar vuit dies ab ell. Vivía en un palau ruïnós, gloria dels seus avantpassats, sense altra companyia que la de la Casilda, una vella serventa que havia sigut mainadera del seu pare.

M'atormentà ab visions horroroses. No sé quina diabòlica influència exercien ell, la vella y aquelles grans parets ab quadres ennegrits representant martiris de Sants, sobre'l meu cervell de bona pasta, no enterbolit per lectures extravagants... ¡Cal! ¡Jo no havia llegit més que *El Diario de Barcelona* y encara'ls articles que'l pare'm recomanava! Veyam, ¿còm s'ho explica vostè que arrèu se m'apareguessin fantasmes?

¿No hi creu vostè en fantasmes? Jo sí. Miri el meu coll. ¿Veu aquestes marques? Són dits de foch. ¡Oh! es horrible, es horrible... Però no'm puch passar de contarli.

La nit que feya set de la meua estada ab en Càstor, al tocar les dotze, la fantasma del seu oncle Aleix aparegué. Volia escanyarme, va enfonzarme els dits aquí. ¿Veu? Això no son *cuentos*. ¿Per què? Una equivocació, naturalment que fou una equivocació. Allò anava per en Càstor. El malvat—com en els contes de Perrault—va canviar-me la gorra de dormir. ¿D'això'n diuen anar a pendre les aigues?

Y ¿per què hi vaig anar jo als Estats Units d'Amèrica? ¡Veyam! Allà el pello hi està fent una fortuna. Ha montat un res-

taurant. Es un restaurant imaginari. Són moltes les víctimes, però ell es *el rey dels fondistes*. Té una fortuna fabulosa. Figuris que ha trobat un medi—aprofitant la forma radiada de les nostres cèl·lules cerebrals—pera ensarronar la gent. No més sé que'l parquet del restaurant està montat ab llenques d'alumini y que dessota hi hà piles y fils y aparatos rarissims. La gent no menja, s'imagina que menja, y fins surt satisfeta... Mes, a la curta o a la llarga moren d'inanició. Miri: d'aquella temporada, may més he fet res de bo.

Y ara darrerament, ¿no ho va llegir als diaris? ¡Ara digui per què me'n vaig anar al Japó!

Allà hi trobo a n'en Càstor montant un aeròdrom. Era l'empresari y pilotava un monoplà. Es inútil dirli que vaig caure a les seves mans. Vaig montar ab ell al monoplà. ¡Me'n va fer passar de totes! ¿No ho va llegir als diaris? Figuris que a una alsada de cent cinquanta mil metres va plegar les ales,

Caiguérem en el buit, rebents com una bala, y aixis que anàvem a estrellarnos, les tornà a extendre, donà tres voltes a l'aeròdrom y aterrià felisment.

Vaja, jo no soch home pera aquestes impressions. ¿Comprèn? ¡No sé si'm comprèn!... A ne mi déixim estar a la botiga y fer la bescambrilla ab els vehins.

Soch joguina de forses fatals inconegudes.

Tot això que'm passa *estava escrit*. Però, ¡per l'amor de Deu, si es que hi tenen escrites més coses, que ho esborrin! ¿No li sembla?»

Jo, com acostumo a fer ab molts individus, li he donat la rahó.

SANTIAGO VINARDELL

El Vampir

*Tu qui entraves dins mon cor
com una ganivetada;
més que un dimoni afollada
els forta com ma dissort.*

*Ton llit y reyalme feres
de mon esprit humiliat.
Malvada, que'm tens lligat
com forsat a les guleres,
com al joch el jugadó,
com al got qui ha begut massa,
com els cuchs a la carcassa...
¡Lo que't maleeixo jo!*

*Ma llibertat he perduda
y, volentla recobrar,
al vereno vaig cridar
y al acer demani ajuda.*

*Tant l'un com l'altre m'handit,
pregantlos que'm responguessin,
no ser digne que'm lliuessin
de lo meu jou malait:*

*—«Imbècil. Succeiria,
si l'arribàvem a occir,
que'l cos fret de ton vampir
ab los pelons reviuria».*

CH. BAUDELAIRE
Traducció de D. C. P.

—¿Y no li podràs donar entenén al teu marit d'abonarse al Liceu?
—No ho sé; m'ho veig molt *pejud*.

De pura rassa

—Vaja, padri; ja li dich jo desde ara que si'm compra aquet cavall, publicaré per tot arrèu que'l millor padri del món es el meu.

—Ja es una satisfacció; mes jo voldria de tú una altra prometensa més convenient, y es la de que no fassis certes picardies.

—Calli, padrinet; jo li prometo que d'aquí en endavant podrà presentarme davant de tot-hom com a mirall de...

—¿De què? ¿de calaverots?

Y al dir això, més com a xisto que com a reny, el padri va posarse a riure, mentres el fiol, aprofitantse de la ocasió, l'amanyagava ab tendresa afectada, com si fos un nen quan acaricia al seu pare.

—¿Puch comptar ab el cavall, eh?

—Veurem, veurem; això costa molts quartos.

—Apa, padri, no me'l fassi guar—digué: fiol fingint enfadarse.—No'm digui que no, per, que, aquesta vegada, l'obsequi de vestè'm farà guanyar una aposta.

—¿Que pot ser hi hà qui ha fet aposta de que jo no't pagaria el cavall?

—Endevinat.

—¿Y qui es aquet que'm creu tan tacanyo?

—En Ribas; ja sab que es un envejós, y un dia en que va sentirme parlar d'equitació y del meu propòsit de demanar al padri que'm regalés un cavall anglès de pura rassa, va dir que'l meu padri era incapàs de fer aital compra, per motius que ara no vuy repetir, y que vaig rebatre com era degut. D'aquí ne vingué una aposta, y d'aquí ne vindrà que demà, quan el veuré al ball de casa la Viuda Llobera, li diré que comensia preparar la bossa pera pagar la aposta.

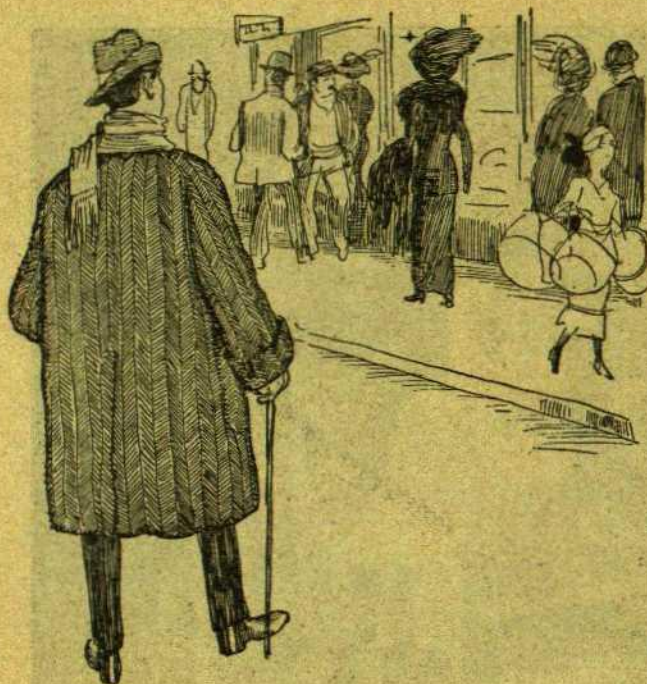
El padri, que durant la conversa havia mantingut el semblant rialler, quan el seu fiol digué les darreres paraules esdevingué seriós y se tornà roig com un tomàtech. Mes, serenantse prompte, digué:

—No fassis plans ni projectes, perque encara no t'he assegurat que't compri el cavall. Y escolta be lo que vaig a dirte: Pots comptar ab un cavall de pura rassa y fins ab els seus guarniments, si'm promets que ni demà ni cap dia posaràs els peus a casa la Viuda Llobera.

Llavors fou el fiol qui esdevingué seriós, si be en lloch de tornar-se roig com un tomàtech, se tornà groch com la cera.

—Això que m'imposa no pot ser, padri.

—Llavors no hi hà cavall.

Era una situació decisiva. El jove comprengué que'l vell parlava ab tota formalitat, y, ab diabòlica inspiració, prengué'l partit d'enganyarlo.

—No aniré al ball, padrí.

—Donchs, demà passat, quedaràn satisfets els teus desitjos.

Van abraçar-se y el fiol se despedí, ab el propòsit ferm d'anar al ball.

Y ara dech dirlos que'l fiol del padrí era en Robert Millàn. Ja'l deuen conèixer; es aquell jove elegant que hauràn vist mil vegades al Passeig de Gracia y pel carrer de Fernando saludant a tort y a dret; aquell *dandy* extremat que sempre es el primer en lluir una prenda de moda.

En la època a que's refereix aquesta historia, el nostre elegant havia tingut el capritxo d'enamorarse d'una dama que, per molts mesos, sostingué justa fama d'hermosura y enginy dintre la bona societat barcelonina. En Robert, que no més tenia vintidós anys, no s'havia atrevit encara a declarar-se al objecte de la seva passió, perquè aquella hermosa dama, era ja una dama ab tota la experiència y ab trenta cinch anys ben fets, dels quals ne comptava sis de viuda.

Mes l'encegament den Robert Millàn fou tan viu, que feu convertirlo en perseguidor de la viuda, y, per tot arrèu ahont anava ella, allà's presentava'l nostre hèroe, sense que may ha-

gués tingut la satisfacció de veure que ella fes cas de la seva presència.

La viuda obria la seva casa un cop cada mes pera fer unes vetllades fastuoses, ahont el jove s'hi divertia en gran manera, y en Robert, que ho sabia prou, havia conseguit, després de molts esforços, que'l convidessin a una d'aquestes vetllades.

Gran cosa era pel temerari enamorat poder entrar a la casa del seu idol, y no es pera contar la ilusió que això li feya.

Y ara, el seu padrí, ab el bon desitg de que portés una bona conducta y vida reposada, pretenia privarlo d'anar al ball.

No; no podia deixar d'aprofitar tan bella ocasió de ser presentat a la Viuda Llobera. Y tampoch, per altra part, podia renunciar al cavall que demanava al seu padrí, perquè la seva renda no li permetia fer

pel seu compte una compra de tant valor, y la veritat era que resultava un xich vergonyós que, mentres molts amichs seus tenien cavall de propietat, ell, quan volia montar, no tenia altre remey que anar a lloguer.

Lo més senzill era lo que havia resolt. Dir que no y fer que sí. Després, si el padrí s'enterrava de que havia anat al ball de la Viuda Llobera, ja inventaria ell qualsevulga historia pera ferli passar l'enfado, y aquell vell, sempre complacent ab el seu fiol, no deixaria de fer la voluntat d'aquet.

Vingué la nit esperada. Quan en Millàn arribà a casa la Viuda Llobera, la festa estava començada y els salons bullien d'animació.

No tardà gaires minuts en trobar al amich que l'havia convidat y que s'havia compromès ormalment pera presentarlo a la mestressa de la casa; per això, constant en la seva idea, agafà al esmentat amich pel bras y li digué ab dolura afectada:

—Feste càrrech, mon estimat amich, de que no't deixo fins que'm presentis a la senyora d'aquesta casa. Ja sabs, y si no ho sabs ja t'ho dich ara, que sols per ella he vingut y ja'm tarda la hora en que pugui ferme escoltar d'ella.

L'amich se'l mirà somrient, y li digué ab malícia:

—Tens de saber jolh elegantíssim Robert! que la senyora viuda no sempre està en dispo-

sició d'escoltar als galantejadors y menys quan embarga la seva atenció l'amich que ella té en més estima. Si; no'm miris ab aquets ulls com taronges. La dama té pretendent y pretendent rich; ab això, si vols desbancar-lo, ja tindràs feina.

En Robert tingué per un moment la intenció d'escanyar al seu impertinent amich, mes com que era l'únich que podia presentar-lo a la viuda, aguantà la impertinència y no replicà res.

—Vuy servirte a satisfacció teva—continuà l'altre, fent una rialla mefistofèlica—y no sols te presentaré a la viuda, sino que't presentaré al viudo.

—¿Y qui es el viudo?—preguntà en Robert ab mal humor.

—Un senyor molt respectable, que sembla que té oferta tota la seva fortuna a la viudeta, pera el dia que l'accepti per marit.

—¿Y es vell?

—Psè; no té res de jove, mes a ella sembla que la diferencia d'anys no la preocupa, y't repeteixo que té al home en gran estima.

Aixis parlant y de brasset sempre, passaren entre mitg dels convidats fins arribar els dos amichs allà ahont la senyora Viuda Llobera tenia la seva cort.

El nostre elegant tingué una bona rebuda y fou escoltat ab deferència per la mestressa de la casa. Era ella una dona d'enginy, que enrahonava poch y be, y l'enamoradíssim Robert, al cap de poca estona, no estava ja enamorat, sinó tarumba de cap a peus.

La conversa va generalisarse entre'l grupu que formava la cort de la viuda; el nostre elegant tingué ocasió de lluir dues o tres frases que foren ben celebrades per tots. Aixis continuà la conversa un quart d'hora, mentres els balladors voltaven y giravoltaven al compàs de la música.

De prompte, la viuda de Llobera deixà de fer atenció a lo que li deyen, per adressarse somrient a un senyor que acabava d'arribar y que ab molta dificultat se feya obrir pas pels del grupu.

Llavors fou quan l'amich den Robert li digué a n'aquet a cau d'orella:

—Aqui tens el personatge de qui t'he parlat abans. Ara t'hi presentaré.

Aquell home, aquell pretendent de la hermosa viuda, aquell vell que havia conquistat la preferència d'una dona que de tants era copdiada y d'ell, den Millàn, més que tots, aquell ricatxo jera'l seu padrí!

En Robert, més mort que viu, senti per un moment l'impuls de plantarse davant del seu rival y promoure un escàndol, mes serenantse un xich, compregué que no faria sinó un paper ridícol y resolué desaparèixer sens cridar la atenció.

Aixis va ferho, y es ben cert que ningú, fóra l'amich que l'havia presentat, va recordarse més d'ell.

¡Ah! ¡Quina nit va passar el desenganyat Robert! Aquella aventura no podia pair-la y de tant en quant li passaven pel cervell idees de venjansa contra'l seu padrí.

Aquell vell acabava de tirar-li a terra una de les ilusions més grans que s'havia fet en sa vida.

Passades unes quantes hores, ja més serenat, se recordà de l'altra ilusió seva, la de tenir un cavall anglès de pura rassa y's recordà també de que'l padrí l'havia amenassat ab no comprar-li si per cas anava al ball de la Viuda Llobera.

No; el seu padrí no havia tingut temps de véurel, y ell, per la seva part, se resignava ja a no dir res sobre'l ball, ni la viuda, ni l'enamorament del seu padrí.

Mes ja es sabut que una desgracia no arriba may sola.

Y en Robert Millàn, a l'hora de llevarse, s'enterà pel seu criat de que'l padrí havia enviat un cavall.

—¿Un cavall?—digué'l fiol ab alegria—¿es abaix al carrer?

—No, senyor; es al seu despaig.

—¿Còm s'entén això?

Y va llensarse com un boig a través del pis fins al seu despaig.

Efectivament, allà en aquella saleta, sobre una cadira, hi havia un hermós cavall de cartó... de pura rassa.

MOHAMET TORRES

CURACIÓ PER TAUJA

—El seu gendre necessita molta tranquil·litat: de manera que vaig a receptar-li un calmant.

—Y ja quina hora l'ha de pendre?

—No, no m'entén, senyora: el calmant es per vostè.

Elogi de la Comata

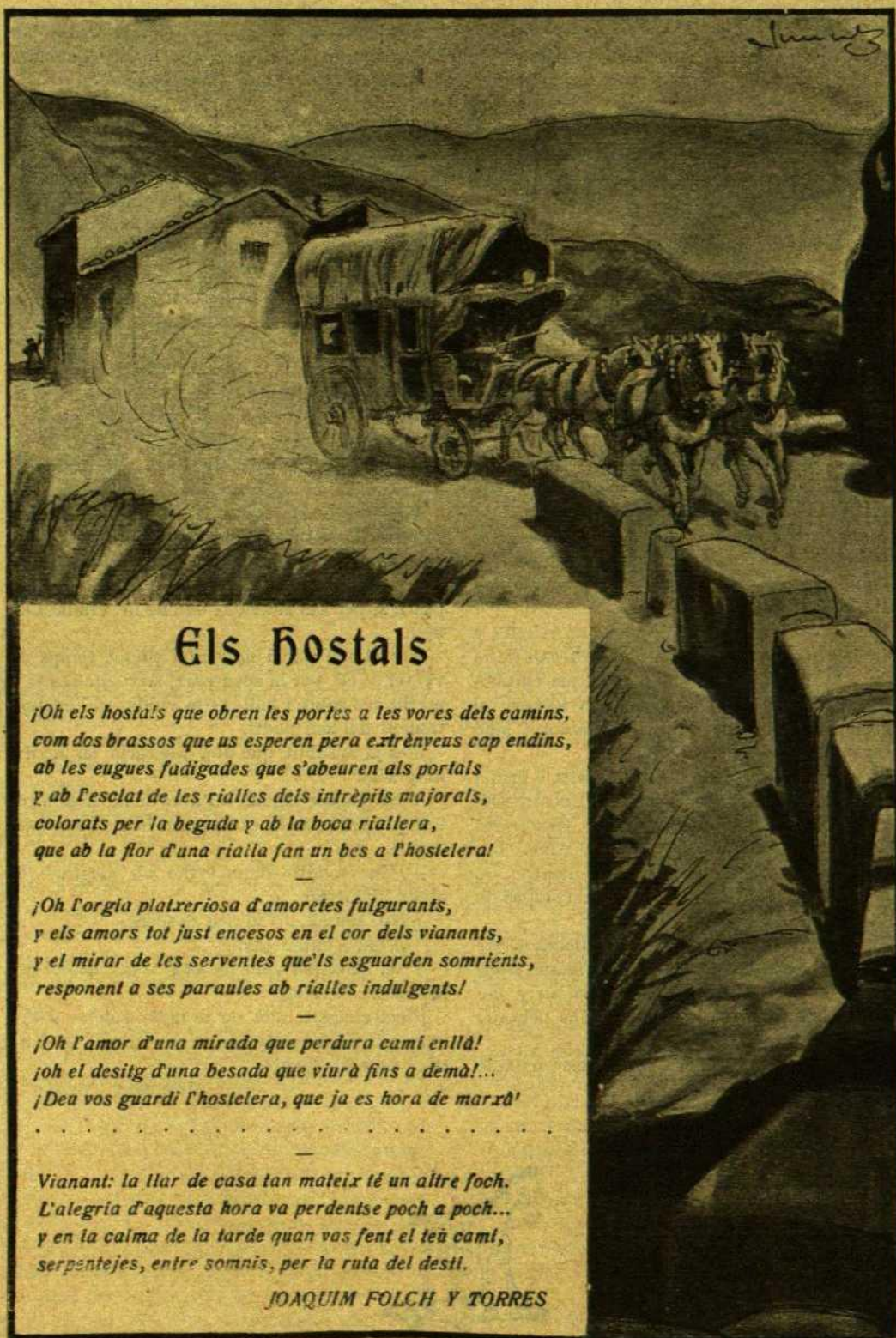
Avuy que's dediquen sonores estrofes als grills y a les mosques, avuy que's fan oracions a la pluja y al vent, que'ls poetes troven immortals a n'els raims y diuen que'ls aubercocs riuen y les peres baden, déixam cantar les teves excelencies y virtuts, pobre y oblidada tomata.

Per més, que molts d'aquets senyors que ab tanta ingratitut t'obliden, hauràn, més de qua-

tre vegades, enfonzat ab delícia les seves dents en la teva polpa bondadosa, y ben segur que no se'ls hi ha acudit may dedicarte un trist rodolí.

Jò, si fos poeta, escriuria una oda en ta lla-hor; però com que desde menut vaig veure que es un ofici que no dona, ara m'haig de contentar ab fer una mica de meditació sobre'ls teus mèrits y valer, tot contemplante extès damunt del pà, esperant que t'introdueixi finament en el meu ventrell, que segurament te rebrà com te mereixes.

Per lo demés, en honor teu cal fer constar que,

Els Hostals

*¡Oh els hostals que obren les portes a les vores dels camins,
com dos brassos que us esperen pera extrènyeu cap endins,
ab les eugues fadigades que s'abeuren als portals
y ab l'esclat de les rialles dels intrèpits majorals,
colorats per la beguda y ab la boca riallera,
que ab la flor d'una rialla fan un bes a l'hostelera!*

*¡Oh l'orgia platzeriosa d'amorettes fulgurants,
y els amors tot just encesos en el cor dels vianants,
y el mirar de les serventes que'ls esguarden somrients,
responent a ses paraules ab rialles indulgents!*

*¡Oh l'amor d'una mirada que perdura camí enllà!
¡oh el desitg d'una besada que viurà fins a demà!...
¡Deu vos guardi l'hostelera, que ja es hora de marxà!*

*Vianant: la llar de casa tan mateix té un altre foch.
L'alegria d'aquesta hora va perdentse poch a poch...
y en la calma de la tarde quan vos fent el teu camí,
serpentejés, entre somnis, per la ruta del destí.*

JOAQUIM FOLCH Y TORRES

—¿Les vol de dorà?

—Home, més m'estimaria de durà.

si no he sentit may ningú que t'alabés als quatre vents, tampoch ningú t'ha bescantat, y es que, encara que no ho diguin, tothom t'estima y ningú't vol mal, ¡humil y exquisida fruital! Com no ha de ser aixís, si de tan generosa has devingut també democràtica y cosmopolita!

Democràtica perque, esborrant les classes socials, ets desitjada per tothom, desde les marqueses fins als camàlichs. Y cosmopolita perque tots els païssos te coneixen y per tots t'has fet imprescindible. Be es veritat que alguns, menyspreuant la teva significació, te fan ocupar un lloch secundari, utilisant no més la teva salsa pera adovar la carn, y encara, moltes vegades, deixen ¡ingrats! la salsa y's mengen, prosaicamente, la carn. Però fins aquets últims han de rendir tribut a la teva importància. Perque ¿qué valdria la carn si tú no t'haguessis sacrificat donantli el teu gust y aroma, encara que després sigui ella qui se'n vanti orgullosament? Pregunteuho sinó a tots aquets *gourmands* que al istiu van a fer tiberis y fontades y ells sabrán ésser justos per experiència pràctica, ja que no hi pot haver fontades ni tiberis sense la clàssica sanfaina y no hi pot haver sanfaina sense la saborosa tomata.

Devegades ets també una penyora y una esperansa.

Quan omplés, cuidadosament arreglerada, els prestatges del rebost, o adornes, bonicament penjada, els sostres frets del soterrani, ets senyal de que unes mans maternals cuiden amoro-

sament de la llar y ets també una bella promesa pera els infants que ja't venen convertida en deliciosa confitura que'ls hi donarà confort y escalfor al cor del hivern, aixís com els hi has donat convenientment ensiamada (tal com ara jo't tinch al davant) regalada frescor al cor de l'istiu.

Però, si per estimarte, totes aquestes virtuts casolanes no fossin encara prou, t'estimariem perque tu ets l'alegria més preuada de les nostres hortes assoleyades... ¡Oh! com hi somriu, com hi canta el teu vermell estrident entre la verdor esmeragdina de les fulles de la teva planta.

Alguna vegada m'he preguntat, extranyat, com podia ser que, sent tan modesta ostentessis tan pomposament el teu color esplendorós. Mes, prompte ho he comprès tot.

Observant, observant, he vist com aquet sol d'istiu, aquet sol de foch, esbojarrat y joganer, te besava amorosament... y he sorprès el vostre idili secret y silenciós. Aleshores es quan m'he adonat de que aquesta vivesa de color, no era més que la vergonya que't pujava a la cara, sent, com ets, recatada y pudorosa.

He vist també alguna vegada, com aquest idili era per tú un dolorós sacrifici.

Además del amor del sol, necessites l'estimació y els cuidados de la teva mare terra y de ta germana aigua; y l'aigua al istiu (tú ja ho sabs més que jo) es una mica refractària, no sempre't vol servir com te mereixes.

Aleshores comensa la teva tragedia; voldries

cumplir el teu fi d'utilitat social y't falta un element quasi indispensable, però la teva voluntat es poderosa y si tens prou vitalitat y no't manca'l calor del sol, sabs fer un suprem esforç, pera madurar depressa, depressa... heroica y rabiosament. No tens, certament, aquella bondat plàcida d'altres vegades, però ets encara bondadosa y si conserves una mica d'agror es l'agror del sacrifici...

En ta llahor molt més podria dir ¡oh fruita amiga! però sols me cal fer constar, com a lloansa final, que quan veig la cara sana y bonatxassa del ¡Cu-Cut! y'ls seus ulls maliciosos de pagès sardo, penso que'l podem, segurament, comptar entre'ls teus devots més entusiastes.

Es per això que jo he triat les planes del seu calendari per endressarte aquest elogi.

NARCÍS NADAI

Epigrama

A un borrarxo que's moria,
el confés li preguntà
si'ls enemics que tenia
els volia perdonar.

—Sí, pare—ell respongué—
y per provar tal promesa,
un got d'aigua me beuré
si me'l porteu ab llestesa.

J. SALA VILÀ

El gendre.—Si no fos per la por de faltar a les ordenances ¡ab quina afició la faria passar per la finestra!

Posta de Sol

La Roseta era aixerida;
ben plantat era l'Antón;
ella els rulls tenia negres;
ell bigoti y barba ros.

I, un a l'altre s'agradaven
sense haverse dit un mot;
fent la ruta de la vida
van desaparèixé els dos.

Van passar molts anys sens veures
van volar depressa els jorns,
tot servant la impressió grata
l'un y l'altre el seu recort.

Els cabells que eren tan negres,
ja son blanchs quasi be tots;
la rossor d'aquella barba
ha vingut color de pols.

Al reveures l'altre dia,
ab sorpresa van di'ls dos:
—¡Qui l'ha vist! ¡pobre Roseta!
—¡Pobre Antón! ¡j'ha fet a tots!

Y es que's fa la devallada
tan depressa, per tothom,
que tantost ens ne dem compte,
som de plè a posta de sol.

LLUIS MATAS Y CARRÉ

AL, ESTARO

—Vetaquí que no sé si ficar la *hata* a *precidio*.

—Y sí, home, ficali; com més serem més riurem.

¿Quí es que no va tip?

SE pot afirmar, sense cap por ni error, de
que no existeix ànima viventa que no esti-
gui tipa... d'una cosa o altra.

Fins n'hi hà que s'atipen de tenir gana.

Altres se fan un tip de riure.

Molts estan tips d'esperarse.

Bastants s'atipen de sufrir.

Y són els més que s'atipen de treballar,
no obstant y el nombre considerable dels que
estàn tips de no fer res.

Y'n trobarèu de tots els gustos. Mentres uns
s'atipen de dolso, per exemple, altres van tips
de garrotades. Uns s'atipen de dormir, altres
van tips de són com el general Alvarez.

Uns s'atipen de ballar el *garrotin* y la *farruca*,
y altres estan tips de *ballarla magre*.

Mentres hi hà qui està tip de córrer, altres
estàn tips de portar crosses.

Mentres els uns s'atipen a desdir quan són
a taula, molts d'altres s'atipen de no poderse
atipar com voldrien.

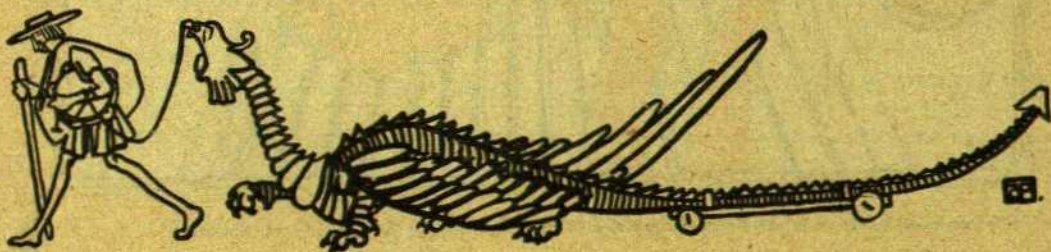
En fi, que ben examinat tot, ab seguretat no
trobaríem un sol mortal que no vagi tip d'una
cosa o altra.

Y tinguèu en compte, caríssims lectors, que
precisament lo que més atipa en aquet món, es
el patir fam.

O sinó, proveuho.

Y jo, tip de buscar tants *tips*, faig punt pera
no atiparvos més.

LLUIS FÀBREGA Y AMAT

El primer vestit de llarch

QUE n'estava de satisfeta y alegroya la Remey!... ¡Que'n forjava de pensaments en el seu petit cervell!... ¡Còm li bategava el cor d'alegria!... Però... ¡que tardarien a passar els vuit dies que faltaven pera arribar a la festa de la Ascensió del Senyor, diada pera ella ben senyalada, la que deuria marcar ab fita ben vistosa, perque aquell dia havia de canviar de modo d'ésser!... De *nena* havia de passar a *senyoreta*, deixant, donchs, pera sempre més, de lluir les *polacres* y ensenyar aquells dos dits de pantorrilla que tant temps feya que se'n donava vergonya y molt més quan passava per aprop dels xitxerelos que ja la comensaven a escometre, dientli coses a cau d'orella que feyen enrojolar ses galtetes y espurnarli els ulls, tota confosa.

El dia de la Ascensió del Senyor, en plena primavera, quan els raigs brillants del sol recobren forsa, quan les flors en tot son esclat, escampen arrèn sa flairosa essència y els aucells, missatgers del amor, entonen misteriosos cants a la mare Naturala, aquell dia era el sospirat per la Remey, ab motiu de la estrena del seu vestit de llarch.

En mitg de sa atolondrada imaginació, recordava ab frisansa aquells dies que ab ses amiguetes jugava a *senyores* posantse les faldilles de la minyona, les que, com se comprèn, li venien del tot balderes y extremadament llargues, mes això era lo que feya caure el pés de la balansa, això era lo que feya l'efecte desitjat, portar ròsch com les grans; això, donchs, l'omplia de goig tot passejantse amunt y avall de la sala, com ho hauria fet per les Rambles o pel Passeig de Gràcia.

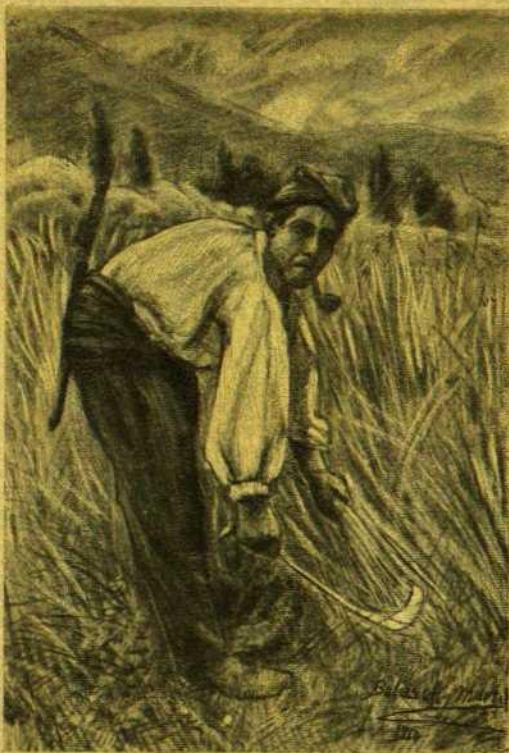
¿Còm, donchs, ara que havia arribat ab permís dels seus pares, millor dit, ab joia d'ells, el suprem moment de veure satisfetes aquelles aspiracions, el seu constant anhel de portar el vestit llarch *de debó*, no havia de sentir els efectes de tota aquella alegria?

Aixís com els noys experimenten una verdadera satisfacció, un orgull inconscient, al portar el primer rellotge, les noyes totes, sense distinció de classes, experimenten ab més intensitat encara tota la joia que son cor pot concebir el dia de la estrena del primer vestit de llarch.

Tres son les diades que, durant sa vida, les dones no obliden may. La primera, al fer la Comunió per primera volta; la segona al posarse de llarch, y la tercera el dia del seu casament... Però, de les tres, la segona es, sens dubte, la que més ilusió's li causa y té's seus motius ben fundats, per cert.

El dia de la primera Comunió, la satisfacció que experimenten ab el vestit de musselina blanca, la corona de roses blanques, y el manto de punt, també blanch, es gran, no hi hà que dubtarho; però es momentània y la senten inconscientment, no donantli tant valor perque generalment son varies les amiguetes o condeixeples de colegi que a n'el mateix dia y pera aital festa vesteixen igual, com ho varen fer l'any anterior aquelles més grandetes que havien complert l'edat.

El dia del casament, el goig que senten, més ben dit, la satisfacció que en son cor esclata, es d'una forsa intensa, mes ja no correspon a la categoria d'aquelles satisfaccions tan desinteressades, d'aquells goigs infantils tan purs, en els

Pel Juny la fals al puny.

(Dibuix de Balasch M.)

quals pera rès hi entra el càlcul ni la previsió, inseparables en la dona, encara que sia aquesta de les que veritablement rendeixen culte en l'altar de l'Amor.

Però el dia de vestir-se de llarch [quantes ilusions causa y quantes esperances fa concebir algunes vegades, per dissort, ben malhaurades!..

Es el dia de deixar els jochs infantils; de arreconar la fireta y de endressar les nines que han arribat en bon estat de salut, pera entrar de plè al gran jardí del Amor a sodollarse de llum y d'aromes que ses ilusions forjades en sos somnis falaguers veuen convertides en forma de polsim d'or o pluja d'estrelles y embaumen sos sentits, perfums incomprensibles d'un sens fi de ignorades flors... Per això algunes vegades coincideix el dia de vestir-se de llarch, ab el de la primera carteta amorosa.

Essent, donchs, la Remey com les demés noyes, comptant l'hermosa y may prou ben ponderada edat dels quinze anys, ¿còm no ha de sentir bategar son tendre cor, plè a curull de totes aquelles ilusions que li són propries?

El vestit de llarch ha sigut confeccionat baix l'elegant patró del figuri últim de la temporada. Els adornos de punts y glasses de seda vaporosa com les ilusions de la que'ls té de lluir; y el color de la roba del vestit, com el de la reina de les flors, de la aromàtica y tan cantada pels trovadors, el de la aristocràtica rosa.

El sombrero es un model de París, y son sos adornos cintes, llassos y flors de tons similars als del vestit... y en ses orelles la Remey lluirà, per primera vegada, el parell de botonets d'or ab espurnes de brillants, regal de sos volguts padrins en commemoració de la diada... Y aixís, elegant, rumbosa y aixerida, sortirà el dia de la Ascensió ab son vestit de llarch, repartint fletxetes d'amor per entre la jovenalla distingida, que, distribuïda pels passeigs de la ciutat, esperarà ansiosa les tendres y amoroses miradetes de tot aquell estol de papellones que en forma de noyes enciseres, aniràn discorrent per tots els indrets més predilectes, fent, donchs, la Remey sa entrada triomfal en un món per ella desconegut encara, de les terribles lluites del cor, ahont, sens dubte, el d'ella hi haurà de sostenir combats a tota prova dels que, segons el seu destí, ne sortirà vensuda o vencedora...

Tal volta pensant potser ab totes aquestes coses, se trobava com ensimismada davant d'un calendari de paret, la vista fixa a la data del dia y sa imaginació com abstreta...

Entre dents se li senti fer la següent resta:

—Del dia hù, que som avuy, al vuit... justos, set dies encara... y seguit d'un fort sorpir, digué: ¡Que llarchs seràn per mil...

—Quan la Merceneta, l'Amparito, la Julita'm vegin, ¡quina gelosia'ls entrarà de moment, al contemplarme ab el meu vestit de llarch tan ben confeccionat y elegant...

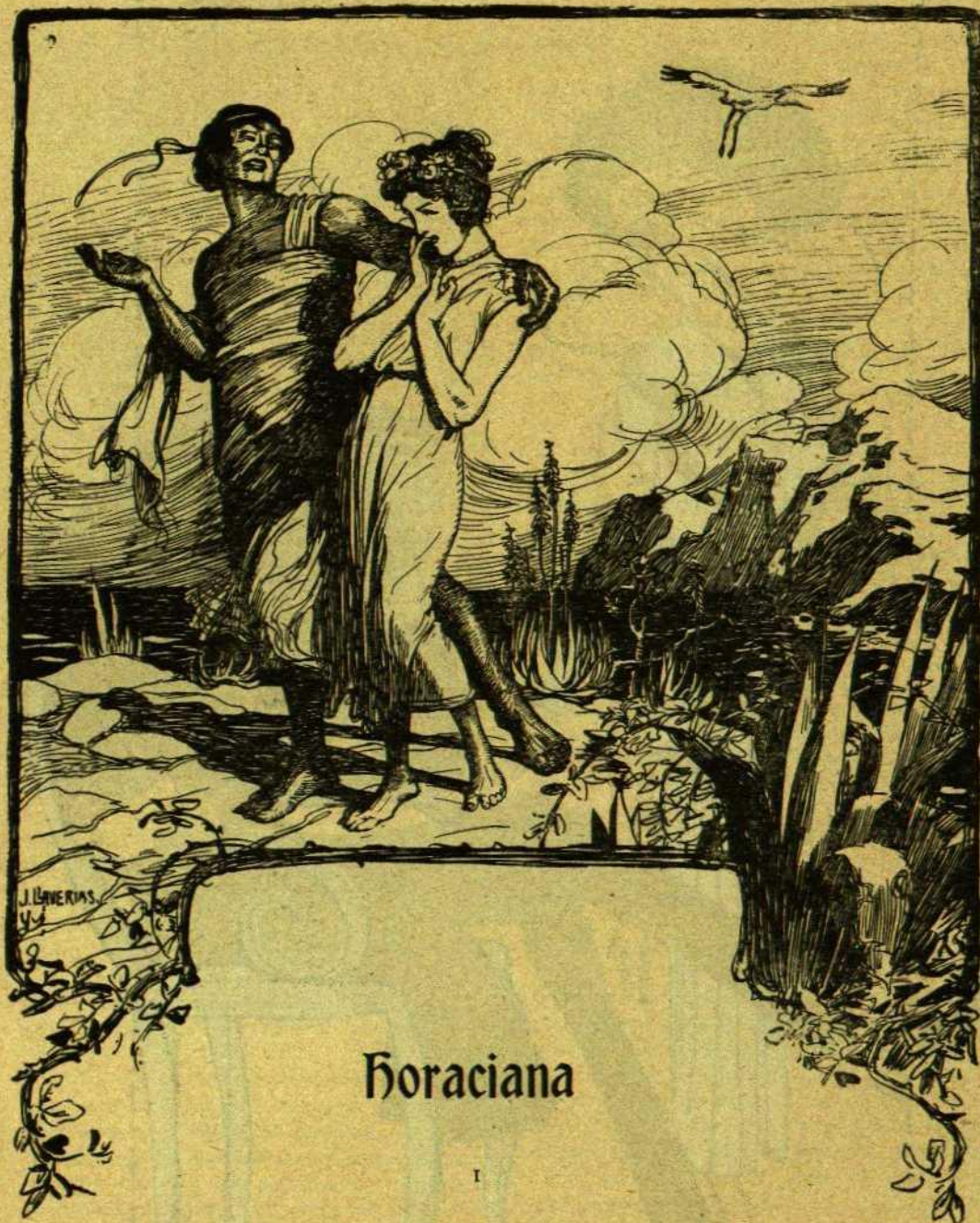
—L'Enrich...—continuà, però abans de seguir la conversa tota sola, se va tombar pera veure si algú podia sentir-la—me sembla que'm trobarà elegant quan me segueixi fins a la iglesia com diumenge passat. Si ho sabés de cert, si jo podés pensar la manera—y en aquet punt de la conversa, les galtes se li tornaren rojes com dues roselles, mentres sobtadament y com dominada per un presentiment extrany, tal vegada per l'afany que sentia, va dir ab molt baixa veu:—El meu vestit de llarch... ¿Qui ho sab? ¿Y si'm moria abans d'estrenarlo? No... Nostre Senyor no ho voldrà... ¡No serà tan dolent!..

LLUIS MATAS Y CARRÉ

Juny

Ell. — ¿Ahont vas ara?
Ella. — Vaig a fer visites.
Ell. — ¿Qui sos de tu, filla meva!

Horaciana

I

Vinch d'allà al lluny, d'hont no hi hà nit apenes.
Sentor de pins el meu brau pit escampa.
La forsa'm presta el seu esclat mirifich:
vina a mos brassos.

Vina a mos brassos y't duré, triomfanta,
per terra y cel, per les regions ignotes
hont, quan fineixis, volarà ton ànima
junta ab la meua.

Ploguin corones sobre ta fas blanca,
que'l Sol aurioli ton ergida testa.
Jo, la ginesta dels meus prats poètics,
al teu pas llenso.

Vina a mos brassos y correm besantnos,
correm per l'horta devallant cingleres.
Passem masies fent l'amor revihure
dels vells pagesos.

Passem masies y vinyals y hortes.
Solquem la mar fins mar y cel confondrens
Allà hont no hi brilli ni un esguart, ni hi bleixi
més que Natura.

O be restem en el vinyar esplèndit
y el diví grà, que d'alegria es germen,
ens partirem, jugant, de boca en boca
fins a ubriagarnos.

T'esmunyiré ramells sobre'ls pits túrgits
y't deixaré un collar més bell que perles
y tú, abscondida en l'enjoyat arbratge,
d'ell orgullosa,

marcaràs el ritme del teu sí de ploma.
Vindrè a robarte la preuada joia
y foll d'amor desgranaré, ab mos llavis,
el fruit dolçíssim.

Caminant folls, entre florits paisatges,
vindrà el cap-vespre a deturàns els passos
y reclinats sobre de l'erba humida,
presos d'insomni,

vindran lluerns a curondar ta testa
fosforejant per entre la nit bruma,
y'ls bons pastors creuràn, ¡oh! dòna aimada,
¡qué ets una estrella!

Al despertarte d'un felís insomni
riuràs joyosa, y el teu riure esplèndit
deixondirà les ignocentes auelles
l'auba creyente.

Quan el Sol surti y amatent devalli
per sobre els arbres y el seu bes ens dongui,
en nimbe d'or convertirà, onejanta,
ta cabellera.

Les flors al vèuret s'obriràn serenes;
el llach ombriu reflectarà ta imatge.
Branques florides, al teu pas blincantse,
faràn corones.

11

Ja desposats, tu guarniràs ma casa:
La llar que, ¡es bella quan es ben cuidada
per les mans gràcils de la dòna única;
la que s'estima!

Seràs la mare dels meus fills en somni.
L'ànima teva regnarà en llur cambra.
Els rulls sedosos que'l front clà't diademen
vuy esbullarlos.

Vuy esbullarlos ab mos dits febreros
y aspirà l'hàlit saturat d'essències
que sols ta boca, a mitg obrir, exhala
com flor sagnanta.

Els llavis meus jo vuy als teus juntarlos
y omplir't de besos les cayents parpelles,
pètals de rosa may oberts al temple
d'amor eròtich.

Tú, com un àngel de la guarda, blanca,
fluixes les trenes y ab l'esguart hipnòtich
passejaràs per nostra hisenda immensa
¡Oh! deva Ceres.

Boscuria endins te cridaràn els vástechs:
Mater augusta d'alabances plena,
y argentarán ta cabellera càlida
cabells d'armini.

El cos deforme y arrugat el rostre
seràs més bella per mos ulls ja tèrbols,
que'l foch d'amor no minvarà als cors nostres:
es flama eterna.

Y quan els fills alegrarán l'hisenda
y els amors flotin en llurs cors sens màcula,
caps blanchs, ben junts als raigs del Sol, que'ns ungin
jels nets de besos!

JOAN REDONDO

L'apotecari de Vilacarat

CARATSUS y que típic era el senyor Antò, apotecari! ¡quins acudits li eixien a tota hora dels llavis, tant si remenava ab el morter, com si cargolava un cigarret! El tal subjecte havia fet pràctica en una rònega farmacia del carrer Mitjà de Sant Jordi a la ciutat dels Comtes, allà a la meitat de la centuria passada; y, tan be s'aprofità de les lliçons que rebé del seu

mestre, que gracies a elles en el poble en que vivia, un cop casat, no solament podé anar passant, sinó que tirava cada dia un quartet de gallina a l'olla y comprava cases y terres; trobantse per Sant Silvestre ab un superàvit en el pressupost que, relativament, no ha sabut veure may cap ministre d'Hisenda dels que s'estilen a Madrid.

La fama de entès de que disfrutava y el nom que adquirí per tota la comarca, el feren una notabilitat de les que no s'improvisen en quatre dies.

Els diumenges, allí s'aplegava quasi la meitat dels pobles velins pera proveir pera la setmana, aprofitant 'an bella ocasió, els que ho necessitaven, pera anarli a demanar, *un* pel mal de ventre, *un* pel paidor, *un* pera la melsa, *un* pera la gama dels ronyons, *un*, *un*, *un* y *un*, en fi, pera els dits, les mans, clatell, braços, cames, y totes les

demés parts que integren el cos humà.

A trenta quartos per cada *un*, ell venia pegats pera tota mena de mals: el doctor Munyon, ab totes les seves grosses de remeys, s'hagués quedat curt si li hagués volgut fer la competència.

Cada divendres al cap vespre, ab l'ajuda d'un noy del adroguer que tenia llogat com els fadrins barbers de *sábados y domingos*, comensava els preparatius pera la vinenta festa; fabricant un compost de farina, pega dolsa, dues gotes de làudano y quelcom més que tan sols ell sabia, embolcallat en un paper d'estrassa. Y era tanta la fè, la confiança cega que tenia la gent de la comarca en l'eficàcia dels pegats del senyor Antòn, que talment cada festa al

ENTRE MÚSICHS

—El baix y el contrabaix s'han pegat quatre trompades, per culpa d'un trompa.

mati semblava una professó la corrua de gent que visitava la botiga. El senyor Antòn prou sabia ahont tenia la mà dreta pera explotar l'ignorància; però, home de recta consciència, ja sabia que, si allò no curava, tampoch causava mal de cap mena.

La fonda preocupació que hi hà entre els inacabables ignorants de que el *saludador* cura el mal de rabia a un que sia mossegat per un gos foll, que l'oli de llangardaix es bo pera les cremadures y que l'aiguardent ab naps fa passar el mal de ventre, tant si prové del fret com de la calor, aixis mateix en la rodalia de Vilacarat el pegat regnava en absolut pera guariment de tots els mals, menys els d'òssos trencats.

Més de quatre brometes s'havia sentit el senyor Antòn a propòsit del seu específich; però allavors els eixia al pas dientlos: Y ¿quina culpa tinch jo en que la gent vulgui pegats?

Y aixis passà més de quaranta anys, fabricantlos puntualment cada cap de setmana fins que, veyentse ja un xich gamat y no tenint fè ni confiança en els remeys que ell venia per dotzenes de dotzenes pera rejuvenir-se, decidí traspasar la botiga a un nebot de la seva quarta muller, retirantse ab aquesta a una masia propera ahont matava el temps criant gallines y fent volar els coloms; anyorant, però, aquell taulell pel que tants mils de pegats havien passat.

LERROUX POBRE

—¿Illa calenta aquesta sopa?

—Y tant! He ficat el dit a dintre pera provarho, y per poch que m'escaldo

—¿D'això'n diuen *Terrassa*? Si ah prou feines arriba a Matadepetra.

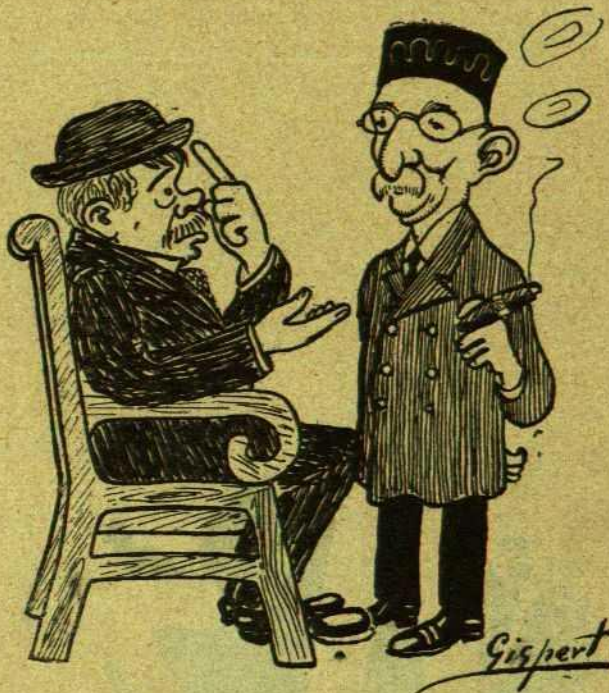
La vida y la mort

¿Qué som?

¿Qué es la vida? es un tragi.
 ¡Ja està fresch qui s'hi amoina!
 que si la sòrt no endevina
 ja sabrà lo que es patí.
 Lo millor es fè'l camí,
 sens malmetres la *mullera*,
 per no quedar-se endarrera;
 fins el dia que vindrà,
 sens podénsela allunyà
 la *sèca*, que no s'espera.

¿Que es la mort? no ho sab ningú
 no més aquell que s'hi troba;
 y al tenirne evident prova,
 llavors, ella se l'endú
 y no'n pot donar cap nova.

AMPURDANÈS DOLS

—Senyor Doctor, cada dia perdo més la memoria.

—Ja ho noto, ja; ahir mateix va descuidarse de pagarme la visita.

La darrera

TRIST y cap baix pujà en Giu per aquella estreta y tenebrosa escala; malgrat la foscor, no ensopegà pas, ¡prou la sabia de memoria ell, l'escala del campanar!

Era una tarde gris, trista... En Giu mirà desde aquella alsaria l'extens espay que'l rodejava, altres cops y molts eren, per cert, que ho havia contemplat encuriós; prou de sobres que'l tenia vist; mes aquella tarde li semblava tot diferent; un vent fret, fort, el feu estremir; això l'interrompé de son èxtasi y's recordà de la feina: era la diada dels morts y calia brandar tota la tarde; despenjà calmosament les cordes y desbandà les campanes.

El silenci d'aquelles valls solitaries fou interromput per les campanades que tocaven a morts; llur ressò repercutia pels espays fins a perdres, al lluny, pels cims d'aquelles montanyes que's confonien ab el firmament.

Tot d'una en Giu's repensà, parà de desventar y escoltà: sols o'l ressò de la darrera campanada que ¡nanch!... ¡nanch!..., com esperitat, travessava al lluny les darreres siluetes paoroses de la nuvolada. Tremolà tot ell, de cap a peus:

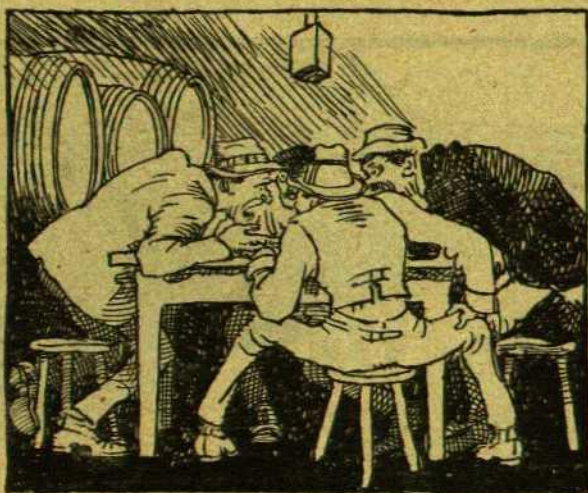
fins tingué por de trobar-se sol en aquella solitud; por ell, quan ab 25 anys de campaner no n'havia tinguda may, ni fins en aquelles nits de tempesta, en que'ls llamps zigcejavén pels espays y el trò ressonava aterrador; ell que, en lloch d'acobardir-se, feya sonar les campanes tocant a bon temps, com clam llastimós de misericordia vers el Cel, pera que la commiseració divina s'apiadés d'aquells sembrats, o be de les vinyes, precursors d'un petit benestar d'aquella pobre gent pagesa.

¡Però aquell fret que planava per l'espai y li acariciava els polsos, li arribava a l'ànima!

¡Quins pensaments aquella tarde! Però, veritat era que'l dia s'ho portava, pensava ell, y com temerós de quelcom buscà racer sota un finestral. Fins a ell arribaven fulles seques que'l vent feya giravoltar y el silenci s'ensenyoria altre cop de les valls.

En Giu buscà tabach y encengué la pipa pera destruirer, mes fou inútil.

...Sol, sempre sol. Tenia 60 anys y en feya cinquanta que's trobava més isolat que'l pannel del campanar; ni'ls besos d'una dona, ni'l xerrotejar alegroy de fill y nets, havien commogut la seva ànima, ànima jamay sentida ni compresa y sempre desolada...

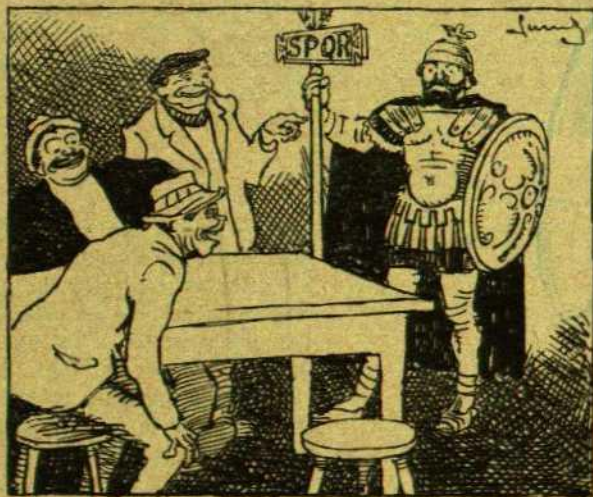
1.—Buono; quedem en que demà a les deu'tots aquí y armats.
—¿Armats?
—¡Sí, sí, armats!

¡Sol, sempre sol! Aquesta idea li martellava el cervell, la pipa se li havia apagat y el panell xerricava, com ubriach, giravoltant per tots cantons, mentres que en la cara den Giu hi rodolaven avall llàgrimes amargues, confoses ab les sotragades del vent.

¡Nanch! ¡Nanch! La ven trista de les campanes repercutia fortament

2.—¡Que es extrany! No sé perque han dit això d'armats, però mira, jo complico.

Després la campana's balancejà calmosament primer, ab furia després. En Giu s'agafà fortament; ses mans crispades s'entortolligaren ab la corda y de peus al mur se deixà anar ab tota la seva forsa...

Una ombra negra giravoltà pels aires, un soroll sobtat de cosa que s'esclafa s'oi, al mateix temps que per l'espai ressonava una campanada forta, estrident... parescuda a plany d'agonia.

DANIEL CARDONA

Íntima

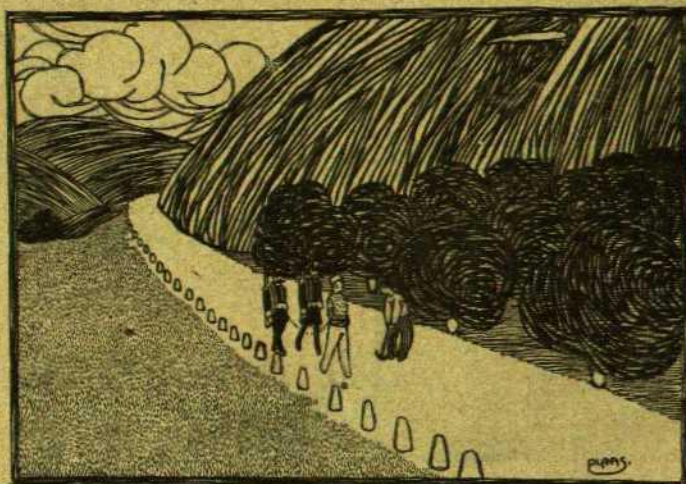
Quan jo encara t'ignorava,
la mar, cel y montanyes
el bell ideal feyen
de mos primers amors.
Ab l'arpa jo'ls cantava,
mon cor els suspirava,
y fins mos somnis eren
tots plens de ses blavors.

Mes ara que conecxo
tes gracies y somriures,
y'm dius a cau d'orella:
—¿Vols ésser mon aymant?—
ni'l mar, ni les montanyes,
ni'l cel, sens tes bel·leses,
me poden donar un somni,
ni un sol sospir, ni un cant.

B. GASSOL

—¿Aliont vas?

—Pae, mira, acompanyo aquets dos senyors.

Op' > > >

—Jo'm dich Leló; la mamá Lili y la meua minyona Tutú.

—¿Y el gosset?

—Perico.

El frare encantat

(LLEGENDA)

Els criats treyen les trenyines y netejaven les cambres del castell de *Bellbosch*, que al istiu havia d'ocupar llur amo el comte. Era aquet, en lo físich, elt y un poch flach, cabells llarchs, mirada avasalladora, d'un posat orgullós; y en lo moral, sever fins al cap d'amunt y ab no gaires virtuts. Venia ab la seva filla única y un gros seguici de fidels servidors.

Un d'aquets era un jutglar, molt pillet, que divertia al comte ab les seves tonteries; la que més solia fer era escarnir ab paraules y gestos a tothom, y fins ho tenia per vici; tant, que el comte, empipat, li prohibia. Anava vestit de frare pera fer més gracia.

Per allí prop hi havia una torra que l'habitava un marquès, sa esposa y dos fills: un noy y una noya. Aquesta anava sempre ab la Julia, la filla del comte; el noy mirava ab bon ull a la Julia, ja que era molt maca; y, per medi de la seva germana, hi sostenia correspondència.

**

Quan el jutglar va saber això, no va parar de tirar bufonades davant del comte, comprometedores per part del pobre Lluís, el fill del marquès.

Aquest amor ere favoregut per una fada d'un bosch de per allí. Aquesta va amenassar al frare-jutglar ab penes terribles si prosseguia aixís. Mes el frare, no sols va deixar de calumniar a n'en Lluís, sinó que també va descobrir que

per allí hi havia una fada que amenassava grans malalties y destruir el castell.

La fada, al veures descoberta, no se'n volgué anar sense dar un bon càstich al frare-jutglar. El següent dia l'agafà distret y el trossejà, deixantne un tros encantat en tots els pous y cisternes de tot el món.

Desde allavors fins ara, encara quan s'enrahona a la boca d'un pou o cisterna, se sent la veu del frare, que ab aquell vici tan antich, escarneix fins el més petit soroll.

P. ADELUAS A

—Y ara! ¿Qué fas?

—Res, es una cosa que'm passa sempre que viuch als oros. Quan sento tocar a matar, no'm puch estar d'extendre desseguida una recepta.

Pasqua Nevada

I

Els aires matinals d'aquesta Pasqua
Són plens d'unes flaires y cansons tan sobtenentes
Que el cor m'arruixen de jolor de Pasqua.

Y'l cel es talment color de plata!

II

Neva...

Les colles de jovent que se n'anaven
A cantar sota'ls balcons de les aimies
Se retiren lentament i ab recansa
Camí dels casals llurs.

Ell.—Vaja, cada dia me convenso més de que no anirem be fins que destruint els patrons.
Ella.—¿Sí? Donchs, mira: ja m'hi poso.

(*Dibuix den Joan Llimona*)

Marxen cots y ab les cistelles buides.
Neva...
Els bruits de llurs rialles s'esvaeixen.

Blanca, d'una blancor que'ls ulls admira,
Entre'l silenci va restant la terra.
Boi sentintne bategar l'halè de vida
Gaudia ab els grans arbres i les plantes
Que de la gloria del florir eren ditxosos.
Neva...

III

¡Oh! tú, maravillosa simpletat!
Romàn l'ànima meua encisada.
Sadolla d'una ardenta claretat.
—Enllà d'enllà la plana emmantellada.

¡Oh, tú, maravillosa simpletat!
—¿Per què aquesta blancó enlluernadora
Que'ns somriu ab ritme ubriagat
No'ns engrapa purament y ens acora?

¡Oh, tú, maravillosa simpletat!
Tens una harmonia impressentida...
—Déixam aclucar els ulls ab blanetat
¡Y somniar a l'avenir ab goig sens mida!

IV

Pasqua, esclat triomfant.
Neu, puretat y ritme no acordant
Ab les miseries grolleres de la terra dura.

Sigui eternal lo maridatge vostre
Y chor formant ab les campanes inefables
Florcixquen les visions platxerioses
D'un món tot suau
Hont regni la pau.

V

De cara l'infinit que'm guaita plàcid
Sent manyaga veu que'm parla l'ànima...

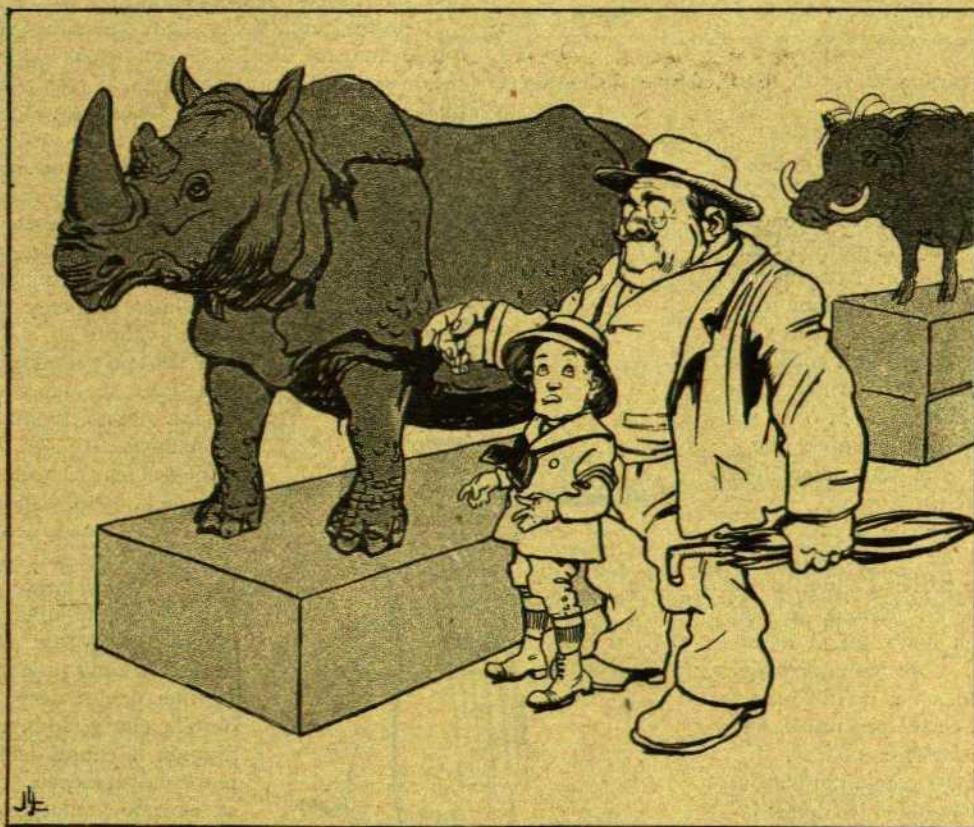
VI

Pasqua de Ressurrecció
Se'n puja al cel Nostre Senyó
Voltat de clares llums ben explendents.

Si la neu esfuma la visió
Ja'n somriu gaya esperança
Que acreix y ageganta la ilusió.

.....
Vetaquí que demà cantarem molt amatents
¡Y la sabor tastarem de benauransa!

ANFÓS SANS Y ROSSELL

—¿Quantes potes té el Rinoceront?
—Dues més que vostè.

Desde el Japó

Carta a la meua germana

BENVOLGUDA Teta: ¡Mare de Deu, y que n'ets de tafaneral, tot ho vols saber. Ja ho pots comprendre que hi hà coses que no te

les puch explicar; sobre tot, algunes de les que'm demanes.

¡Les dones japoneses!... ¡Les dones japoneses!...

Jo no sé pas d'ahont ha tret la gent, això de que les dones japoneses són tan maques. Ni tant, ni un bon tros menos. Vesteix una fulana d'aquestes ab les vostres robes, pòsali una cotilla, y a n'el cap *la dernière mode de Paris*, y, si fa o no fa, resultarà lo mateix que si vestissis una mona del Parch.

No es de la cara ni del cos de lo que parlen els que parlen d'aquestes dones. Sa fesomia té ben poch que's pugui admirar; y de les curves del cos... vaja, no'm tornis a fer certes preguntes, que me faries embolicar.

Però com a agradar, si que agraden les dones japoneses. Y es perque al cap d'un quant temps que

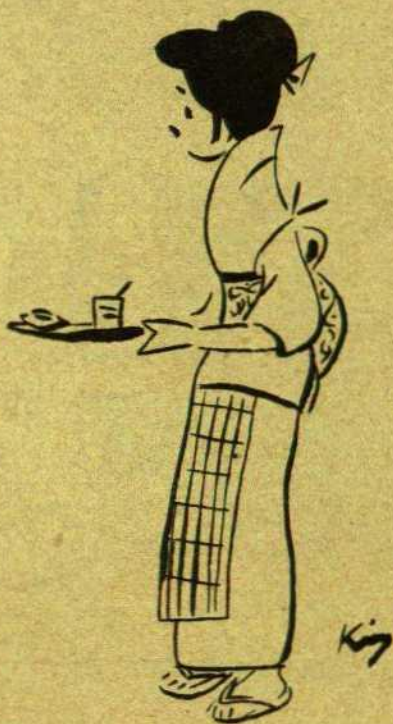
les veus y les tractes, noya, hi trobes una diferencia entre vosaltres y elles que, no t'enfadis, però no hi sortiu gens guanyant.

Modestes, amables y ben creyentes, vetaqui lo que són. Però, com condicions naturals, rès de postis. Ja hi neixen aixís. Y vosaltres no l'heu entès encara el món. Les unes volèu ser sabies, les altres mestresses, y totes volèu ser

maques y que tothom os admiri de fóra ensà, y, naturalment, acabèu per ser, unes una mica més y altres una mica menys, orgulloses, mal creyentes, mal agradoses...

Y vetaqui per què agraden tant les japoneses, encara que no tinguin rès de maques.

Vesten fent càrrech. La filla de la meua dispesera ve a cridar-me cada dematí a les set. Com si li sabés greu de despertarme, ab una veueta de nina, va cridant: «¡Kim san! ¡Kim san! ¡Kim san!» pujant de tò fins que'm desperto; obro'ls ulls y me la veig ajupida al capsal del llit, fent una reverencia y ensenyant-me el rellotge pera que jo'm convenci de que es l'hora de costum.

Recòrdat de quin modo tu'm despertes a Barcelona. Cop de punys a les vidrieres de l'arcoba, y vinga crits de «senyor Quim! ¡que es tart!»

Jo prou ho tinch dit que aniré al menjador a pendre l'esmorzar, però no'n puch sortir; té por de que se'm refredi y me'l entra al quarto aixís que està a punt.

Tu no fas més que mourem rahons: «¡Apa, cuita, que l'esmorzar se't refreda!» Y lo pitjor, es que es veritat.

Y no't pensis pas que pera això deixi de banda les feines de la casa, la xicota. Quan surto del quarto me la veig a l'eixida, feta una pageda, una pageda japonesa, vuy dir, donant l'esmorzar a la viram, ab la mateixa bona voluntat que me l'acaba de donar a mi.

Jo prou te'n contaria de coses d'aquestes dónes: però potser agafaries un enfado al veure que'l teu germà parla tan poch a favor vostre; y com que ja sabs que t'estimo, no vuy que t'enfadis ab mi.

També vols que't digui coses de la mainada japonesa. Ja pots pensar com són les mossetes, sabent com són de grans; poncelles que més tart han d'esdevenir flors, la tendresa els es tan natural, que no saben fer una rebequeria.

Ja sabs que a mi m'agrada molt la mainada. Però trobo que a n'aquet país potser n'hi hà massa y tot: per cada cos gran hi hà set criatures; sòrt que fan molt poch soroll.

El vehí del costat, un bon subjecte que's guanya la videta venent boniatos calents, té, per ara, tres fills: una mossa, un bordegàs y un ninotet de vuit mesos, que encara no he pogut endevinar si es mascle o femella. Els dos grans, tan bon punt han sortit d'estudi, se'm fiquen a casa, y vinga regirarme els papers de la taula y fins les butxaques me tafanegen.

Això sí, tot ho tornen a deixar tal com estava, y no coneixeries pas que ho hagin tocat. La nena, pobreta, no se d'ahont ha tret que m'agraden les flors, y, de tant en tant, me ve carregada ab les que pot arregar del jardí de casa seva. Això, naturalment, ab complicitat de sa mare.

El bordegàs, ja mou més xibari: tot el dia va casa amunt y casa avall, arrossegant les sabates de son pare y fent els soldats ab una escopeta que li vaig regalar el primer dia de la tardor. No'n fa gaires que me'l vaig trobar fentme ninots a la paret; vaig per renyarlo, però'm fuig corrents, y a poch moments ve son pare, y sa mare, y l'avia, y la criada, es a dir, la familia en pès, a demanarme, ab veu llastimosa, una mica de perdó per l'entremaliadura que acabava de fer el bordegàs. No li hà modo de pendres res massa en serio a n'aquet país.

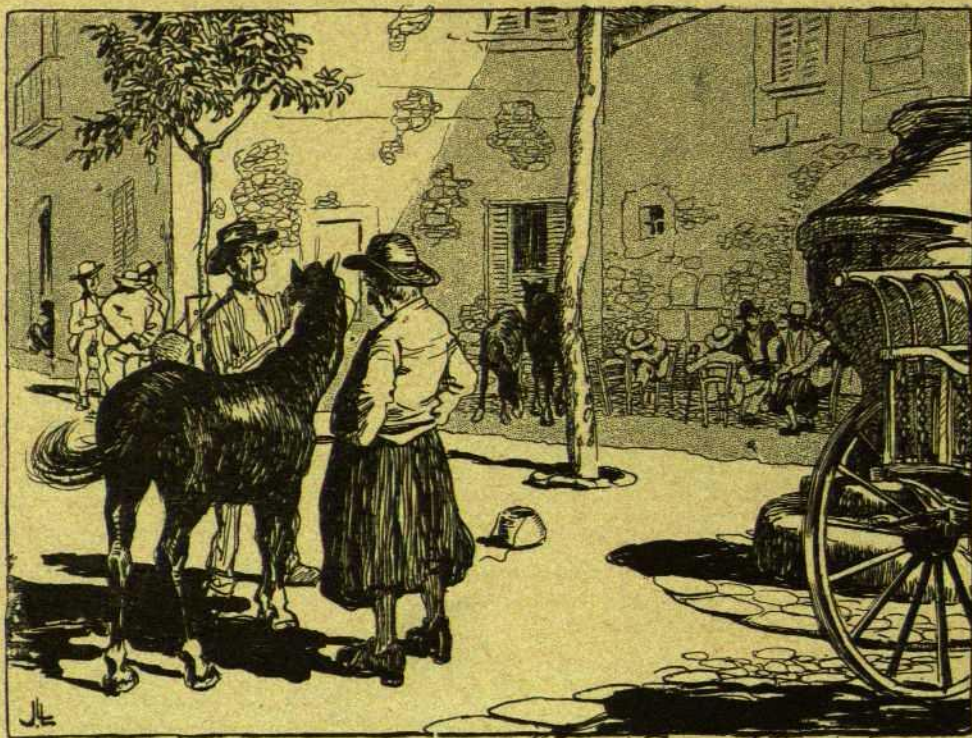
Del nano (o nana, no ho sé pas encara lo que es) no't puch dir sinó que es tan remenut que gairebé se necessita un vidre d'aument pera veureli la fesomia. Tenen una criadeta pera passejarlo, y quasi tot el dia se'l passa a la porta de casa, badant, ab la criatura penjada a la esquena, que es la costum de per aquets països Y tot sovint la meva amigueta li va al darrera, tota seria, també portant d'igual modo la seva criatura, que es un ninot de tela que li va fer la filla de la meva dispesera.

Y com que aquesta carta ja es prou llarga, un altre dia te'n faré dos quartos de lo demés que'm preguntes.

KIM

Kyoto, Octubre, 1910.

—Ab aquest poltro en sis hores aniréu a Palma.

—Vehí, no necessito més que una hora pera anar a Alcudia.

Amoroses

I

*Ja't tinch molt més aprop, sembla que l'ànima
abeurantse a la font de l'ilusió
te canti un himne, tot estuvis verges
que són la mèl del cor.*

*¡Còm te vas apropant!... els jorns que passen
teixeixen la corona del triomf;
¡que be escaurà dessobre nostres testes
tanta esperança entrelligada ab flors!*

*Te veig que vas venint; y vens hermosa,
amples els brassos, ben obert el cor,
y jo't contemplo ab l'ànima enervada
pel foc de l'esperança y l'ilusió.*

*L'aua clareja de la vida nostra...
¡ara que ets meva abraçarem el sol!...*

II

*¡Ho he somiat més cops!... allà'l defora
arrebassantho tot un vent d'hivern,
un cel negrós descapdellant la pluja
confosa entre la neu...*

*A dintre, tot hermós; uns cortinatges
y un balenci moventse acompassat,
y tu gronxant en ell, y jo a la vora
guaitante enamorat.*

*Corpresos per alegre melangia,
sagellaria nostre amor immens
una estreta de mà a cada ventada
y una carícia a cada floch de neu.*

*Y el vent allà'l defora rondinaire
aixecaria un himne a nostre amor
gronxant ensem, els cortinatges flonjos,
filtrantse en les esclatxes del balcó...*

J. M. CASTELLET Y PONT

De la vella Barcelona

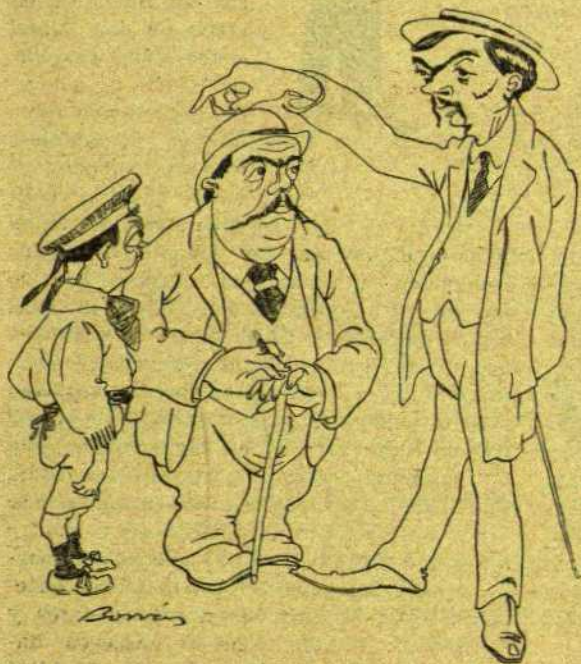
DON Albert tenia una figura aristocràtica sense que la vanitat prengués part en son habillament, car no s'apartava del acostumat vestir dels cavallers de sa posició y edat al portar una casaca negra d'acurada confecció, uns pantalons cenyits y ab trabeta, al estil d'aleshores, negres també, y la corbata de seda d'igual color, fent dos o tres toms al entorn d'un coll que mantenía sa testa dreta y envarada.

L'única nota colorida era l'ermilla; però ab tot y això, era sempre la seva de les menys virolades y llampantes que s'estilaven. Y això que aleshores era gairebé una temeritat voler resistir l'impuls ab que s'implantaren unes ermilles molt tancades y llargues, que oferien el major espay pera desenrotllar en llur superfície les més extravagantes y violentes fantasies de dibuix y de color; y per si no fossin prou els panys d'aquesta prenda, una restallera de botons la bipartia ab el brill mudable de sos colorits cristalls, nares y gemes de tota mena, ajudant a aquesta exhuberant y barroera ornamentació les treballades cadenes pen-

—¡Que es extrany que no matin en aquest poble!

—No gens, d'extrany. El Sento de càl Putes ho va provar una vegada y encara es a presirí.

—¡Carat, aquest nen com ha crescut! ¡Ja es tan petit com vostè!

jantes del rellotge, passades ab innombrables futeses de mil formes y condicions.

A Barcelona, don Albert era considerat y apreciat per tothom ab aquell afecte que acreixia l'ambient d'una petita ciutat com aleshores era, que de poch temps havia sofert jorns funestos que ajuden en molt a agermanarse, y qual diversió més gran, y pot dirse única, eren les tertulies familiars per ahont necessàriament havia de discórrer tot lo notable que en ciències, arts y política venia a allotjarse per un quant temps a casa nostra, mal no fos sinó de passada.

Era, donchs, conegut de tothom aquell rostre sever, sense duresa, pàl·lida, enquadrat per unes migrades patilles que li arribaven arràn de coll, solcat d'arrugues y ja nimbat pel gris de la edat madura, hont bellugaven dos ulls escrutadors y inquietos, y en el que la boca, menuda y de llavis fins,

y un nas quelcom semblant al del monarca que regnava, l'absolut Ferrán setè, imprimien un sagell de noblesa y manifesta superioritat.

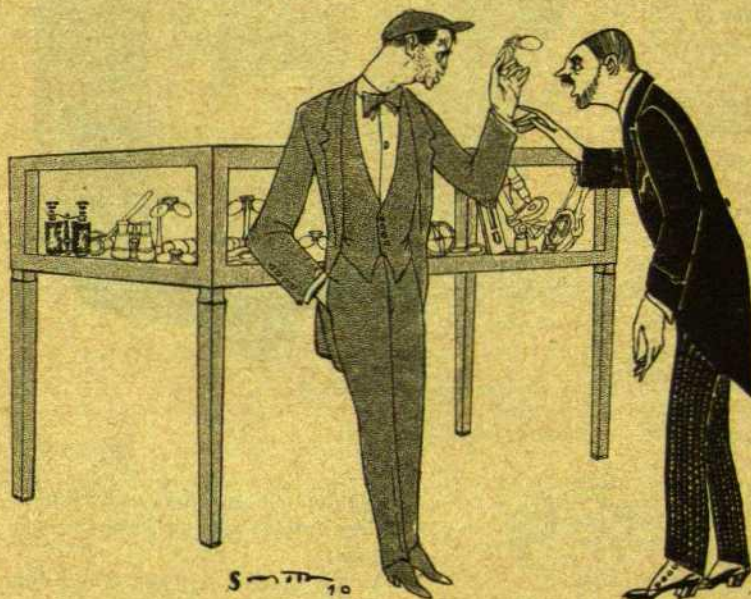
El seu pas pels carrers ombríus y tortuosos que'l menaven al edifici hont avuy hi hà l'Audiencia.—hont desempenyava un important càrrech oficial que fruità esplèndidament, essent després un motiu d'orgull per la ciutat nostra—era acullit sempre ab paleses mostres de simpatia; a per tots indrets s'inclinava somrient, la mà al sombrero, devegades tant sols aixecantla en un gest amistós pera correspondre a les salutacions que arrèu plovién. Y semblava deixar darrera seu com un rastre d'aquella senzillesa de

bitacions interiors, veyen molts cops perfilarse al lluny una silueta coneguda que ritmava son pas ab el colpejar d'un bastó pels carreus de l'empedrat y que, al aproparse, els saludava ab un «Santa nit» afectuós. Era ell que retornava a endinzarse en son treball pacient de benedictí, fins a altes hores de la nit.

¿Què succeïa avuy? La curiositat devingué interès y aquest anà creixent a mida que les hores discorrien. De porta a porta s'inicià una conversa sobre aquet punt; prest va generalisarse per tot el barri y a mitja tarde, morta ja l'esperansa de vèurel en la segona etapa de son treball, algú indicà la temensa de que estés ma-

lalt y ab general acort, un aprenent, llest com una avessa, de la fusta dels que després fundaven cases y creixien, creixien, diligent en el tràfeh dels carrers mercantils de la ciutat, fou enviat a casa de don Albert, ab la comissió d'informarse de la causa d'aquella extranya mudansa.

Prest retornà'l misatger y la nova que portà va deixar a tothom més intrigat encara; y aleshores ab sobrerera rahó, car els criats de don Albert —una dòna ja vella, però neta y feinejadora, y un majordom que en sa infantesa fou son company de jochs, quan el petit Albert vivia ab sa fa-

—Ab el meu nas tinc por que'm caiguin.

—¡Home, pòssish para-caidas!

cor que'l distingia, d'aquell esperit sà que deixà entreveure sempre y d'aquell bonhomí com comportarse ab tothom, que feya d'ell una d'aquelles persones qual presència ens es sempre anyorada.

Un jorn els botiguers d'aquella ruta que don Albert feya cada dia, s'extranyaren de no vèurel passar: era ja mitg mati y semblava com si'ls manqués quelcom de no haver pogut desitjarli'l bon jorn d'habitud. A mitg dia's renovà l'extranyesa: no's veyà a don Albert, May, en tants anys que anava a l'oficina, havia deixat de passar quatre cops fent el mateix camí, y encara al istiu, que'ls botiguers s'asseyen prenent la fresca en les aceres, fosques les tendes, fugint de la calorosa estufa de les ha-

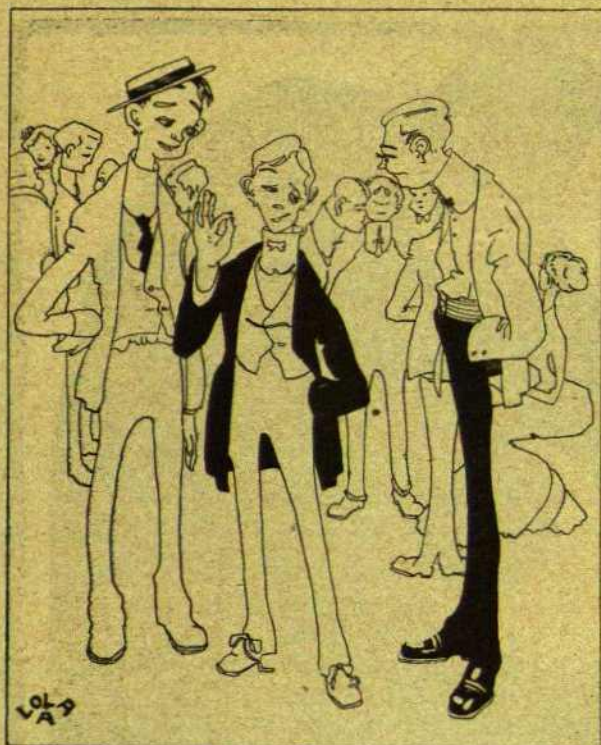
bitacions interiors, veyen molts cops perfilarse al lluny una silueta coneguda que ritmava son pas ab el colpejar d'un bastó pels carreus de l'empedrat y que, al aproparse, els saludava ab un «Santa nit» afectuós. Era ell que retornava a endinzarse en son treball pacient de benedictí, fins a altes hores de la nit.

¿Què succeïa avuy? La curiositat devingué interès y aquest anà creixent a mida que les hores discorrien. De porta a porta s'inicià una conversa sobre aquet punt; prest va generalisarse per tot el barri y a mitja tarde, morta ja l'esperansa de vèurel en la segona etapa de son treball, algú indicà la temensa de que estés ma-

lalt y ab general acort, un aprenent, llest com una avessa, de la fusta dels que després fundaven cases y creixien, creixien, diligent en el tràfeh dels carrers mercantils de la ciutat, fou enviat a casa de don Albert, ab la comissió d'informarse de la causa d'aquella extranya mudansa.

Prest retornà'l misatger y la nova que portà va deixar a tothom més intrigat encara; y aleshores ab sobrerera rahó, car els criats de don Albert —una dòna ja vella, però neta y feinejadora, y un majordom que en sa infantesa fou son company de jochs, quan el petit Albert vivia ab sa fa-

mília en el seu mas del Camp de Tarragona —digueren ab manifesta angoixa que no havien vist retornar a don Albert ni a sa esposa de cal Baró d'Armey hont acostumaven acudir tots els dimars a matar la vetlla. De bon mati, al trobar buides les cambres, corregueren vers el palau senyorial d'aquell noble, y allí tothom, amos y criats, els digueren que com de consuetut havien despedit als senyors al dintell de la porta, saludantlos encara quan se tancà sorollosament la portella del carruatge que'ls hi enmenà y que'ls anà a cercar com sempre a mitja nit sonada. Rès més sabien; endebades feyen les més oposades congetures y suposicions; sempre totes se desfeyen davant de la noció de vida ordenada, d'habitud

- ¿Què tal la teva balladora?
 —Molt bé! No ha tocat de peus a terra en tot el ball.
 —Sí que'n devia saber.
 —No; es que sempre ha ballat al damunt dels meus.

no trencada jamay, que presidia la existència d'aquell matrimoni.

Perque don Albert era casat. Feya nou anys que havia unit sa vida ab la d'una senyoreta de la més alta societat barcelonina, avesada ja per sos pares a la vida reposada y austera de la nova llar. Donya Marta era més jove que son espós: se portaven dotze anys. Y si de bell comens aquesta diferencia no s'apreciava, prest s'inicià un contrast violent entre l'aspecte que oferien un y altre consort, a lo que contribuï no poch, la vida sedentaria y treballosa del primer. Els cabells de don Albert devenien més grisos de dia en dia y els de sa esposa lluien en reflexes blavosos de tan negres; pels ulls d'aquesta, passaven a voltes llampechs violents que sols la joventut concita; els d'ell, no obstant y moures inquiets y vius, llanguien devegades en resplandors de capvespre; el bust de la primera conservava la plenitut y altivesa d'una hermosa matrona de trenta anys, ab tot y ser alguns més els que comptava, y don Albert s'anava doblegant pausadament sots el pes d'una decrepitut que s'iniciava; ella ostentava enca-

ra aquella pell delicada, d'una suau morenor, que fou un de sos més grans encisos, mentres ell veyia que ses mans devenien sarmentoses y son rostre oferia'ls solchs que hi deixava una cruel rella que comensa un treball y no s'atura.

Mes fins aleshores rès havia torbat el viure plàcid d'aquell matrimoni, y fins aquet contrast que la edat havia establert entre ells, no era apreciat per complert pels qui'ls coneixien, car inconscientment seguiren pas a pas aquesta mudansa, sense que un grahó massa sobtat els fes adonar de que poch a poch devenia extraordinaria.

Aquell vespre, donchs, després d'una conversa que allargà la vetllada y qual tema fou la inusitada desaparició del matrimoni, els vehins d'aquell barri s'anaren entaforant com taups en els negrosos caus de ses botiguetes, ab el neguit d'una curiositat no satisfeta.

Quan de la Seu caigueren, pausades y ressonantes en la calma de la nit estelada, les onze campanades, pels carrers humits y estrets del barri, y sols, apressat y confós en la fosca, qualche vianant ressagat passava despertant els dormits ecos en la hostilitat de

- ¿Has vist? Ha passat de llarch.
 —Y ara vesll dient que es curt... de gènit.

El jutge.—Però ¿per què va robar unes sabates usades?

El processat.—Senyor Jutge, perquè'm pensava que eren ben noves.

les cases closes, un carruatge portà un moment de bullici ab son insòlit traqueteig al deturarse davant la casa de don Albert. Una imprecisa forma'n devallà, obrí la porta, entrà, y altre cop el carrer dormí l'encant d'una nit estival, sota'l cel cobert de milers de fites brillantes.

Si'ls havia sorprès el no vèurel, més sorprenqué l'endemà als botiguers reconèixer a don Albert en un senyor que s'avensava ab son mateix continent, habillat en igual forma, ab la única diferencia que aquella ermilla colorida havia estat cambiada per una de negra y les brunyides civelles del calsat per unes altres endolades. Era ell: si algú'n dubtà fou sols per poca estona, car al serhi a la vora'l mateix rostret conegut esbossà son lleu somriure pera contestar al «bon jorn» y la mateixa mà s'aixecà afectuosa a correspondre al salut.

Y desde'leshores, com cada dia'l vegeren passar, sever y endolat, per la mateixa ruta com abans, sense que exteriorisès res del drama punyent que tancava.

El vehinat, no obstant, vegé en aquell retorn a les antigues costums quelcom d'anormal: aquell cambi en el vestir, l'ausencia inexplicable de donya Marta y, pels més aguts, un cambi sofert en don Albert, malgrat les apariencies de serenitat que afectava, eren prou pera esperonar l'interès dels seus indiferents. D'entre tots n'eixí un que volgué trencar el miseri y un jorn, adelantantse a saludarlo, li preguntà resolutament per sa esposa.

—La meva senyora, es morta,—contestà impàvit don Albert, y trencant la conversa y embolquellant a son interlocutor baix un esguart indefinible que li tregué'l desitg de seguir preguntant, continuà son camí, indiferent, murmurant entre dents y ab una extranya inflexió:

—*Deu l'hagi perdonada.*

Altres repetiren la prova. Tots foren acomiatats del mateix modo y tots, sense excepció, remarcaren aquell *Deu l'hagi perdonada* dit sense pietat y sense rancunia alhora, indefinible, inquietador com una cosa no compresa.

Mes si sos coneguts restaren anys y anys sense capir aquell misteri, si vegeren succeir-se dies y més dies mirant passar aquell home endolat com una incògnita viva, y si de temps en temps li renovaren la pregunta: «¿De qui porta dol, don Albert?» pera rebre sempre, després d'anys y més anys, la mateixa invariable contesta: «De la meva senyora», es deure del narra-

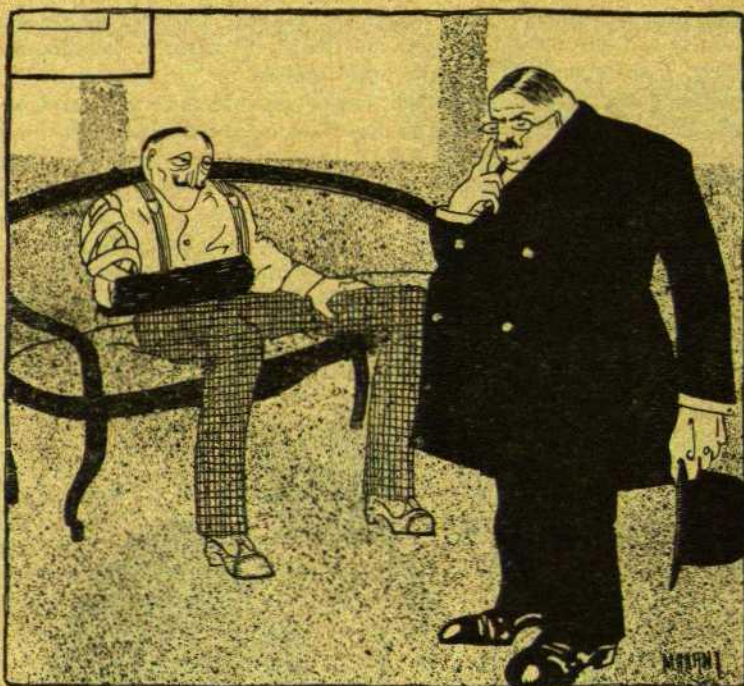
dor escatir la veritat y contarla als pacients llegidors que fins aquí'l seguiren. Pera lograrho hem de mirar enrera.

Aquell vespre don Albert, com en moltes ocasions acostumava, acompanyà a sa muller a cal Baró d'Armey y retornà a entregarse unes hores al treball, fentli promesa d'anar a reunir-seli ben prompte. De molt temps rebia verinosos anònims que acusaven obertament a donya Marta de mala esposa y senyalaven a un dels contertulis de cal Baró d'Armey com el qui enllotava son nom. Al principi no'n feu

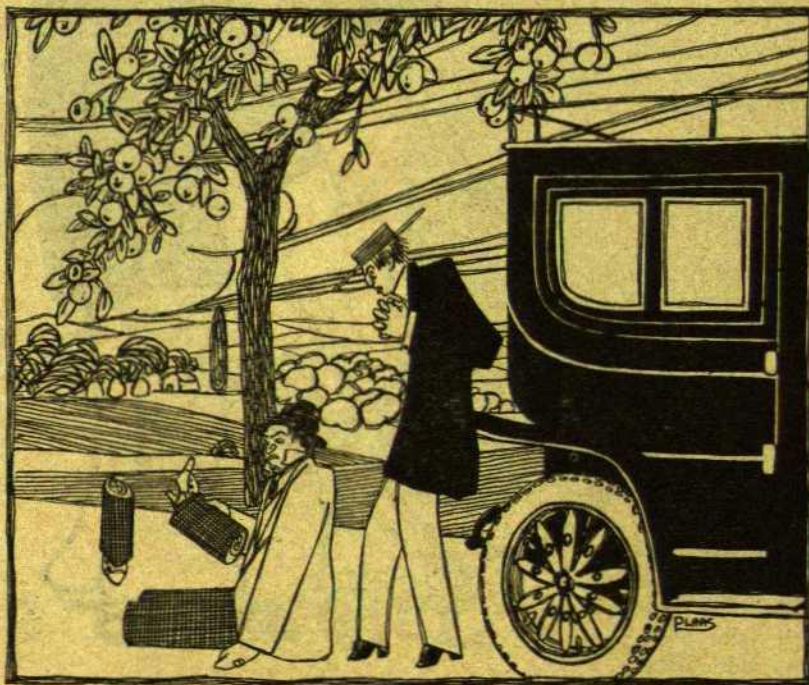

—Be, vaja, no vuy portarlo jo tot aquet pés.

—¡Potser sí que ara te'm rebelaràs tu, a mí que ni les plaques se'm rebelen!

—Sí, sí; no hi hà més remey: s'haurà de tallar el bras.
 —Home, ¿que no li fora igual tallarmel'altre en lloch d'aquet, que es el dret y'm serveix molt més que l'esquerre?

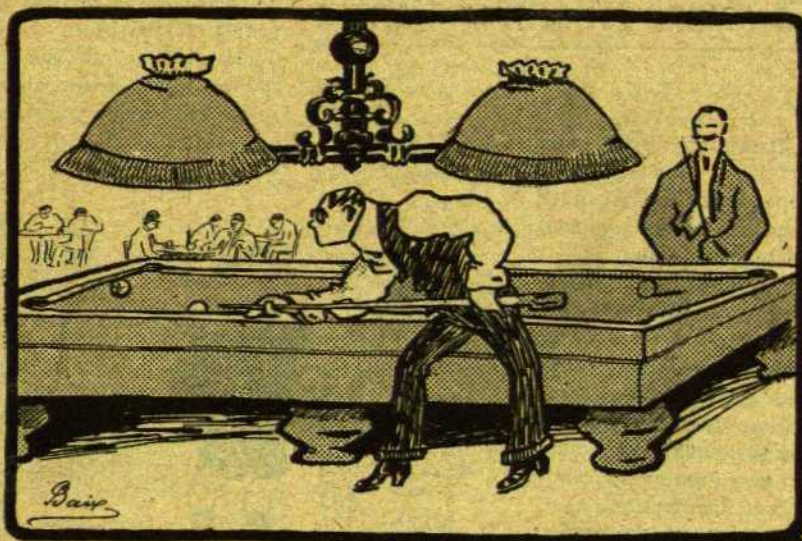
—[Quina llàstima! Té: justament avuy que les estrenava!]

cas; la seva esposa havia estat y era sempre la mateixa dona amorosa que presidia'l benestar d'aquella llar y aquelles falses suposicions fins li repugnava que poguessin arribar a ser fetes sense càstich. Mes, després els dubtes creixeren, aquell torment de sa vida d'espionatge li amargava la existencia, les indicacions dels anònims foren compulsades y prest tingué'l convenciment de la certesa de la traidoria. Però quan adquirí una prova irrefutable fou al retornar aquell vespre a cal Baró y descobrir ab els seus ulls, que la gelosia avivava, un paper que, mal aconduït, eixia per la fanca del corpinyo de sa esposa.

Al ser al carruatge, don Albert encengué impertorbable una petita llanterna que portava pera servirsen al entrar a casa, y quan hagué finit d'arranjarla y una feble llum aclaria l'interior adamascat del cotxe, arrebassà'l bitllet a donya Marta abans que aquesta podés fer quelcom pera oposarshi. Lo temut era cert: aquella prova evidenciava que son amor havia estat burlat. Donya Marta, sobtadament sorpresa, geya defallida al fons del cotxe. Calia pendre un determini ferm: Colpejà'l vidre, s'aturà'l vehícol, digué

don Albert uns mots al cotxer y el carruatge mudà de direcció y comensà una llarga cursa en la que esmersà lo que restava de nit. Quan donya Marta tornà en sí's trobà en un lloch desconegut.

Els qui havén viatjat per la Costa de Llevant, haurèn pogut veure a mitja hora de tren de Barcelona y prop de la via del carril, una gran masoveria en que fa poch, totes les finestres y obertures eren protegides per groixudes y trabades reixes. Allà, reclosa, plorant son manament, enterrada en vida, finà sos dies donya Marta sense jamay reveure a son marit. Y don Albert que la plorà com morta desde'l primer jorn d'aquella dura reclusió, no pogué may perdonarla—la pietat envers ella no hi cabia en

—Si també l'erro me'n vaig a classe, convensut de que soch un inútil que només serveix per estudiar.

son ànima recta—y per això pregava al Senyor que salvés aquell escull per ell infranquejable y deya d'una extranya y no acostumada faiso: *Deu l'hagi perdonada.*

JOSEPH M.ª BALLESTER

Boires

Moments actuals

Quan contemplo les boires vaporoses
que's posen en el cel de nostra terra
mon cor, ple de tristor, frisa per dilshi:
¡Fugiu! ¡Aneusen!

Mes ¡oh disort! que mos sospirs frenètics
no escolta aquell acoblament, ne queden
irrealisats els mots que, sens sentirse,
marca ma pensa.

Donen llurs masses la fredor d'un monstre.
Escampen la foscor. No'm deixen veure
la blava volta per la llum guarnida.
¡El sol no hi regna!

Vel que fereix la doisa esplendidesa;
joliu somriure d'un bell jorn: que'n festa
sempre està, quan no l'entelen
núvols tan negres.

Y somnio llavors: El rey dels astres,
ab manyaga tebior, brillants com perles,
els raigs del mitg-jorn, ab orgull fixa.
Mon cor s'alegra.

Ja hi regna en l'espai gaya llum clara;
ja'ls núvols han fugit, corrents, depressa...
¡Tant plaer es vritat? ¡Oh, Catalunya
que n'ets de bella!

Mes ¡ay! que un crit de desgany surt ara,
crudel, del fons del cor. ¡Es que'm desperto
He somniat ab el cel. Ja esguardar torno
el cel tan negre.

¡Oh boires que aquí dalt us veig feixugues!
¡Oh núvols malestruchs que us tinc de veure!
De vostra fatxa'n surt l'esglay dels homes.
¡Folla tempesta!

Mes passaràn, es cert, llurs fredes ratxes.
Tornarà del pur jorn la claró excelsa
y l'arch de Sant Martí, donarà terme
a les tenebres.

Llavors, boy contemplant la patria meua,
venturosa y felís, forta y conscienta
mon cor a les boires voldrà dilshi:
¡No tornèu, feres!

JOSEPH M.ª SASTRE

El somni del senyor Garriga

Popular

EL senyor Garriga tenia un magatzem de robes y vivia al pis de sobre. Tenia minyones, dependència al magatzem, un mosso... y tres dotzenes de gats.

Pot ser dirèn que, si era de la protectora dels animals no tenia res d'extrany el protegir tants gats, però no ho era, perquè no podia pas veure cap gos, y per cert que un dia ne va matar un, que'l pobret, ben tranquil s'estava al mitg del carrer rosegant un os, però el senyor Garriga se va posar a la clepsa de que era rabiós, y ¡pum! li enjegà un tret de revòlver.

Y de les demás besties, si fa o no fa, totes li eren indiferents. Sols tenia fal·lera ab els gats, y això era degut, segons ell mateix contava, a un somni.

Va somiar que's trobava mort, y tenia un gran acompanyament de gats que'l seguien fins a les mateixes portes del cel, y que Deu Nostre Senyor rebia, ab tots els honors deguts, a tan gran protector de tan simpàtiques bestioles.

¡Ah! y que'ls gats l'acompanyaven, demostrant son sentiment ab tota la força dels seus marraus.

¡Allò era una veritable orquestra de gats!

Y n'estava tan

convensut de la realitat del seu somni, que degenerà en fanatisme, y creyèu, que això es molt dolent; pensèu que'l senyor Garriga, portat del seu fanatisme, encara anava més lluny.

En tot el sant dia no's movia de l'iglesia, fins a l'extrem d'oblidar els interessos de casa seva, y si algú li feya present les seves obligacions, con-

testava que no necessitava consells de ningú.

Fins un senyor capellà li va dir que l'iglesia no volia homes que s'estessin tot el sant dia donantse cops de puny al pit sense tò ni sò, y ¿sabèu que va contestar el senyor Garriga? Que lo que ell feya, estava per molt ben fet, y que ningú'n tenia de fer res. ¡Poca solta!

També un altre capellà que veia l'abandono en que tenia els seus devers ab la familia, li va fer present que Deu sols vo-

lia l'amor dels homes, després que haguessin complert ab els seus devers. ¿Y sabèu lo que va fer el senyor Garriga? Li va clavar una mirada... que n'hi havia per fondre un bronze.

El bon capellà resistí la mirada ab dignitat y li digué:

—¡Si es boig, es digne de llàstima; però, si es hipòcrita, mereix el despreci de les persones honrades y'l càstich de Deu!

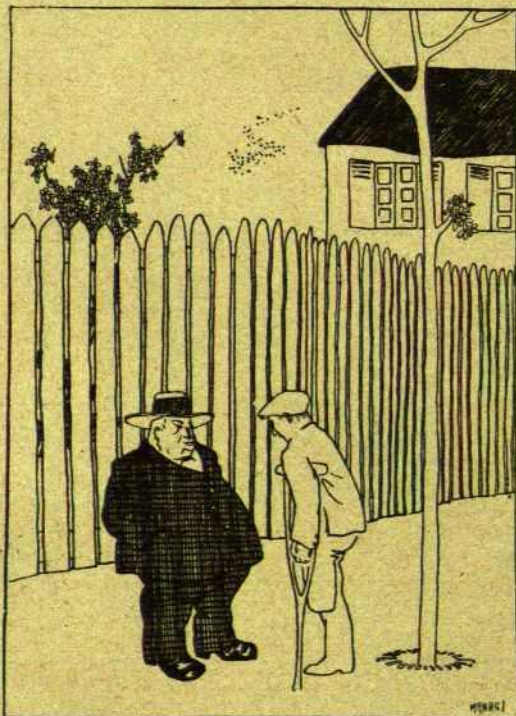
¿Que us pensèu que'l senyor Garriga s'esmenà? No, senyor; va canviar d'iglesia.

Seguint les coses el seu curs, la senyora de Garriga va acabar la paciència, comensant per desesperarse.

—¡Aquest home

—Si fossis soldat ¿de quins t'agradaria ser?
—¡De caballeria de marina!

UN HOME DE PEGA

—¡Mira que estich de desgracia jo!
—Y donchs ¿qué't passa?
—¿Qué'm passa? Que després d'haverme tallat la cama, me vaig ficar a la germandat y ara que hi soch no tinc may cap desgracia.

—Ni la corbata't sabs fer! ¿Vés com t'ho faries si'm morís?

—Ja tens rahó, ja; m'hauria de comprar les corbates ab el nus fet.

—exclamava—ens porta cap a la ruina! Poch a poch ens va matant!... ¡Això no's pot sufrir! ¡Ens farà tornar tísichs!

El mosso que's cuidava del magatzem y al mateix temps dels gats, va tenir una gran pensada al sentir les exclamacions de la senyora y li digué:

—Senyora, si vostè vol, aviat ho acabarem això.

—¿Y com?—contestà la senyora tota ansiosa.

—Comensant pels gats.

—¿Ab quins medis compta?

—Déixim fer.

El mosso feya dos cops al dia un gran calderó de teca pera alimentar als gats, y quan arribà l'hora de servirlos, digué a la senyora:

—Si vol presenciar la primera prova, vingui a baix al magatzem, ara que es tancat y els dependents no hi son.

La senyora no s'ho feu repetir.

El mosso deixà'l calderó en el lloch destinat, agafà una tralla que ja tenia preparada y comensà a cridar als gats.

—Bis... bis... bis... ¡marruixes!... ¡dimonis!... bis... bis... bis... ¡dimonis!... ¡marruixes!...

Esparverava veure els gats com acudien fets unes furies, envoltant el calderó, donantse em-

pentes y esgarripades, ensenyantse dents y ungles, ennarcant cues y esquenes, entremitg de bufets, grinyols y marramaus. Fins algú ne queya dintre'l calderó que, després de nedar una bona estona per entremitg de la pasta y bregant desesperat per sortir, acabava per lograrho, surtintne fet un llardó...

La senyora girava els ulls ab fàstich.

—¡Ara vindrà'l bo!—digué'l mosso empunyant la tralla.

Y's posà a cridar com un carreter:

—¡Maria Santíssima!... ¡Maria Santíssima!...

Y enjegava pets de tralla per tots els costats.

¡Podèu comptar l'espant dels gats! Saltaven, corrien, s'enfilaven per tot arreu com esperitats, no sabent ahont amagarse, y'l mosso vinga pets de tralla y crits de «Maria Santíssima» fins que desaparegueren tots.

—¿Què li ha semblat la prova, senyora?

—No sé; no hi veig la punta.

—Déixem fer; demà ho repetirem.

Al ferse per segona vegada donà'l mateix resultat, y a la tercera també, però sense pets de tralla, sols bastaren els crits de «Maria Santíssima»

—Ara, —digué'l mosso— això només s'ha de fer un sol cop y prou, però ha de ser davant del senyor, y ja veurà quin resultat més satisfac-

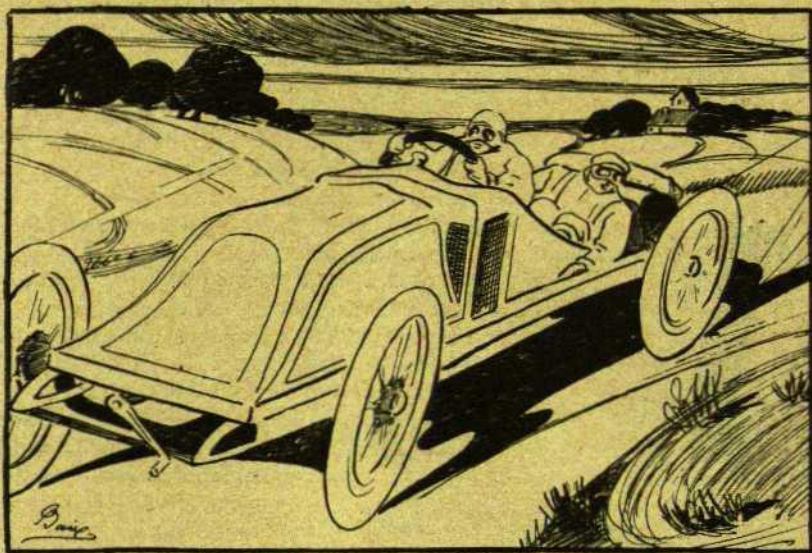
—Y digui ¿es fresch aquest poble?

—¿Que si es fresch? Només tinc de dirli que, de cada deu forasters que venen a estiuajar, n'hi hà nou que's moren de pulmonia.

—¡Quin crim més terrible que porta'l diari! mira: «Le agredieron á puñaladas en la trastienda».

—Douchs digues que ara no podrà seure.

EN UNES CURSES

—També has tingut un bon acudit tu de venir a unes curses d'automòbils ab un vestit de pana!

tori; y després vostè serà la que donarà el darrer cop de mà.

—¿Y què tinc de fer?

El mosso la enterà y quedaren d'acort.

A l'endemà, a instancies de la senyora, el senyor Garriga escoltava al mosso que li deya:

—Els gats que vostè tan generosament manté ¡són gats del dimoni!

—¡Vàlgam Den! ¿què dius ara?

—Sí, senyor, sí; y vuy que vostè mateix se'n convenci.

El senyor restà com esglayat.

—¡Però, si no pot ser! ¡Si són ells els que m'han d'acompanyar fins a la presència de Deu Nostre Senyor!...

—Sí, prou, prou; li repeteixo que vuy que se'n convenci.

Senyor y senyora seguien al mosso que, ab el calderó penjat d'un bras, rompia la marxa.

Un cop a lloch, el mosso se posà a cridar als gats:

—¡Bis... bis... ois... ¡marruixes!... ¡dimonis!... bis... bis... ¡dimonis!... ¡marruixes!

Se reproduí la escena dels altres cops.

—Parí atenció—digué'l mosso al senyor.

Y's posà a cridar.

—¡Maria Santíssima!... ¡Maria Santíssima!...

Consegüent esverament dels gats, però... ¿què li passa al senyor Garriga?

—¡Auxili!... ¡assistencia!... ¡detúran aquets dimonis!...—va cridant y corrent tot esverat, topanant per tot arreu com els gats y com si també

volgués amagar-se... El mosso y la senyora també corren darreta d'ell pera calmarlo, y quan el tenen ben agafat li diu la seva senyora:

—¿Què tens? ¿que't passa? ¿que't ternes ximple?

—¡Ahont són aquells fills den Banyeta!—contestava'l senyor Garriga, tremolantli les carns y petant de dents a compàs del tremolor.

—¡Ja no hi són, tots han fugit!

—¡Es que ja m'enforquillaven ab les seves forques pera tirarme dintre les calderes den Pere Boter!... y'l pobre senyor Garriga feya uns ulls tan rodons y oberts, com si li volguessin surtir de les conques.

—¡Calmis, home, calmis, ja no hi hà perill!—li deya'l mosso.

El senyor Garriga comensà per serenarse.

—Però, digueume, ¿còm ha sigut això?

La seva senyora li posà les mans al coll y li digué amorosament:

—Posat tranquil y t'ho explicaré.

—Ja ho estich, parla.

—Donchs ¿sabs que es això? que Deu Nostre Senyor no pot veure coses ridícoles, y tú, ab la protecció dels gats y l'exagerament de l'Esglesia feyes una bestiesa, y Deu, pera que't convencesis de lo malament que obraves, oblidant els teus devers, t'ha endimoniat els gats que tan estimaves, y ho ha fet aixís pera castigarte y pera que tornis als teus devers y practiquis la religió tal com mana, ab sana voluntat, sense faltar a ningú y sense exageraments.

—¡Deu meu! ¡Deu meu!—clamava'l senyor Garriga—¿serà veritat tot això?

Y'l mosso replicà:

—¿Però no ha vist que quan tractava als gats de dimonis tots acudien? ¿y no ha reparat que quan cridava «¡Maria Santíssima!» s'han posat furiosos, ab tots els pèls estarrufats y brincant com pilotes, ensenyant dents y ungles?

—¡Calla, calla, que tot m'esgarrifo!

—Me va donar una bofetada.

—Y tu no't vares enfadar?

—No dona, ¿no veus que està tan grassa? Y ja ho diu el ditxo: «Manos blandas no ofenden».

(Dibuix den Joan Llinares).

Y'l mosso continuava:

—¿Que ja no se'n recorda d'aquelles forques tan llargues y tan punxagudes que brandaven?...

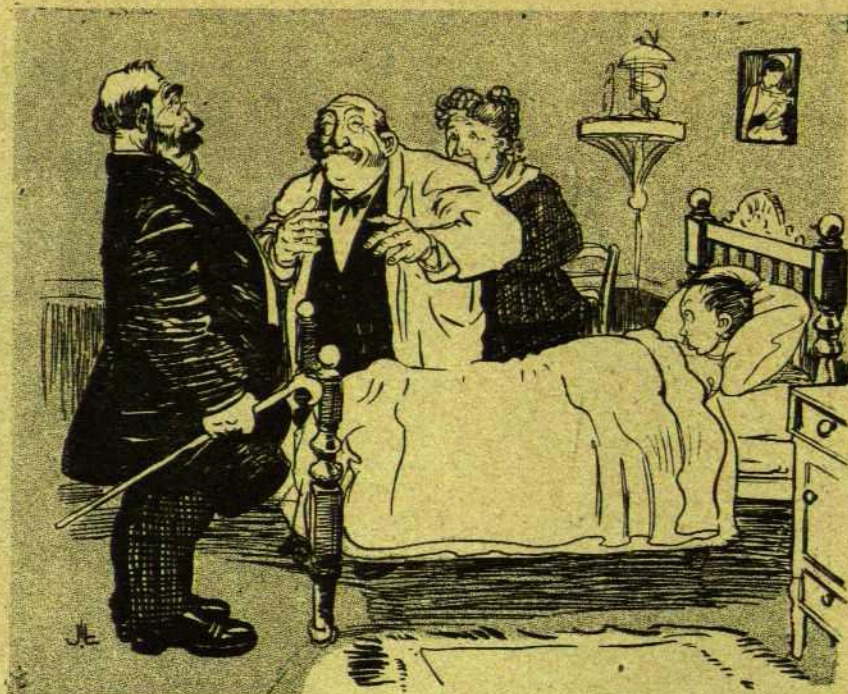
—¡Prou, prou! Y si no l'aguanten, segurament que's repeteix l'escena de les corredisses...

El varen portar a la seva habitació y li donaren un calmant pel sust.

Més tart va dir que no volia veure may més cap gat.

D'això'l mosso ja se'n donà ansia.

A la senyora, que era una bona cristiana, no se li sentava gaire be l'haver abusat del nom de Deu, però'l mosso la persuadi de que tot havia sigut fet en fi de be; però en honor de la veritat hem de dir que la senyora y'l mosso,

UNA PRECOCITAT

—¿Vol dir que no serà el cólera?

—No ho crech; seria el primer.

—¡Oh, per això'm fa por! Com que encara que no m'estigui be'l dirho, el meu fill es sempre'l primer en tot...

cada cop que ho anomenaven, se feyen uns panxons de riure...

¡Y ab quin gust que reyen!

J. TORRENT CIURANA

Les meves amigues

(Premi en el Certamen d'Arenys de Mar)

LA MISERICORDIA

*Ab la bata blanca de piquets vermells
y esbullats encara tos daurats cabells,
indolenta't gronxes en el balanci
à l'ombra dels til·les del immens jardí.*

*A cada gronxada, tos ulls virginals
sembla que demanen uns amors banals,
y'l que tu desitges es un amor fi,
ben aristocràtic, flor de gessami.*

*¡Ay, Misericordia, còm me fas penar,
fruita cobejada que no puch tastar!
Trèute aqueixa bata de piquets vermells,
corre a pentinar-te tos daurats cabells;
¡que'ls meus ulls no't vegin en el balanci
provocant desitjos que no són per mi!*

L'ANGELINA

*Ets un somni d'istiu, un concertant
de notes de Chopin seleccionades,
un feix d'espigues rosses cimbregant,
un ideal dels deus y de les fades.*

*Tens aires d'Abadessa salmejant
en mitg les seves monges estimades;
may has tingut cap jovincel amant
ni has sentit les passions avalotades.*

*Ets una mar tranquil·la y sense fons,
receptacle que'l dia que ab petons
l'ompli un amor serè, com tu ets serena,
la vida't semblarà una novetat,
com si entressis a un'altra pubertat
d'una vida més gran, més forta y plena.*

LA DOLORS

*Petita, petita com un barballó,
com ell espargeixes confortant oló;
puig semblen tos llabris el bon llibre vell
d'hont ragen sentències, hont s'hi pren consell.*

*Petita, petita com un barballó,
tens l'ànima excelsa, més alta que jo;
ets gran per tes obres y per tes bondats,
pot de confitura de poncems triats.*

*¡Oh, Dolors! T'estimo ben honestament;
si totes les dones fossin d'eix regent
pels homes serieu com divinitats,
davant qui estariem sempre agenollats.*

*L'Amor fora asceta; l'Amor fora amor;
l'Amor no's vendria com les joyes d'or.*

LA MERCÉ

*Allà en la plenitut de ta hermosura,
¡quina xardor, Mercè'm feres sentir!
Tú eres fruita atreyenta, ja madura;
jo, aucell de niu, no més pogut glatir.*

*Passaren anys. La vida'm sigué dura,
més tot per tu floria al teu albir.
Volgut captar quelcom de ta ventura
y'ls llavis sols sabien enmudir.*

*Tos cabells blanchs me diuen: ¡Es tart ara!
Crech que'm mires y tot ab ulls de mare,
y jo ab molt més intensa devoció,
devoció que perdura y que'm castiga...
¡Per Deu, per caritat, ma bona amiga,
may es tart quan s'estima de debò!*

CLAUDI OMAR Y BARRERA

Del meu carnet

Notes de viatge

—¿Vostè coneix Ginebra?—vaig preguntar, en el curs de la conversa, al viatger que seya al davant meu.

—¡Prou!—va contestarme.

—¡Ginebra! ¡Aquelles mans!

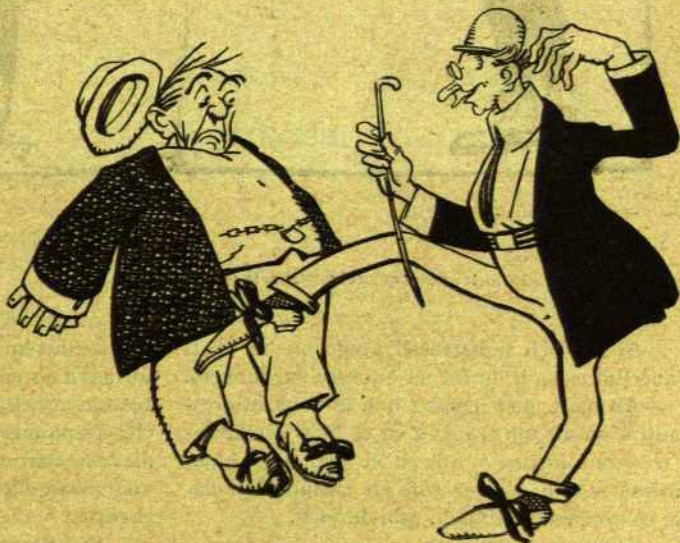
—¿Quines mans? ¿Que tenen res de particular les dels ginebrenchs?

—No, senyor. Però ¿s'ha fixat vostè que entre'ls recorts que'ns deixen les ciutats visitades n'hi hà un, que es el primer en acudir al evocarlos y que, quasi may, es el de lo que havíem eregut més digne de recordansa per sa bellesa, color local o qualsevulga altra circumstancia?

—¡Ben cert! Quants cops es el regust d'un menjar, el crit d'un venedor ambulat, una dona hermosa, etc.; els altres, els recorts ab que

l'imaginació reconstrueix el lloch, venen després.

—Veu, a ne mi, al parlar-me vostè de Ginebra, se m'ha acudit el d'unes mans... ¡Oh! ¡aquelles mans!

—Y donchs, Peret, ¿que ja no segueixes les modes?

—No, noy, ara segueixo les modistes.

- Ja vas a estudi, Pepet?
 —Sí, senyora.
 —Y ¿qué passes?
 —Unes angúnies molt grosses quan el mestre'm fa preguntes.

—Si no soch indiscret li prego que'm conti l'anècdota que li ha fet fer aquesta exclamació.

—Ab molt gust, encara que es poch interessant: Una nit me trobava en el *Parc des Eaux-Vives* de Ginebra y alli en el *saló réservé aux Etrangers* que, com en tots els casinos de Suïssa, es nomenada aixís la sala de joch...

—¡Hipòcrit eufemisme!

—Ja ho pot dir; donchs alli, al voltant de la ruleta hont hi hà aquella barreja de gent, que

per tot arrèu hont se juga sembla la mateixa, formava jo entre la filera de mirones que contempla aquell ensopit y poch edificant spectacle; les plomes del immens capell que duya la *madame* darrera de la qui estava jo dret, me feyen pessigolles a la barba aixís que acotava el cap...

—¿No desagradables, potser?

—Ni agradables tampoch, ja que no sabia si era hermosa o lletja la mestressa de tot aquell

plomall; lo únich que'n podia veure eren les mans. Unes mans cuidades, massa cuidades, de dits un xich botaruts, ab ungles més amples que llargues y excessivament lluentes; mans gens aristocràtiques, emblanquides pel repòs y el poch contacte ab la llum del dia, plenes d'anells, alguns de preu, els més, ordinaris, d'home y de dòna, de bon gust y de mal gust...

—Anells de cortisana.

—Per tal la vaig pendre sens por d'equivocar-me al sentir lo que deya al anglès que l'acompanyava. Jo, cansat d'aquell ensopit y poch

diferencia, plaer o enutg, joya o tristesa...

El que l'acompanyava, llavors, era un francès, un xicot alt, sapat...

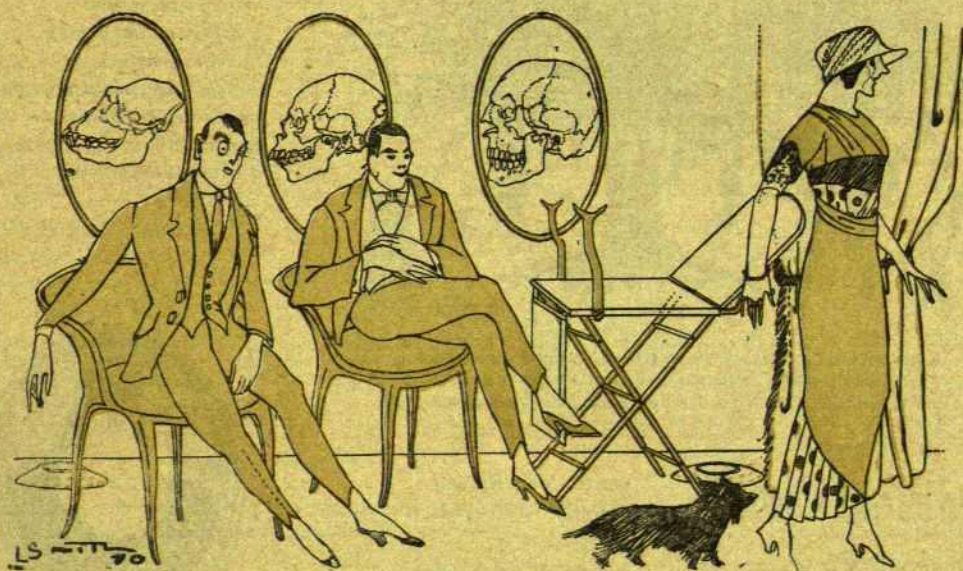
El tren se va parar; érem a Luzerna.

—Dispènsim, tinch de baixar aquí—digué mon company de viatge alsantse y treyent la maleta del *filet*.

—Y aquelles mans, ¿les va tornar a veure?

—¡Oh, no les he vistes may! Això ho vaig llegir en un diari—digué saltant del vagó.—Bon viatge!

D. COROMINAS PRATS

ESPERANT TANDA A CAL METGE

—Aquesta que ara entra'm sembla que es tísica.

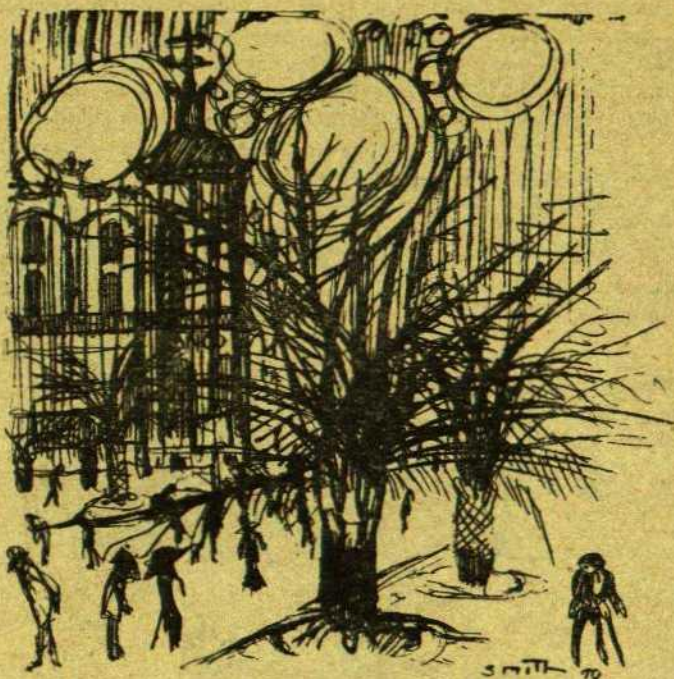
—No, jo la coneix; es professora de corte.

edificant espectacle (ja sé que'm repeteixo, però be s'ha de *fer moral*) me'n vaig anar a dormir satisfet d'haver vensut la temptació del joch, que en realitat no havia sentit. Varen passar alguns dies quan, trobant-me en el petit museu de Thun, instalat en l'històric castell de la vila d'aqueix nom, esperant torn pera posar el meu en el llibre dels visitants, vaig veure per damunt de l'espatlla d'un del grup, una senyora que estava firmant molt a poch a poch y ab cert treball y ¡oh sorpresa! vaig reconèixer aquelles mans que havia vist feya poch dies... y al considerar aquella plana rublerta de firmes y aquelles mans rublertes d'anells, se'm va acudir que entre elles existia una semblansa. Anells y firmes expressaven la mateixa cosa: passants que deixaren un recort de sa visita... y, respecte al que ells se'n dugueren, existia igual paritat: admiració o in-

A un foraster

Pals microscòpics plens de cintetes, garlandes seques, archis de mató, xim-xim de bandes, nyich-nyich de cobles balls, lluminaries, exposició, plassès guarnides ab fulleraca, noys sicaliptichs per tots cantons, dónes vestides ab trajo d'Eva, curses de braus, pluja, eleccions, estrella ab cua, gegants, sortijes, gran arribada (?) de forasters, professons, dianes y cavalcada, lector caríssim, ¿no m'has comprès? No t'esgarriis: ben baix vuy dirtho! Tots aquets actes, *salvo omisión*, son les grrrans festes de Barcelona... ¡Jesús ens valga, còm està'l món!

AGUSTÍ ESCLASANS FOLCH

—Aquesta Plassa de Catalunya es un fàstich; no's pot seure en lloch.
—Y no serà pas per falta de banchs; compta: el del Riu de la Plata, el de Roma, l'Alemanys Transatlàntich, el de Préstams y Descomptes y l'Hispa-Americà.

¶ la més bella parla

Quan sento'l rossinyol
que canta en la verdissa
m'apar de ta bellesa
un tendre glosador;
com ell jo't cantaria
dolçissima canturia,
jmes ay! me falta l'arpa
d'angèlich trovador.

Be n'ets d'hermosa y tendra,
oh Llengua Catalana;
ta flaire encisadora
es tota un bell perfum;
guiàres tu mos passos
primers de l'infantesa,
tu jores per mi sempre
un far de blanca llum.

A voltes te motejen
fills borts d'aqueixa terra;
mes qui de tu renegui
no es pas bon català.
Oh Llengua la més dolça,
dels cors captivadora,

encar ets la Regina
del mar Mediterrà.

Com arbre geganti
extens tes verdes rames,
oh Llengua melodiosa
com cap n'hi hagi al món;
si un dia fores Reina
que sabies lleys dictaves,
vassalls de ta reialesa
coronaràn ton front.

Jo't veig rejoyenirte
com llum serena y pura;
tot s'omple ab ton aroma
y ab tos ruixims de mèl;
y al vèuret tan sonora
y plena de poesia,
fins crech que ets el llenguatge
que's deu parlar al cel.

¡Quin pler quan jo recordo
la dolça veu materna,
despert ja de mos somnis
al primer raig de sol,
joyosa repetirme
en Llengua Catalana

els noms de Deu y Patria
apresos al bressol!

¡Còm restes gloriosa
en mitg de les centurics!
Ta brillantó es eterna
com astre que no's pòn.
Reviu sempre potentia,
noble y gentil Matrona,
que al veure ta grandesa
l'admira tot el món.

Jo l'aym, Parla volguda;
ardenta ta besada
a dintre de! meu pit
jo sento penetrar;
donchs ves guiant mos passos
com mare carinyosa
fins a vetllar mes cendres
a l'ombra del fossar.

MARIÀN LLORET, Phre.

¶ Aniversari

¡Quin dia, Deu meu, quin dia
el dia primer de Maig!
es la data més solemne
de totes les que hi hà a l'any.

Per mi ho es en un concepte
en extrem especial;
ben diferent dels que diuen
que es la festa del treball.

Que, fent festa de fer festa,
en dia tan senyalat,
con el sudor de mi frente
vaig comensà a guanyar el pa.

AMPURDANÉS DOLS

Miseries d'un governant

No't pensis pas, lector, que't vulgui enganyar jo ara. De la veritat de lo que't vuy contar pots estarne ben cert, ab tot y que no ho sembli. A mi va contàrme-la una persona de molt de crèdit, incapàs de fer córrer cap bola, y ab la que hi tinch una confiança grossa, tant, que si quan m'enmatlleu a quarts no'm trobés sense, pots estar segur de que'ls hi deixaria sense escrúpols; però, per desgracia, sempre que me n'ha vingut a demanar m'he trobat jo ab la mateixa necessitat que ell. ¿Qué hi farem? L'atzar ho vol aixís.

Donchs, sí, lector; ell va ser qui va explicàrmel aquet pas, y per més que sigui jo ara el que te'l conti, feste'l càrrech que es ell; es dir, que tu ets jo, y jo soch l'altre, ¿m'entens? ¿Sí? Donchs, continúa llegint y no perdis la paciència, sobre tot.

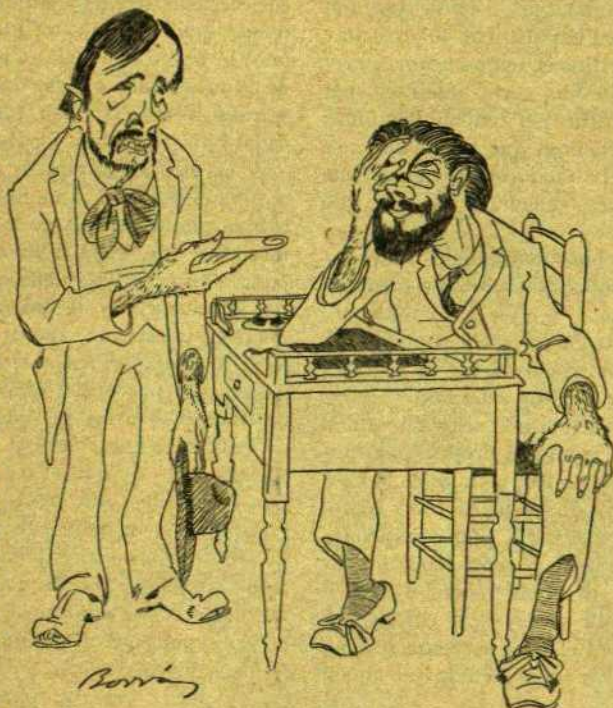
Això era al istiu; jo, com que a casa no hi podia fer mitg-diada perque la meua dona y familia, a pesar de les series y continues protestes meves, movien més rebombori que molts concellers en les sessions municipals, vaig decidir retirar-me y anar-me cada dia a fer l'acostumat sòn en qualsevol banch de qualsevol passeig. Al principi me'n donava una

mica de vergonya, si't tinch de ser franch; però això no va ser més que al principi, car després vaig anar observant que apenes si transitava ningú en aquelles hores, deduint, per tant, de que serien molt poques les persones que'm

veurién, y més si's té en compte lo insignificant que dech ser jo, quan fins ni les meves protestes volen atendre els de casa, que'm tenen per quefe, segons la gent de fóra, però que si ho miressin per dins, si busquessin la realitat, veurién que ni a un tros de patge arribo.

Donchs be, un dia al assèurem a banch, jo no sé per què va ser, però la qüestió es—y això sí que ho sé—que no tenia gens de sòn, y que en lloch d'adormirme veig posarme a filosofar les desventatges d'això de ser tingut per amo y ni arribar a mitg mos-

so, dels papers ridícols que deu fer el que com jo se troba en aquet cas... (Això t'ho explico, lector, confiant que no'n diràs res a ningú, perque a mi aquell subjecte'm va recomanar reserva, y si arribés a saber que ja tothom n'està enterat...) Anava rumiant les mentides que deu dir ún si vol que se'l tingui per alguna cosa, quan n'arriben dues de coses que semblaven senyors y que varen venir a asseures al mateix banch ahent jo m'estava, sense dir-me, per això, ni ase ni bestia. Me va ofendre aquell paper; tant, que'ls hauria tractat de pochos modos

—Senyor Director, li prego que'm fassi el favor d'acceptar aquest article pel seu diari, sinó, no podré menjar.

—Donchs, digui que això es un article... de primera necessitat.

—¡Home, aquet peix es passat! ¿Quants dies té?

—No li sabria dir, perque només fa una setmana que estich a la casa.

si no hagués sigut que va venirme al pensament la frase que tot sovint la dòna'm tira en cara, per lo que vaig callar mentres pensava: potser sí tindrà rahó la dòna al dir que jo soch un ningú. Y, per no felshi nosa, vaig arreconarme; però ¿ho creuríes que, a mida que una d'aquelles coses anava explicantse,—l'altre may deya res; el primer fins el temps acaparava—vaig anar sentint com una certa admiració per ells, acabant al últim fins per tenilshi llàstima?; perque, lector, aquella cosa que may callava se trobava en el mateix meu estat, encara que potser una mica més exagerat. Creume que era digne de llàstima.

—He sigut massa bo—anava dient sempre—y ara vès com me trobo: que hauré de tranzigir vulgui o no vulgui.

Y ¿sabs com se trobava? ¿No? Donchs ves llegint si es que tens paciència, y si no, més mal pera tu que no podràs saberho.

Aquella cosa, vuy dir, aquell senyor o aquell màrtir, tenia, segons confessió propria, una minyona baixa y moreneta. Ell, com jo, en la casa lo que menys feya era de quefe, ab tot y representarho. Ab això, lector, ja pots comprendre que qui governava allí era la seva dòna; donchs be, aquesta sempre li movia escàndol a n'ell sense respectar de si'l servey se'n enterava o no se'n enterava, y es clar, la serventa que no era tonta, ben aviat va adonarsen de que aquell

home era víctima de no tenir valor pera negar res a ningú, y va provar d'aprofitarse d'aquet punt flach que tenia el seu amo.

A n'ella, la seva mestressa li tenia privat terminantment que anés may ab un xicot carnicer, vermell de cara, perque, segons la senyora, d'ensà que'l coneixia tot ho cuinava malament, però la pobre serventa no'n feya cas dels renys de la mestressa, y cada dia a la mateixa hora y quasi al mateix lloch, tornaven a trobarse, y cada dia la mestressa movia un nou escàndol.

A la xicota, empipada de sentir cada dia la mateixa cansó, tot y anant pelant una ceba que li feya plorar els ulls de tan coenta, va venirli una idea, que podia treurels del compromís si's posava en pràctica, y ella que sí, se'n va a trobar al carnicer y li diu: Mira, aquet dematí mentres m'estava... (però lector, ¿per què no m'ho deyes que era tan tart? Si sabessis la pressa que porto. De tots modos, confiant ab la teva paciència, perque forsosament n'has de tenir que hakis arribat fins aquí, t'acabaré d'explicar lo que fa el cas, encara que potser una mica telegràficament).

Aquell senyor del banch, tot desesperat, deya:

—Y ab tota la poca vergonya que m'ho ha demanat. Me ve y'm diu; escolti: com que s'acosta l'hivern y per estar-me al carrer enrahonant ab la seva minyona tindriem una mica de fret, he pensat venirli a dir si'ns voldria deixar passar un parell d'hores cada dia

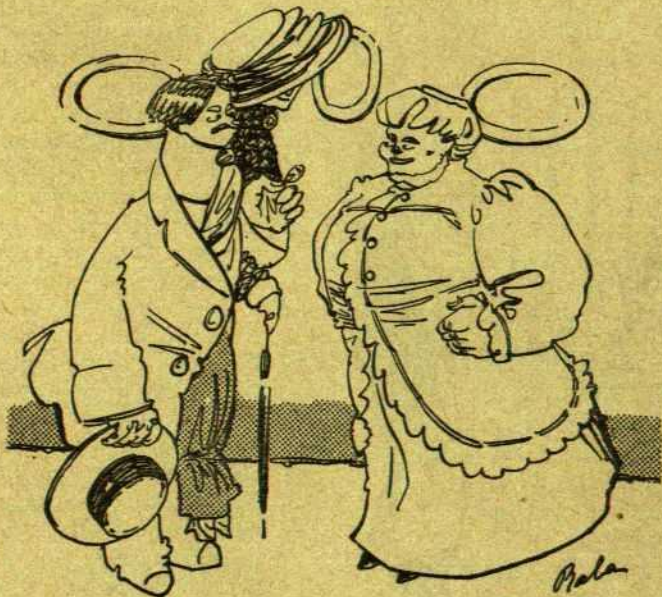
a dintre casa seva. ¿Què li havia de contestar jo a n'aquell bordegàs?

¡Pobre home! La minyona havia dit al seu xicot que anés a trobar al senyor perque no s'atreviria a dirli que no, y el carnicer, més be que no li varen dir va ferho, però ab aquesta entrevista va succeir lo que menos era de preveure, lo que portava el desespero al màrtir.

El carnicer, el xicot de la minyona, tement potser que'l senyor li negués lo que li demanava, y reconeixent a n'aquet per haverlo trobat en llochs de no massa bona anomenada, se li acostà y va dirli alguns mots a cau d'orella; després, ab veu més alta, va afegir:

—Ara ja ho sab; si'm nega lo que li demano, ho descobreixo tot; tiri, per tant, pel cap que més li sembli.

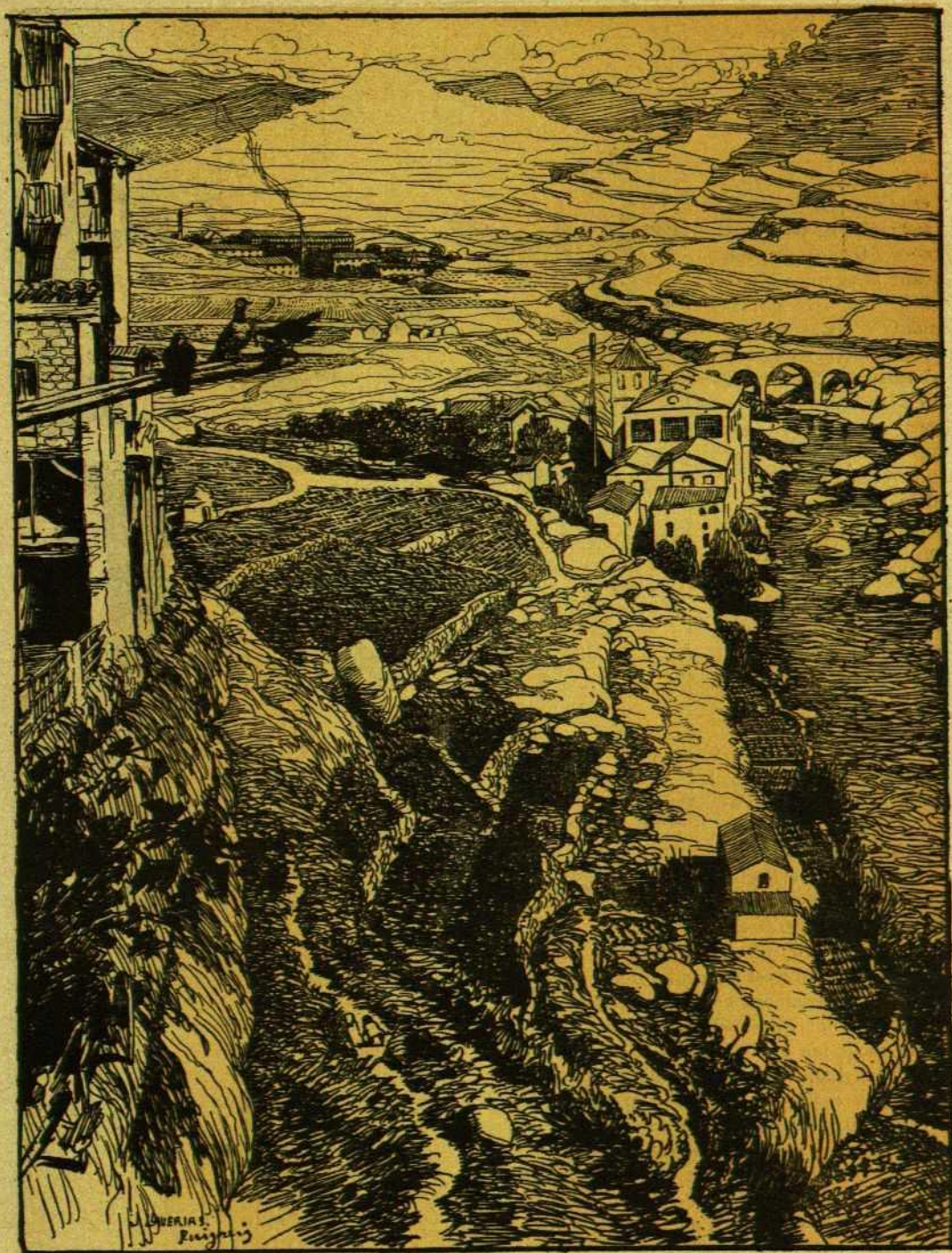
Y'l bon senyor, encara que

—Veig que s'ha tornat molt *matinera*, senyora Rosa.

—Ca, si com més va, més tart me llevo.

—No, si lo de *matinera* li dich perque veig que sempre estrena *matinés*.

UN TROS DEL ALT LLOBREGAT

(Dibuix den J. Lloverias.)

dubtant, va donar-li el sí. Però vetaquí que a l'endemà la seva senyora li encomanà que ja que la serventa no'n feya cas d'ella, li digués personalment, y si fos precis fins a n'el seu xicot, que si'ls veyia anar més junts la despatxaria. El pobre senyor, tot confós davant la tirànica imposició del seu governant, y pensant ab lo que li havia succeït el dia abans ab el xicot de la minyona, anava per protestar, obtenint per tota contesta un ¡xech! que havia deixat anar la majoria indignada, y que obligava a n'ell a portar-se la mà a la cara, tota vermella en aquells moments, no sé si de vergonya o de rabia.

¿No't sembla si n'era digne de l'astúcia aquell home? ¿Què me'n dius de l'embolich en que's trobava per la seva poca fermesa, que l'havia fet baixar de governant que era el lloch que li tocava, al de governat que era el que pel seu mal cap li duya tants enredos?

Donchs jo vuy estalviarmho això. Me trobo de bon comensament com ell; tinch' una, sino minyona, filla que podria molt ben ser que algún xicot me la voltegés, y abans no arribi al extrem d'aquell senyor, abans no's posin en clar certes coses, vaig a casa y m'imposo; vuy evitarho això, y ho evitaré imposantme, ocupant el lloch que de dret me toca.

Ara, lector, no't pensis pas que m'hagi succeït a ne mi això. Ja t'he dit de bon principi que t'ho explicava en nom d'un altre. No fos cas que després t'emboliquessis y se m'atribuissin a mi... rès; que'm vindrien a moure rahons, y a mi enredos d'aquesta classe... no ho sé si m'entens.

—¡Quina calor que fa!

—¿Si'n fa, diu? Com que fins dins del mar n'hi hà que s'ofeguen.

Pensaments en vers

Veyent ben nèt l'horitzó
la pluja no't fassi pò.

..

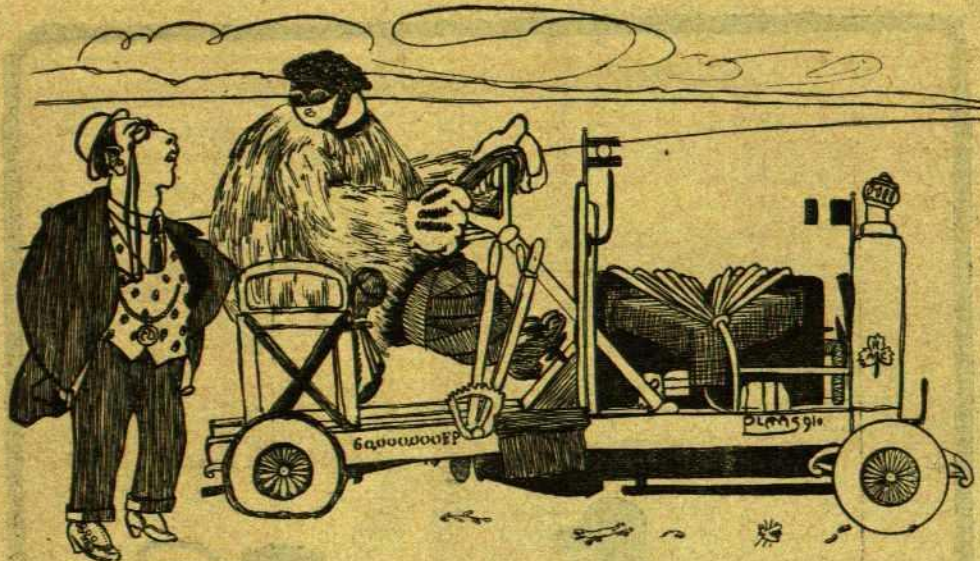
Ab netedat y a les fosques
fugen de per tot les mosques.

—

Ab brutícia y ab claror
fins arriben a fer por.

..

Es de les dónes lo més hermós
l'amor a n'els fills seus y al seu espòs.

El chauffeur.—Aquí ahont el veu, fa més de vuitanta kilòmetres.
—¿Quadrats?

Ces noyes del Ampurdà (1)

«Quan a Catalunya
hi tornin haver cri-
tichs com els *Milas*,
Coll y *Vehis*, *Ixaris*,
etcètera, etc., tornará
a renèixer la Poesia Po-
pular Catalana, y, al
darrera d'ella, l'Espe-
rit Patri Català».

R. M.

Les noyes del Ampurdà
són les més belles,
són les més belles;
les noyes del Ampurdà
són les més belles
que al món hi hà.

Son boniques y alegroses
com el sol del mes de Maig,
fines com una mustela,
d'ull d'encis y de cor franch.

Vilatjanes o pageses,
totes frisen per ballar:
quan refila la *tenora*
son l'acer que va a l'imàn.

A la *plassa*, ben compostes,
les veurèu sardanejar,
repunteja que punteja
ab un jove a cada mà...

Mes, deixant la solteria,
¡adèu *balles* y *saraus*!

(1) Del llibre "Coses del Ampurdà"
a punt de sortir.

sols l'espòs es la fal-lera
de son cor enamorat.

¡Dona gust veure com cuiden
a sos petítos infants,

POLÍTICHS DE CARRERÓ

—Ja l'arreglaré jo Espanya; que'm deixin
seure vintiquatre hores al silló del President
del Consell...

—Y la bacalnetta que hi faries petar ¿eh?

des que'ls hi han cenyit *bàndola*
fins que són ben espigats!

¡Dona gust sentir com canten
a la vora de la llar;
en els dits la fina agulla,
y ab el pen tot bressolant!...

Al casal que elles timonen
tot llueix com un mirall;
son pulides com l'armini;
de cabanya'n fan palau.

¡Quin ambient de gentilesa
sentirèu al seu voltant!
y al passar de cambra en cambra
¡quin perfum de honestat!

Recatades com *Penélope*,
són l'honor del vell pairal,
bells reboils del sol helènich
trasplantats al Ampurdà.

Y en les lluites de la vida
gon gran cor no s'abat may:
són els àngels de la guarda
que del Cel han devallat.

Les noyes del Ampurdà
són les més belles,
són les més belles;
les noyes del Ampurdà
són les més belles
que al món n'hi hà.

RAMÓN MASIFERN

—¿Quin aire l'Hechuridas, zeh?
 —¿Què dins? Ne té tant, que fins ell mateix s'hi encostipa.

Donde las dan...

—¿Qui ha trucat?
 —Hi hà la senyora d'aquí'l davant.
 —¿La castellana?... ¡Quines hores de venir a molestar als vehins! Ves, dígueli que entri.
 —¿Cómo está la señora Martina?
 —Muy bien, *gracias* a Dios. Ja'm dispensará que la haga hecho entrar aquí al *comadort*.
 —¿Por qué no?, los vecinos sin cumplidos.
 —Sí, però, miri ustet como me encuentra.
 —La comodidad es lo mejor, señora.
 —Y las niñas ¿que no han querido entrar?
 —Han salido hace poco. Ha venido mi cuñada Joaquina y se ha llevado á las dos á dar un paseo.
 —Bien hecho, los jóvenes se *florezen* metidos en casa todo el santo día.
 —Por esto las he permitido que salieran un poquito.
 —Y *després* que, si no se dejan ver, es muy difícil que encuentren novio.
 —Son muy jovencitas aun.
 —Sí, però, es *allò* que decimos, que un día ú otro han de empear. Esto es una cadena, porque usted *ja* lo sabe, que también nosotras lo hemos hecho.
 —Naturalmente, pero ahora son otros tiempos. Los jóvenes de hoy no quieren casarse, sino con chicas de buen dote.
 —Y *fan* bien, *ja* se ha acabado el tiempo de tener lana, yo de ellos haria lo mismo.
 —¿Usted?...
 —Sí, señora; aquí en donde me vé, *creguí* que les apruebo el gusto.
 —De seguro que habla usted así, porque no ha tenido hembras.
 —Ni *que'n* tuviera, jo siempre doy la *rasón* á quien la tiene.
 —En verdad que no se ver...
 —Pues, *jo* sí. Quiero que me diga que es lo

LES MODES

—Veig que ja t'han posat de llarch, Merceditas.
 —Que no.
 —Però, si la teva mamà gairebé porta les faldilles tan curtes com tu.

que saben *haser* las chicas de hoy día, y no lo digo *para* las suyas.

—Me lo figuro.

—Pues no saben más que tocar un poco al piano, pintar al *aseite* unos cuantos *mamarrat-xos*, hacer cuatro flores de papel, *empuleinarse* mucho y sobre todo levantarse de la cama al medio día, si es que ya no ha tocado la una.

—No tanto, doña Martina, porque las hay también...

—Sí, señora, *ni* hay también que se pasan todo el día *adelante* del tocador, empolvándose,

tallándose las uñas a la moda, lavándose la *cabesa* con quina de aquella cara y apretarse *després* el corsé. Esto es todo lo que saben *haser*, pero si les *dise* para *haser* un sábado bien hecho, un huevo *remanado*, pasar la *bayeta* por el suelo ó sacar una *trenyina*, ú otra cosa de la casa, no saben como *empesar*.

—Exagera usted mucho la nota.

—Si lo que digo es la verdad, ¿cómo *quiera* que un joven se case si los sueldos que ganan hoy día, ni llegan para pagar los *sapatos* de su *mujer*?...

—No diga, que también ellos..., y

le advierto que no hablo por los de usted.

—Es claro que no.

—Usted ya sabe que antes aprovechaban más los estudios, que todos sus afanes eran para hacerse hombres, y el ahorro era su único ideal, pero hoy... déjelos usted gozar en vicios y sin acordarse de los muchos sacrificios que hacen sus padres para que puedan llegar un día á ser útiles á la sociedad.

—Uy, señora *Angelas*, y *quín* sermón llevaba al estómago tan bien estudiado.

—¿Yo?... pues no lo crea; esto es un hablar,

—Pero, vaya, no me ha *convensido*, por que si ellos *hasen* todas estas cosas que usted *dise*, la culpa la tienen ellas.

—Es decir, ¿que ellas también tienen la culpa de ese proceder?

—Sí, señora, ¿que *quiera* que la tenga el obispo?

—No digo tanto.

—Si se cuidasen más de las cosas de la casa que en *luser* el garbo por estos mundos de Dios, de seguro que se harían más casamientos.

—Creo que esta conversación nos llevaría demasiado lejos y la verdad no quisiera...

—Sí, lo mejor es dejarlo correr.

—Como el agua del río.

—Veo que hoy está muy filosófica.

—No me haga usted reír. Me parece que oigo llamar...

—Serán sus hijas que *ja* habrán venido del paseo.

—Voy á ver. Usted dispense...

—Quiere usted callar. (Me sembra que no li he fet embuts).

—No se moleste. (La deixo chamuscada, pero que chupe. Donde las dan... las toman).

SANTIAGO BOY

PAISATGE

(Dibuix de Josep Masriera)

Instantànies

Una marquesa ricatxa
que totes les modes trèu,
se feya fer les sabates
pel sabater de més preu.

Com que aviat se li espallaven,
molts parells gastava arrèu;
fins que al sabater va dirli:

—Vos, mestre; ¿que no les fèu
de la millor pell, pell extra,
que durin tan poch? Diguèu.

El sabater va respondre:

—¡Oh, Marquesa! Ja veurèu;
són sabates per nà en cotxe;
no es calsat per anà a peu.

..

A un metge septuagenari,
encara ben conservat,
preguntaren com s'ho feya
per mantenirse tant sà:

—Vivint—digué—dels remeys;
prò jo no prenentne cap.

PEPET DEL CARRIL

Madrigals d'amor

I

Un madrigal floria,
parlantvos de l'amor
que us duch, senyora mia.

En la estrofa primera,
hi havia tot l'ardor
de la passió sencera,
que dón goig y dolor.

Y el madrigal floria,
parlantvos de l'amor
que us duch, senyora mia.

El vers s'encadenava
y era tot ell sonor,
la estrofa s'acabava
ab rimes de dolor.

Y el madrigal floria,
parlantvos de l'amor
que us duch, senyora mia.

II

La cansó de besos
diu llavis encesos
de dónes galanes;
fílils que moren,
amors que s'anyoren
y els cors que s'arboren
d'amades y amants.

Ben lluny dels agravis,
floreixen als llavis
uns besos cremants.
¿Al bes qui'l detura
si es mal que s'apura,
y es fruit de ventura
d'amades y amants?

Cansó benaurada
que dus la besada
y amor en tos cants,
te glosen parelles
ab rimes novelles,
donzells y donzelles,
amades y amants.

† PERE SALOM Y MORERA

ART DECORATIU

(Quadre de Lluís Masriera)

"Villa Pepita"

La senyora Cara Roja s'ha posat un *matiné*
y's passeja pel minúscul tancadet de son jardí;
una bruna damisela seu nerviosa al balanci,
y llegeix una novela d'aventures de Daudet.

Usa polvos y pintures y una mica de *crépé*
du una bata d'un blau místich y una rosa a ne'l seu si,
la mamà, en comptes de Lucia, li diu Lucy, per fè'l fi,
tot obrint una gran boca com un sol roig y seré.

¡Oh esbeltesa y elegancia que volies un Lúchon
o un Vernet, jay! damisela, ta beutat pàlida's fón
en aquesta ensopidora calor cursi de Moncada!

Veig les portes groch canari hont hi diu «Villa Pepita»,
veig la esquena d'una gossa que potser dorm o medita
o potser cassa les mosques, tot prenent la soleyada.

J. M. DE SAGARRA

Una tarde d'istiu, passant per la estació de Moncada.

L'amor desconegut

ESBÓS

Hi ha persones que no coneixen qui les estima de debó, principalment vosaltres, xamosos ninetes, poncelles escullides del jardí català, vosaltres que escoltèu ab indiferència les paraules del estudiant de parla retòrica, qui us endressa sovint suaus amorettes; vosaltres, que sou'l somni daurat d'uns y l'esperansa d'altres, no entenèu l'amor.

Nous ofenguèu que us tracti de lleugeres al escullir vostre estimat, perquè ja us coneix a totes, y, dones totes, escoltèu l'història d'un jovicel que morí d'amor...

En Joanet als quinze anys ja estimava, però ab aquest amor tendre, el primer que sofreix l'estudiant al trobarse lliure; estimava a una xamosíssima mossà, blanca com la llet, de galtes frescoves, ulls negrissims y encisadors. A l'Agneta's noys li deyen coses sempre, els fadrins la miraven envejosos; els vellets li somreyen, com la imatge passada de llurs quimeres...

L'estudiant havia ja arreconat els llibres darrera la porta, gosant ab amplitut de les belleses del seu poble nadiu, havia deixat la ciutat resclosida, y també a algú que anyorava cada dia, una colla de vegades.

Prou anava a passeig, prou's distreya ab els magnífichs punts de vista o entorns del seu poble, però en aquells quadres que plascébola li oferia la Natura, hi trobava una tristor extranya; tots aquells crepuscles li quedaven fixos

a la ment, junt ab l'inesborrable imatge de sa estimada, y al pensar ab ella somniava quimerichs quadres y l'esperansa'l sonreya.

Ha passat ja molt de temps.

L'estudiant ja no estudiava, treballava en son despaig. Y allí, tot escrivint, hi vegé passarhi depressa un, dos anys. El primer amor guardava'l seu cor igualment pur, però era tan gran, que al sentirse prop d'ella li semblava que's moria, y'l respecte que li tenia li privava de mirarla, però no d'estimarla com un foll. Pensava: més gran, quan no tingui tants pretendents y més serietat, allavors li parlaré d'amor, ara no, per que no'n faria cas; y allavors serà meva, meva pera sempre. Y l'esperansa'l feya viure, traslluïnt darrera aquella vida trista, una vida nova, que, al pensarhi, el feya, morir de joya.

LLÒGICA DE VELL PESSIMISTA

—Diu que d'aquí cent anys ja només se viatjarà per l'aire. Bé, ja ho veurem, ja ho veurem.

—Oh hermoses noyes: ¿sabèu qui ha caigut malalta? —preguntaven els jovicels aquella nit a les mosses.

El nostre Joanet al oir aquesta pregunta, pensant ab l'Agneta, senti gelàrseli les sanchs. És imposible, exclamà. Però desseguit, el sò desmayat d'una campana, que sembla entrar dintre'l seu cervell, li murmura a les orelles el nom de son amor. Era la campaneta de combregar.

Plorosos van darrera'l's de la casa, ses companyes, y darrera d'aquestes aquells que la volien tant. Entre ells, mitg confós, no hi falta pas en Joanet. Nostre Amo s'obre pas per entre la gent, que cau de genolls, boy seguit de fidels ab llums. El cant del clergue y escolans es ex-

— ¿Qué fas aquí ab aquesta fatxa?

— ¡Calla, no m destorbis, estich *impressionant* una placa!

trany pera en Joanet, que segueix depressa sense saber ahont el porten.

Un agrupament se forma davant de la casa. Tots aquells jovincels, que un jorn molestaren a l'Agneta ab ses amoretes, ara ni li resen un trist pare-nostre.

Al baixar el combregar se sentiren plors furtius que sortien de l'escala. ¡Ha mort! tots murmuraven, però ningú resa per ella, tots li re-treuen sa bellesa: es trist que hagués mort tan jove y tan prompte.

El combregar entrà a la Seu. Nostre Amo pujà de nou dintre'l Sagrari. Quan els sacerdots se retiraven, les campanes tocaven a mort. Llur sò fúnebrement retrunyia dintre la Seu, ofe-

gant ab llur fresa, els plors d'un que pregava abraçat als peus d'un Crist.

Un ninxo ab luxosa pedra guarda les desferres de la que fou un jorn enveja de ses compa-nyes y admiració de molts. Aquell recó de cemen-tiri sols se veu visitat per sos pares sovint, però de bon dematí cada jorn no hi sol faltar may en Joanet que resa agenollat davant la pedra, be-santla després y regantla ab ses llàgrimes. Cada dia hi renova les flors que perfumen aquell recó silenciós, etern descans d'una mossa, la qual, fòra dels que he dit, ningú ja se'n re-corda.

Al costat d'aquell ninxo n'hi havia un altre de buit. Un més després de cloures el primer, se lapidà l'altre, davant del qual hi plorava'l seu Joanet, una pobre mare.

TRISTÁN

Del temps

Ha nevat intensament
ab gran goig de la mainada
ha nevat intensament,
talmant
com si fos plena hivernada.

¡Ay! els pobres auccells
no sabien hont pararse,
per la neu vagant inquiets,
sens teni hont aixoplugarse.

Tot el vespre ha anat nevant
llampegant,
bo y esserne primavera;
un temps cru y extravagant,
que ha aburrit a la gent gran.

Ja la plana era de flors
una alfombra ben hermosa,
ara es blanca y sense olors
la resclosa
ha restat muda y plorosa.

La nevada ha sigut gran,
tant
que ha aclofat tots els brancatges;
els teulats y camps d'herbatges
n'aguantaven més d'un pam.

Ha nevat intensament
com si fos plena hivernada,
ha nevat intensament
ab sorpresa de la gent.

ANTONI DOLTRA, Pbre.

El cel vessava al damunt del jardí tota la riquesa dels seus colors, el doll incomparable de totes les seves llums, la immensa carícia de la seva tebia alenada.

Mariàngela la sentia en les seves galtes rosades, com si fos un bes de llavis imperceptibles, y'l seu cor, curull d'emocions d'adolescenta, les treya pels ulls en una mirada plena de somnis y de secrets, reveladora d'amors no precisats, d'ansies de coses sentides, sense arribar a ésser compreses, desitjos de quelcom que no alcançava la forma, però que existia, que era, que s'apareixia tantost en el són inquiet de la nit xardorosa, tantost en l'èxtasi que sovint se la enduïa, en un d'aquells moments en que

l'ànima sembla oblidarse del cos y corre pels aires y vaga per uns mons de somni o de conte de fades...

Era Mariàngela com una flor del seu jardí, y només a elles tenia per amigues. A elles contava els seus secrets, y, en pagament, li deyen elles, en el llenguatge de les seves aromes, que aquell quelcom existia, aquell quelcom que no alcançava la forma y que devia ésser també aromes y flors y llum y color, perceptibles solament en el sentir de dintre, en el viure de l'ànima.

De les seves converses idíl·liques ab les flors, n'havia cregut apendre que aquella cosa boirosa, imprecisable, era lo que se'n diu amor. Y aquet mot que may havia oït pronunciar al seu entorn, ella'l sabia, l'havia endevinat, l'endevinava, cada matí en la contemplació de les flors, tremolant dessota'l sol de primavera.

En la seva casa no l'hauria pas endevinat, car pare y mare havien dut en la unió dos títols solament, y eren abdós nobiliaris. Dos darrers vestigis de grans famílies, dues runes venerables, però runes a la fi...

Y com que les runes tambalejaven, sovint, ell, el pare, auster com les parets de la casa pairal, tenia de fer anades a vila, y a cada anada, deixava una

altra pedra dels venerables restes, entre les mans esprimatxades de la usura.

Ara feya ja tres dies que era a vila, potser pera deixarhi la darrera runa.

Mariàngela no sabia res d'aquestes negrors. Sabia, sí, que en la vida no hi manquen pas contrarietats y que la major era, potser, el pugué que invadia els seus rosers o el gat del vehí que havia devorat els petits del niu d'orenelles.

Aixís y tot, aquet cop l'havia guanyada una inexplicable inquietut al observar per dues o

tres voltes les mirades que la seva mare li adre-sava, entre dolces y adolorides.

Y més gran va ésser la seva confusió, quan, després d'una bella estona de silenci, estant abdues sentades en el jardí, la seva mare va preguntarli:

—¿Ho sabs, Mariàngela, que la Marcela's casa?

—No,—va respondre Mariàngela, perque no va saberne, tan esmaperduda la deixava'l fet

de que la seva mare pronunciés, davant d'ella' mot de casament.

—Se casa—va insistir la mare,—per la Marel de Deu d'Agost...

Tampoch va trobarhi res a respondre.

—Ja veus... Y no es pas més gran que tú la Marcela...

Mariàngela va sentir que'l cor volia saltarli del pit. Enrejolada y palpitant, hauria volgut no trobarse davant de la seva mare o no oir lo que ella li deya.

Que la Marcela's casava, be prou que ho havia sospitat. Ja feya quatre diumenges que la vey a missa ab *ell*, y be massa que sabia que, malgrat la seva devoció, més d'un cop havia perdut el punt del llibre per mirarsels.

¿Per què li parlava, donchs, d'allò la seva mare, a n'ella, pobreta, qui d'ensà de quatre diumenges s'acusava del pecat de distracció per culpa d'ells, y d'altres, que ella creya pecats, ja que pecat devia ésser, y ben negre, el trigar a

adormirse pensant ab la Marcela y ab el sen promès, y ab els ullassos d'abdós mirantse ab un mirar que tantes coses deya?

Després, deixant la mare la seva costura al damunt de la falda, y, alsant els seus ulls fins als de la seva filla, ab una mal fingida naturalitat que a Mariàngela li va semblar un terrabastall, va dirli:

—Y tú, filla meua, ¿que no hi has pensat may en això?

—¿En què, mamà?

—En això... en, ¿còm t'ho diré en cosa de casament.

Mariàngela va alsar les espatlles, més que pera indicar la resposta, per l'instint d'ocultar entre elles el seu rostre encès...

Aquella nit si que va ésser blanca pera Mariàngela. Va oir indistintament tots els quarts, mitges hores y hores; oi el cant del primer gall y la resposta dels innombrables que'l van seguir; el primer retil dels aucells al deixondirse...

Y en tant, els pensaments jugaven a atraparse dintre del seu caparronet desvetllat. Ara eren tristos y plens de remordiments, ara eren alegres y riallers, plens d'esperances y de il·lusions, aletejant del cap al cor, ab pessigolleigs may sentits, semblants a carícies subtils, tendres, inconegudes...

Aleshores, ja que la seva mare li havia parlat de la Marcela, tenir promès no era res dolent.

Y pensantho aixís, ja's vey a un dia al costat d'un jove tan ben plantat com el de la Marcela, y ja's sentia mirada per uns ulls com els d'aquell, y ja sentia, aprop, aprop, paraules dolces, que dolces per força havien d'ésser les que's deyen, que aixís transfiguraven les seves cares resplandentes.

Aquestes consideracions alsaven tempestes en el seu pit de verge, com si tota la sanch del seu cos sanítos s'aglopés súbitament en el seu cor, omplintlo a més no poder...

No havia encara clucat l'ull, que ja s'obrí la porta de la cambra y entrà la seva mare ab notícies del ausent.

—Mariàngela. Despértat que ja es hora. Temnim noves del papà.

Y el papà arribava aquella tarde.

—Y que no arriba tot sol—afegí la mare.—L'acompanya aquell senyor... aquell jove que va estar aquí ara farà un any, ¿te'n recordes?

—¿Don Tomàs?

—Be, sí, don Tomàs, en Tomàs, això es.

Don Tomàs havia estat, efectivament, en la casa, ara faria un any, y no per altra cosa sinó pera negociar un préstam, la garantia del qual seria la casa pairal.

Aquet don Tomàs, al mirar, en aquell temps,

la casa, no havia pas deixat de veure aquell àngel que hi demorava, y zqui sab si ja d'allavors li venia l'intent de ferlo'l de la seva guarda?

Aixis, per medi de finissimes indirectes, ho havia fet comprendre al seu apurat deudor en moments dificultosos pera aquet dientli que no tot hom qui s'ofega's mor.

Quatre dies ja feya que don Tomàs era a la casa y en quatre dies cap temptativa havia donat resultat.

Aleshores va demanar ajuda als pares, y va ser un mati que, quan la mare anava a entrar en la cambra de la seva filla, el pare va deturar-la, dient.

—Avuy me n'encarrego jo.

Quan el seu pare li va dir les pretensions de don Tomàs, va riure ella, però ben aviat va mudar la color de la seva cara al veure que'l seu pare no participava de la impressió de ridicol que la noticia li havia cansat.

—Don Tomàs te sollicita y els teus pares ens ne considerem molt honorats.

—Papà!—va gemegar ella.

—Rès de ploraines. Ja sé que ets obedienta y que tens confiança ab els teus pares. N'hi haurà prou, donchs, ab que't digui que he contestat ja a don Tomàs d'una manera favorable als seus desitjos.

Mariàngela no va saber que respondre. El tò ab que'l seu pare li parlava, ofegava en el seu pit tota resposta que'l cor li dictés; solament sentia que, callant, quelcom de molt volgut se perdia en ella pera sempre; que les seves ilusions queyen totes d'un cop; que les seves nits d'insomni ja no li portarien més la gran riquesa dels seus pensaments estimats, y enfront d'a-

questa terrible demolició de tantes coses seves, les úniques que omplien la seva existencia, experimentà un dolor tan punyent que, no podentlo més contenir, sorti vessant en llàgrimes pels seus ulls, tan aviat oberts al amor com al dolor.

El seu pare temé enternirse. Per altra part el noble senyor no era un mal home, y, compadit del desconsol de la seva filla, provà la conquesta per la persuasió.

Comensà aleshores a passar el ro-

sari de les seves penes, de les seves dificultats, del estat ruïnós de la seva fortuna, de la situació difícil, insostenible, en que's trobaven, y, ab tanta veritat parlà, que Mariàngela, com totes les Mariàngeles d'aquesta trista terra, acabà accedint, resignantse.

El seu pare la besà commogut, y ja's disposava a portar la bona nova al pretendent, quan Mariàngela, posantli's brassos al coll, y ab els ulls encara humits de llàgrimes, li va dir ab la més candorosa ingenuïtat:

—Ara, papà, soch jo la que voldria demanarte una cosa.

—Demana, filla meua.

—Donchs..., no sé com dirho, es que voldria que'm deixéssis tenir promès.

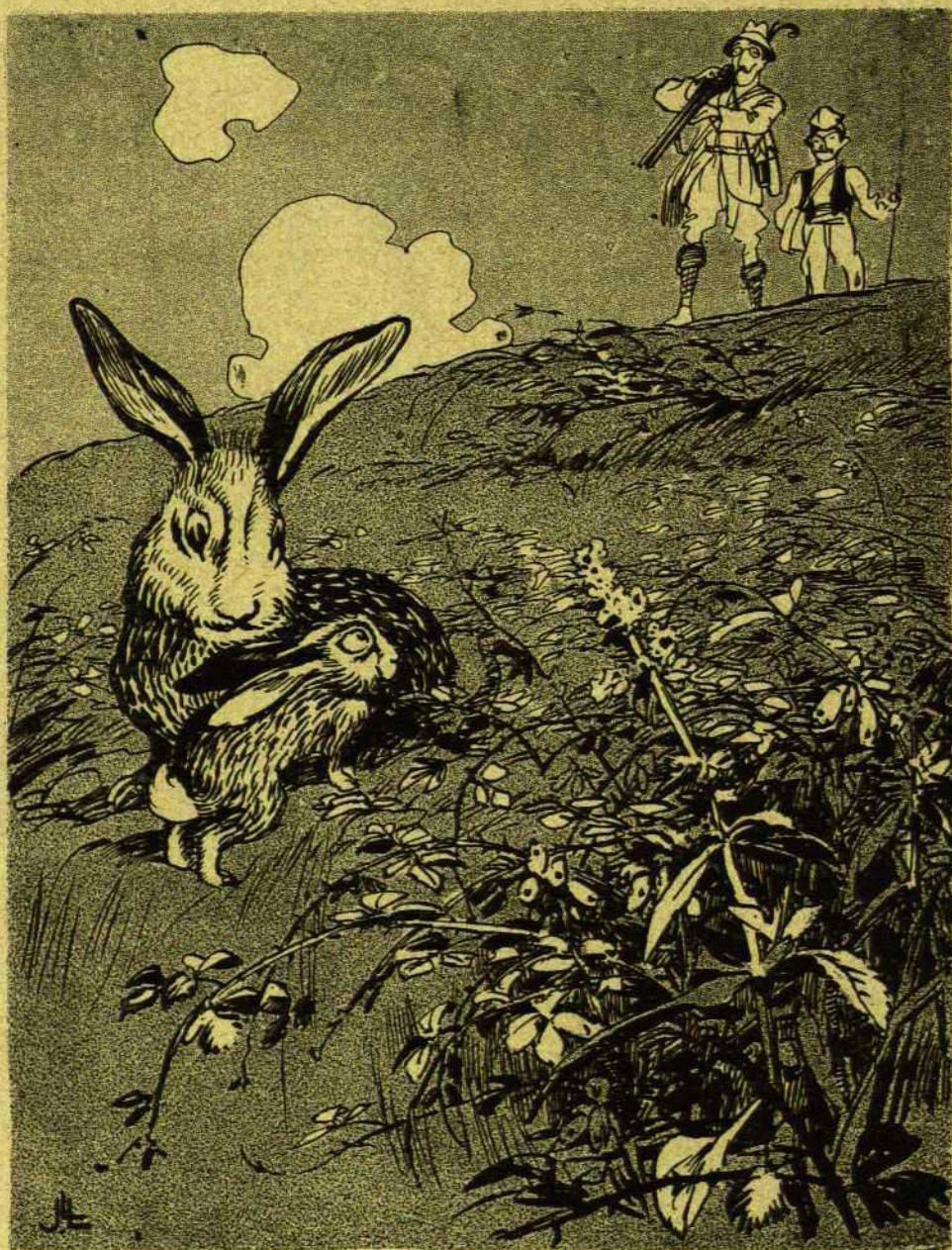
—Es clar, dona! Don Tomàs...

—Oh, no, no!—va fer ella acotant el cap.—Jo vuy dir un promès com el de la Marcela... fins que'm casi.

El seu pare va esclatar a riure, ab un riure que va resonar en el cor de Mariàngela com el darrer desprendiment d'aquella terrible demolició de les seves ilusions d'adolescència.

JOSEPH M.ª FOLCH Y TORRES

La conilla.—Mira, fill meu: sempre que't trobis ab un cassador com aquet, pòsat 'ben be al dret fíl de l'escopeta; aixís no correràs perill de que't toqui.

Primavera y tardor

A la nina Montserrat Mombrú

*¡Que curta veig la vida!
icòm passa'l temps, bon Deu!
bon punt el cap rosseja
que ja's cobreix de neu.*

*Jo, nina, sô a la posta
y tú a sol ixent;
tu vas cap a l'aubada
y jo cap a occident.*

*Jo de la tardor trista
ja sento la fredor;
tu ara treus florida
y a mi ¡se'm glassa'l cor!*

MARIÁN LLORET, Pbre.

Corrandes

Com que s'acosta la fira,
jo't firaré si tu vols;
te compraré una guardiola
perque hi guardis els petons.

Arreconant la caputxa,
mantellina t'has posat;
¡que bonica allavors eres!
¡que orgullosa t'has tornat!

T'agrada que't galantegin
y tu sabs fer cara a tots;
¡mira que l'istiu s'acosta...
y es temps de collir pebrots!

Si es que't cases ab el mestre
y tens ganes de ballar,
no cal que vagis a balles
¡prou magre la ballaràs!

Ja m'agrades molt, no't creguis,
mes ab tu no'm puch casar;
perque penso, y molt m'espanta,
¡si m'aribés a enviduar!

Les donzelles del meu poble
totes tenen un tirat:
al demati van a missa
y a la tarde a fer sarau.

AMPURDANÉS DOLS

—¿Allò que's ven allí baix? És una cinia; no hi donguin voltes.

¿Casori?... ¡Mi somiarho!

De cara al cel, gegut entre la sombra
d'un frescal bosch de pins,
escollint el piuleig de l'aucellada
que voltava pels nius,
m'adormí dolsament, sens adonarmen,
una tarde d'istiu.
¡Vaig somiar tot gojós, ma bella aymia,
que ab molts prechs, a la fi
haviem conseguit que'ls nostres pares
ens donguessin permis
per celebrar l'enllàs!... ¡Que érem ditxosos!...
¡El dolcíssim desitg
que'ns costa tantes penes y amargures
de poder assolir,
s'anava a realisar!...

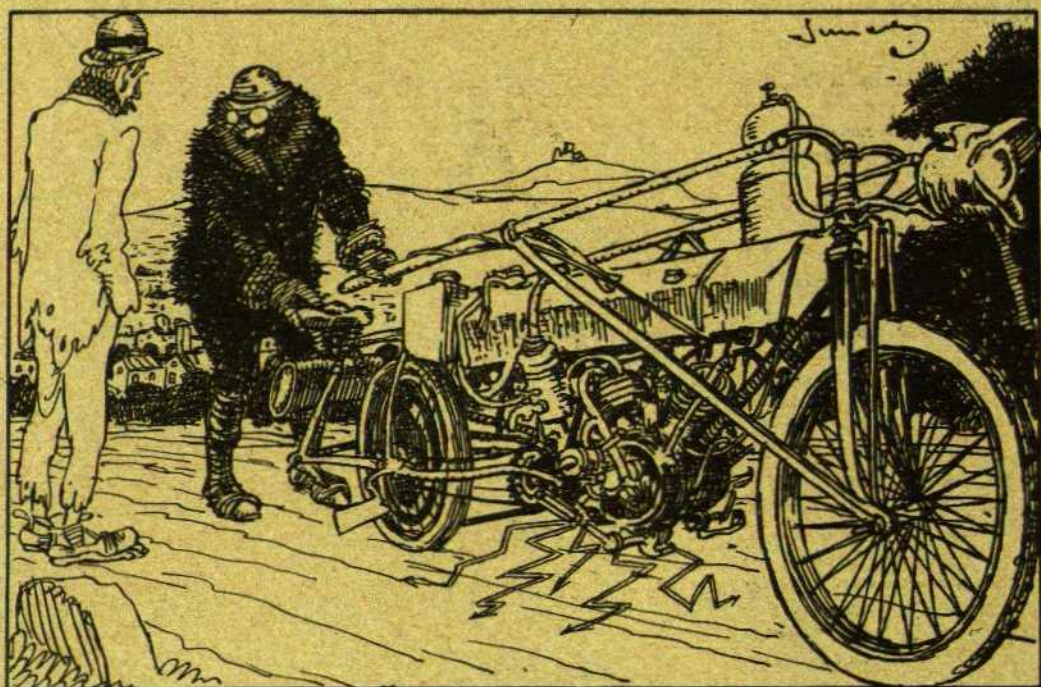
A dins del Temple,
ab l'altar ben guarnit
de garlandes, de flors y lluminaries,
tu y jo embadalits
enfrent del sacerdot, ¡quin pler sentiem!
¡Era un quadre sublim,

que ab religiós silenci el contemplaven
els nombrosos amichs
y parents que'ns havien fet l'obsequi
d'acceptar el convit!...
Quan, al instant que anava a obrir la boca
pel Si pare, ¡infelís!...
Me va quedar tancada ab una pinya
que va caure d'un pi,
rompentme quatre dents, partintme'ls llavis,
¡fins a perdre'ls sentits!...

Al tornà en mí, després d'algunes hores,
era ja mitja nit.
Y adelarat, fugint, al lluny sentia
les granotes y'ls grills
fent concert a la lluna y les estrelles
¡y a mos llavis partits!

J. GIRBAU Y TORDERA

- ¿Y per què's serveix aquest trasto?
 —Pera devorar kilòmetres.
 —¿De què?
 —De carretera.
 —¡Pst...! ¡Fassin de botifarra!

¡Any de be sí!

¡JA ho crech! ¡Prou que la deu fer una quarantena d'anys y encara ab el sen *pico* corresponent de lo que vuy explicarvos! Precisament en lo que avuy ne diuen carrer den *Méndez Núñez*, existia aleshores el presiri de Barcelona y arredossat ab ell, l'antich fossar de les monjes benedictines de Sant Pere de les Puelles, lo que feu que al enrunar l'un desaparegués l'altre, com si abdós se prestessin l'apoy corresponent y no podés aquest aguantarse sense la germanor d'aquell.

Desde la plassa de Santa Agna fins al *paseyo* de Sant Joan, (concorregudissim en aquelles èpoques, ab una hermosura d'arbres y fonts-surtidors y uns pedrissos capassos per la gran concorrencia que s'hi aplegava, van anar donant caràcter al nom de *paseyo*, ab que era prou conegut) y desde la riera den Malla fins al Born vell y Jardí del General, de gloriosa memoria, no passava sant o santa que no se li fés la seva festa o festassa, això segons com s'esqueya, ja que tampoch faltava la capella corresponent empotrada en el pany de paret del carrer o plas-

sa que ho celebrava, ajuntantshi de bon grat tots els carrers vehins que no tenien el seu sant, però que no deixaven perdre l'ocasió de provar llurs simpaties pel sant vehi.

Aquella aubada, acompanyada de petarts sorollosos, principi d'un xivarri que tart o d'hora be deuria acabar-se; tot el demati captant per pisos y botigues, sense deixar escapar una sola ànima que tingués coratge de passarhi; la sortija per la canalla menuda que, descalsos, espitregats, suant y vermells com dimoniets, xipollejant per l'aigua y ab la pitrera carregada de fruita, cridant, baladrejant y volent ser tots els primers, tant per la cursa de sachs, com per bufar el plat de cendra, igual pera trencar l'olla com pera esgratinyar la paella en busca de la mitja pesseta, que, per lo que costa d'arrencar, qualsevol creuria que's rebladors de la Marítima li han enganxada. Després, a posta de sol, la capella ja encesa, el rosari, cantat per xavals ja grandassots, acompanyats per un fagot sabater que hi fa unes *fioritures* com si acariciés un marrech de mamella; ja aquest acabat, menjat el scpar en taules parades al peu de la porta, perque no's pot al carrer, la cobla comensa ab una tirada de valsos, rigo-

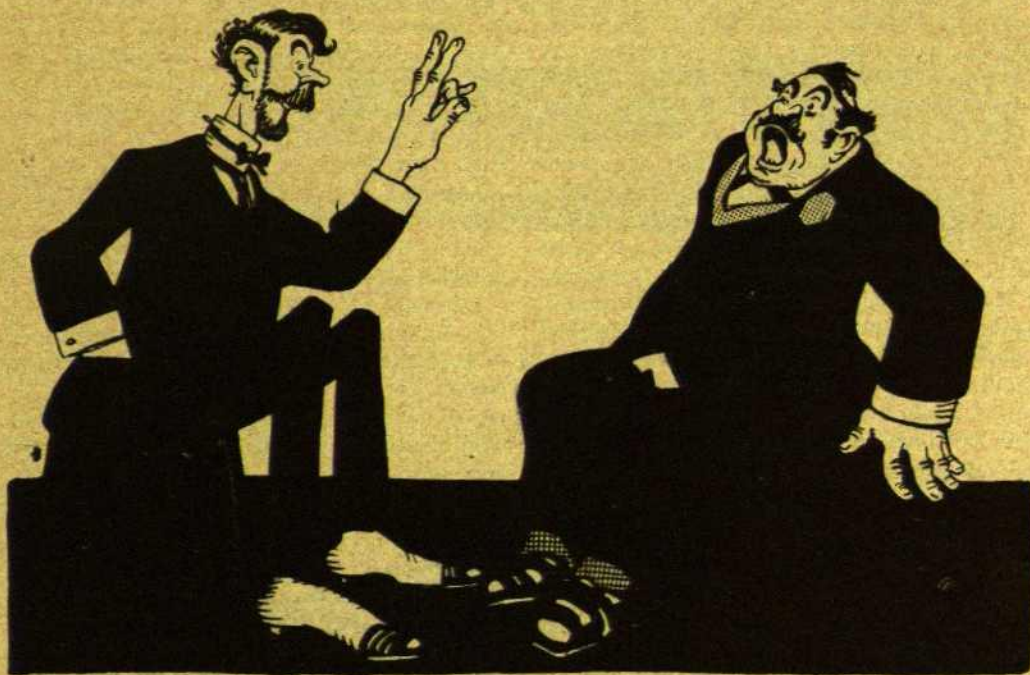
dons, americanes y... ermilles y tot, que fan d'allò un cel per promeses y promeses y fins d'alguns altres, quals prometatges ja s'havien realisat de molt temps, al menys aixís ho deya la mainada, cridant *papa o mama*.

Y tot això als peus mateixos d'un Sant Camilo de Lelis, com el del carrer Mitjà de Sant Pere, davant del del Bou, o d'un Sant Llorens com el del carrer de l'Argenter, o be d'una verge com la de la Victoria al final del carrer del mateix nom, ab llurs capelles guarnides de flors y domassos ben grochs o vermells y ab un espatech de llums ab que hi contribuïen vehins y vehines, sense distinció, y que feyen d'aquella Barcelona tant xica, xiqueta, un recó de gloria, ja que per aquells temps no s'conexien vagues, ni societats de resistència, ni doctrines socialistes, ni redemptors *juleros*; molt al contrari, la doctrina era la única, la sana y santa, la verdadera, la de Deu: ¡no n'hi hà d'altra! que s'ensenyava en les parroquies, igual que a la iglesia dels Agonitzants, després d'haver passat a fer la recullida de la canalla un escrupulós capellà, ab sotana y *boneto*, portant en la dreta una campana, bastant sorollosa, que anava tocant a son pas pels carrers, y en la esquerra una canya molt llarga, la mateixa que servia pera

apagar les aranyes y demés llums colocades a certes alsaries.

¡Quins temps aquells, Deu meu! No tornaràn, no; no creguèu que tornin encara que ens hi empenyèssim tots els naturals que'n quedem d'aquells barris. Valencia, Castella y Aragó han invadit el territori, y els barris de Ribera, en quant a gent forastera, ja no tenen res que envejar als més estrets, tortuosos y foscos dels del arrabal. ¡Que s'hi estiguin! ¡Al cap d'avall també, què hi fariem si allò ja ha passat!

Va comensar per desaparèixer el pou de Sant Geni ahont s'hi criava una parra que donava un raïm deliciós, *moch de gall*, però finet, crech que'n diuen *caixal de llop* y també s'hi criava'l *grumet* per ferne l'agraç, mes tot, tot, pou, parrs, banchs y edificis, com si un llamp ho hagüés fos, ni una pedra va quedar pera memoria. Després el de Sant Domingo, establert en aquells temps en la Iglesia de Montsió, ahont avuy hi hà les oficines de la Catalana del gas y permeteu-me, si sortint del meu cercle, vcs anomeno la *Font del Canari*, en la *manzana* que avuy s'hi crien aquells terribles jesuites que's menjen la canalla ab corbata, sabates y tot. Després dels pous varen desaparèixer les rifes: Empedrats, Caritat y Hospital, y la no menys cèlebre del

—¿Per què porta dues corbates de dol?

—Perque en tres mesos se m'han mort dos de la familia.

porch de Sant Antoni. Sobre tot, les primeres, bons mals de cap van donar a la gent menuda que, sense aquells bitllets, no tenien paper pera fer llargandaixos que penjats als terrats, feyen pessigelles als balcons dels primers pisos. Després de les rifes, les fires, aquelles fires tant llargues com la de Sant Pere, que després d'escamparse per tota la plassa s'escorria avall, avall, extenentse, pel Rech Comtal fins a la cremada fàbrica den Bassols, foch de terrible memoria, ara teatre del Triomf, y cap al carrer Baix de Sant Pere, anant a morir al peu mateix de la Riera de Sant Joan, com si, carregada de modos y fina educació, tornés la visita que ab la mateixa proporció li havia fet la de Sant Joan, que comensava per la Riera ahont estava l'Iglesia anomenada, si mal no recordo, de les monges de Jerusalem; y venia'l Juliol ab la de Santa Magdalena, la fira de l'avellana plena, o sia avellana novella, naixent altra volta en la mateixa Riera, ja que les parets del convent donaven alli, en quínes mateixes parets havien guarrit el seu cau els célebres *cipayos*; *jangelets de Deu* creixent a la sombra d'un antre tenebrós, pobres; el dia y la nit, la ignocencia y la perfidia. ¡Quin fàstich!

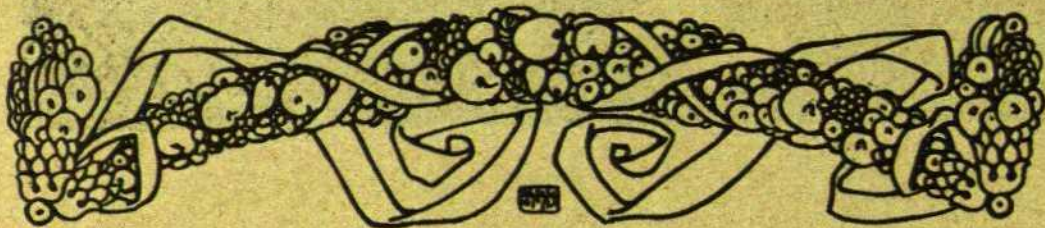
Per Sant Domingo feyen la festa y fira a Montsió, apoderantse de tota la plassa de Santa Agna y boques de carrer; per Santa Teresa, fira a la Canuda; per Sant Cristòfol al Regomir; Sant Just y Sant Llorens al carrer d'Hèrcules y plassa de Sant Just, y en fi... que fora més que llarguissim el voler enumerarles totes. Y durant un grapat de messos allò era una Xauxa, una festa contínua entre capelletes, fires, festes y sants de persones, de més o menys *prosopopeya*,

conegudes al seu barri, però d'un renom més sa que no les famas alcansades, no diré totes, a l'estat present.

Venia Sant Cristòfol, la Verge del Pilar, Sant Francesch, Santa Martra ab son refugi de pelegrins, y el vehinat, igual que pera les festes del carrer, posava tot el seu esforç, perque resultessin lluides les de la Iglesia y's feyen mans y mànegues perque no hi faltés l'*Arcis*, l'artista obligat de tota bona capella, y un predicador de pulmó que prou el forsava posant de manifest les virtuts del sant o santa que's festejava; però, per lo vist, les virtuts sempre eren les mateixes, sense mímva ni augment, iguals a les dels demés anys, y això feya que no s'hi posés en els sermons tota l'atenció deguda.

Sant Camilo tenia festa especial en els Agonitzants, y l'Andreu y en Camilo l'avuy els dos fets uns capellanassos, ab l'esforç pecuniari de mossèn Pere y Mossèn Mariano, ajudats pel forn den Nadal, la casa de Dou y demés vehinatge d'empenta, procuraven junts que la cosa resultés ab tot esplendor, a lo que també hi ajudava la *germandat de Sant Camilo*, de constitució antiquíssima, fent que lo que tan religiosament se comensava acabés ab un xeflis de secalls y vi bo que'ls escolans, ab tot y els anys que han passat, de gust se'n llepen encara'ls bigotis sols al recordarho.

D'aquella data procedeix la ufanosa palmera que, cimbrentantse airosa al impuls del vent, desde la plassa de Junqueres guaitava per sobre'ls terrats, cercant afanyosa la iglesia de la Concepció, que fins a les hores li havia feta companyia, trasladantla al carrer d'Aragó, com se pot veure encara.

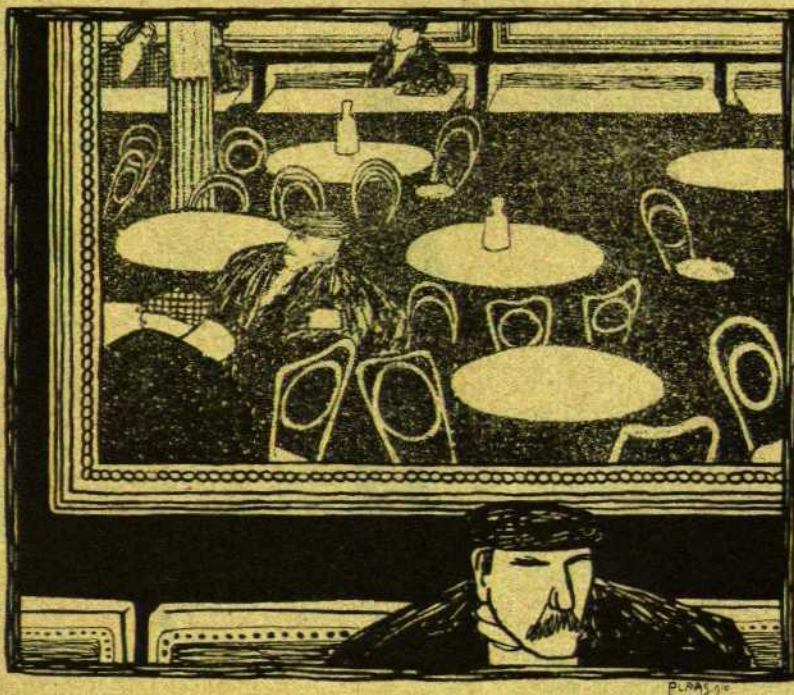

El Portal del Angel feya com un pas d'embut; tot de carrerons estrets, fent giragoneses, però que donaven caràcter de plassa a lo que avuy encara s'anomena de Santa Agna, però que sense aquells carrerons enrunats fan que, per més que's miri, la plassa no's vegi en cap lloch.

L'hort dels velluters, especie de passatge que tenia l'entrada pel Rech Comtal y sortia al peu mateix del pou de Sant Gem, cara a la plassa de Sant Pere, avuy me penso que encara existeix, però totalment canbiat; passatge o carreró, que les il·lusions de vegades fan veure lo xich gran, lo gran al revés, allà tenia son taller origen la familia dels Nobas, de quin tronch secular ne sortiren branques com un Rosendo Nobas, gloria de Catalunya, escultor, autor de treballs de fama mundial, podent citar a la lleugera el Rafel de Casanovas, d'entrada al Parch al costat del Arch de Triomf, la cascata del mateix Parch, en sa majoria de figures, inclòs el famós Carro de l'Aurora que remata tan bell monument, la Verge dels Desemparats de la Casa Provincial de Caritat, que fou conduida desde'l taller ahont fou treballada, per 800 assilats, nens y nenes, posada dalt d'un *carromato* guarnit ab archs de verdor y ab l'assistencia de *germanetes* del mateix assil, la Junta, comissió del Ajuntament y demés, cantant els assilats cançons apropiades a la festa; y molts y molts altres treballs que han passat la frontera, onejant corones y llores, guanyats en públics certàmens. Una familia, la dels Nobas, de quin tronch secular ne sortiren l'escultor ja dit, fotògrafs, gravadors, ciselladors, fundidors, en fi, gent suficient quasi be pera tots els rams de la vida artistica.

No inch la pretensió de voler fer d'historiador però, al acudirse l'idea de ferne un quadret d'aquells meus carrers estimats, me van

venint coses y fets a la memoria que ni l'espai m'ho permet fer ab tota la extensió, ni jo soch el cridat a ferho; hi hà qui ab més títols, ab més coneixements, ab més *salero* y més probabilitats d'èxit podria ferho, quelcom hi hà fet, però, al meu pobre entendre, no n'hi hà pera res d'això, me passa com l'enamorat que comensa per sentir-se poeta y voldria fer present del sol, le lluna y els estels a la seva estimada y encara li sembla que no es prou.

—¡Es extrany que aquest cafeter no tingui més cartel sent un home de tantes taules!

El fuster del davant del presiri, quina botiga ocupava la que avuy fa de vaqueria al costat del bagulaire Samaranch, però quines cases són fetes de nou, com sia que fos la festa del seu Sant, ja tenia desde'l vespre abans els banchs arrambats, les eines endressades, sense un encenall, ni un pessich de serradures a la botiga, y, al llevarse, ell, l'esposa y fillets oïen la missa a la parroquia, de quina feina d' fuster n'estava encarregat. Després d'esmorzar y formant colla, conforme havien format al anar a missa, se dirigien cap a passejar la fira y al escaures davant de la iglesia, entraven a dirli alguna amoreta al Sant; a demanarli salut y feina, que es l'ambició més noble y més catalana que's pot concebir, y al sortir, en el pou que's trobava en el

pati d'entrada de l'iglesia, beure a tot regalo uns quants gots d'aigua fresca y gemada, clara com el més pur cristall, deprés d'haver rosegat el tradicional panellet de Sant Domingo que lliurava per sempre de tota classe de febre,

Sortien novament seguint la fira fins als abeuradors de la plassa que aboca a la de la Cucurulla y la tornaven a enfilars amunt, aturantse de tant en tant en alguna parada, cercant la cindria més grossa y vermella, ja que era tradicional y bella costum establerta, que aquell havia de ser el dia senyalat per primer cop paladejar la fruita exquisida.

Adquirida la pessa de respecte, de dues arrobes de pès quan era més petita, ab bastants esbutechs, era portada fins al carrer Alt de Sant Pere y allí dipositada sobre un dels banchs de treball per admiració de propis y extranys y fer salivera a la canalleta de tot l'entorn.

Després de dinar, cap a mitja tarde, quan el sol ja no fa tant de les seves, cansat com deu estar de tot el dia d'apretar de valent, anaven compareixent a casa del fuster, parents, amichs y coneixences antigues y quan ja's comprenia que no hi faltava ningú, el fuster solemniament avensava ab la ganyeta a una mà y la gran plàtara de colors virolats a l'altra y enfonzava en les molsudes carns de la fruita l'instrument terri-

—¿Còm te dius?

—Juliol.

—¿Juliol?

—Sí, dona. Jo'm dich Julio, però en català es Juliol.

ble. Era tal el silenci que's feya entre'ls concorrents, que se sentia'l xerricar de la cindria al sentirse ferida de tan inhumana manera.

¡El tatx era fet! Com piràmide gegant era girada la mostra, y allà's veyia l'acert y'l bon gust del fuster al triar en les parades; vermella com grana encesa, sucosa, regalimant com al demati també regalimava de perles, pujant y baixant el cantiret del pou de Sant Domingo.

—¡Alsa, amigo Domingo, quin ull! ¡Ni al Porn de Sant Jaume fan cosa millor!

—¡T'hi has lluit, Dominguet! ¡Això sembla un monument a les cindries!

—Si té tant bon gust com té vista...

La canalla, apropantse a n'el banch, ab la vista se xucla la fruita. ¡Còm llampeguen sos ulls! ¡Ja ensaliven!...

—Esperèus, esperèus això es rès, veyam ¿qui es que la tasta?

—¡Tú, home, tú! ¿qui ha de ser? ¡prou te toca!

Y'l Domingo, el fuster humil, el pare ditxós de familia, l'estimat de tothom pel seu cor, ab delicadesa escapsa la piràmide un xich, y més que menjarla, heu la cindria ab petits xarrupets, gira els ulls en blanch de gust y satisfacció y diu dirigintse a tothom:

—Animarse, amichs meus, ¡de primera! mengèu tots a desdir. ¡Any de be sia!

J. ABRIL VIRGILI

* * *

La nit ha cantat
y la cantarella
que'm parlava d'ella,
abstret he escoltat.

Amigablement me deya aquell cant,
ple de les dolces que a mi'm plauen tant:

«Avuy jo l'he vista
y al passà aprop seu,
pensativa y trista

m'ha parlat de tú, y ab commosa veu
me feu la pregunta: «¿Hont es l'amor meu?»
¡Hont es l'amor meu...! Aire que has passat
jo be sé que regnes en la immensitat.

Aire de la nit, aire indiferent,
que m'has dut sa ven dolça, entrellassada
ab el teu murmur tan pur y placent;
digali que jo cerco en l'estelada
el foch de sos ulls y cercant, ma vida
se'n va cap a n'ells; no sé si ella'm crida;
digali: tú regnes en la immensitat
y pots fer que arribi ahont es, mon salut.
Cansat d'esperarla ja'm trobo retut.
¿Li diràs? Ho espero...

¡Ho espero sentat!

PERE ROCA

¡Paciencia!

—Deu lo quart.

—Deu les quart, senyores... Passin l'obsequi de pendre *asiento*.

—Voldriem una roba per trajo, fosca, una cosa seria ¿sab?

—Molt be, senyores. Aquí tenim un genre d'última novetat, que no dubto serà lo que vostès desitgen. Mirin quina cosa més elegant y més seria. Això es lo darrer que ens ha arribat de París. Fa vuit dies que ho tenim y ja n'hem venut la mar de pessas.

—Hi voldriem un llistadet, una cosa menuda...

—Ja comprench, ja. Els hi ensenyaré una altra pessa que també es de molta moda. ¿Veuen aquest llisteta?

Aixís en pessa no fa molt efecte, però en trajo es una cosa preciosa, una cosa que vesteix; sumament elegant... Hi ressalten, també, aquets punts petits, que potser ab aquesta claror no'ls distingiran, però un cop fet el trajo, veuran que van d'allò més be. Ademés, aquesta roba es molt soferta...

—Ja'ns agrada aquesta...

—¡Oh! ja ho crech. Es un genre d'alta fantasia y de resultat. Y en quant a serio, no ho pot ser més. Totes les senyores que n'han comprat han quedat completament satisfetes... Hi hà uns colors foscos, molt ben

—Si anessin quatre companys a veure't y només tinguessis un tortell per obsequiarlos ¿qué faries?

—Primer de tot amagaria el tortell, pera menjàrmel sol un cop fossin fóra.

dre l'ocasió... Me sembla que he encertat el gust de vostès, ¿veritat?

—Es bonica aquesta, però potser... un color una mica més claret... ¿sab? un vert clar...

—No sé si hi serà, però tenim uns altres genres, també de novetat y que's porten molt aquesta temporada... Només ens ne queden aquestes pessas; al principi que les teniem no donàvem l'abast a vendre. Aquí tenen el color marró que vostès desitgen, y ab llistes. Per fi he trobat lo que vostès volen...

—Si, però aquesta roba ens sembla que es

—¡Quin desvergonyiment! Beures el vi...

—Ho faig perquè'm passi el sust.

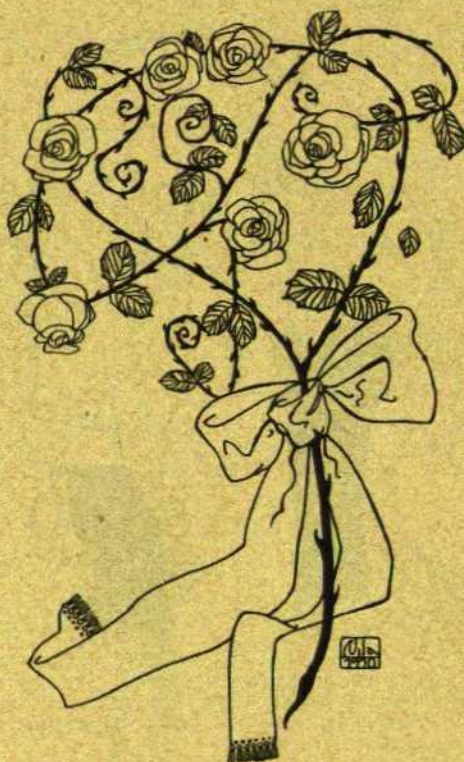
—¿Quin sust?

—El que he tingut quan he trencat el gerro de porcelana del saló.

una mica més ordinària que aquella primera que'ns havia ensenyat.

—Al contrari, senyores, més superior; es un genre més bo; només han de fer que fixarshi. Aquell costa quatre pessetes metre y aquet ne val quatre y mitja... Reparin ab aquesta llisteta que be hi cau... Hi dona un tò d'elegancia, ¿observen? ¡Oh! Es un genre que si'l compren, no se'n penediràn; es d'un gran *chic*. No més ens queden aquestes quantes pessetes y ja tenim *pedido* passat a la fàbrica. Es un genre que ha tingut molta ac eptació... Els agrada, ¿veritat?

—Bastant, però no es exactament lo que nosaltres desitgem.

¿No tenen, per aquest estil, alguna altra cosa?

—Per aquest estil, ne, senyores... Ara de moment, tot lo que tenim per trajos foscos, els ho he ensenyat.

—Mirarem en alguna altra casa si ho trobem y sinó tornariem aquí.

—Com vulguin, senyores, però'm sembla que més existencies que aquí...

—Passihobé.

—Pàssinhobe... servidor de vostès.

(L'amo al dependent) —¿Qué volien aquestes senyores?

(El dependent, comensant a plegar quinze pessetes sobre'l taulell).—Seure una estona... ab cadira. Se coneix que estaven cansades.

J. TORRENS DAGÉS

El "Moulin Rouge"

Allà en el cim, ben prop del Cel,
al ésser nit sobre la terra
se veu brillar com un estel
un foch vermell dalt de la serra.

Es el molí plé de remor
que en el Montmartre giravolta.
¿Molts Alegria o Dolor
pera la gent que l'envolta?

Moulin Rouge, Moulin Rouge,
¿pera qui molts, Moulin Rouge,
fins de l'aurora a la claror?
¿per la Mort o per l'Amor?

Molch pera que'ls morts de fam
oblidin, en nits gelades,
de la llur miseria el clam

ab visions de carns rosades.

Molch pera que'ls desgraciats
y els orfes, prop sa germana
la pecadora, ubriagats,
no pensin que tenen gana.

Moulin Rouge, Moulin Rouge,
¿pera qui molts, Moulin Rouge,
fins de l'aurora a la claror?
¿per la Mort o per l'Amor?

Al rodar continuament
molch Ilusió y Armonia,
molch l'Or y el Penediment
de la nit al eixí el dia.

Molch un Avenir millor
pels qui se'n senten capassos...
¡Tingueulos pietat, Senyor.
per la creu roja de mos brassos!

M. BOUKAY

Traducció de D. C. P.

La pecadora

VA entrar al temple perduda l'esma. Se va fregar els ulls, enlluernats de fóra, y a n'el recó ahont va veure la silueta blanca y freda del Crist, clavat en Creu, s'hi va llensar com una papallona a ne la flama.

—¡Senyor! ¡Senyor! No'm podràs perdonar. La meua vida desordenada y folla no sols s'ha desviat de Tu sinó que t'ha passat per sobre,

atropellante. Ja no'm voldràs conèixer. Era petita el darrer cop que t'he pregat. ¡Oh, els temps aquells, Senyor! En tot són lluny.

El Crist romania inclinat l'hermós rostre, livit a la claror dels ciris. Ab els brassos extesos. Ell esperava sempre... La vida era un instant.

—¡Senyor! ¡Senyor! Passaré per totes les proves a cambi del perdó. Tels y fosquetats sobre'ls meus ulls, avesats a contemplar follies; remors que m'omplin de paura les orelles que han oït sols paraules cremantes de passió; llagues y

crostes en mes mans adorades, que s'han esgrogueït en les delícies del tacte. ¡Senyor! ¡Senyor! ¡Perdó!

Quan la pecadora va alçar el rostre, agitat de dolor, a n'el Crist clavat en Creu, va fer un gran xiscle, y ab barreja d'alegria y terror deya a un bon sacerdot que, amatent, se li acostava:

—Cristo'm somriu. ¿Veu com somriu?

El sacerdot era un sant home.

No havia mentit may. Per això, després de mirar la imatge, va respondre:

—No, jo, pobre de mi, no ho veig.

No obstant, somreya.

R. SURIÑACH SENTIES

Del meu camí

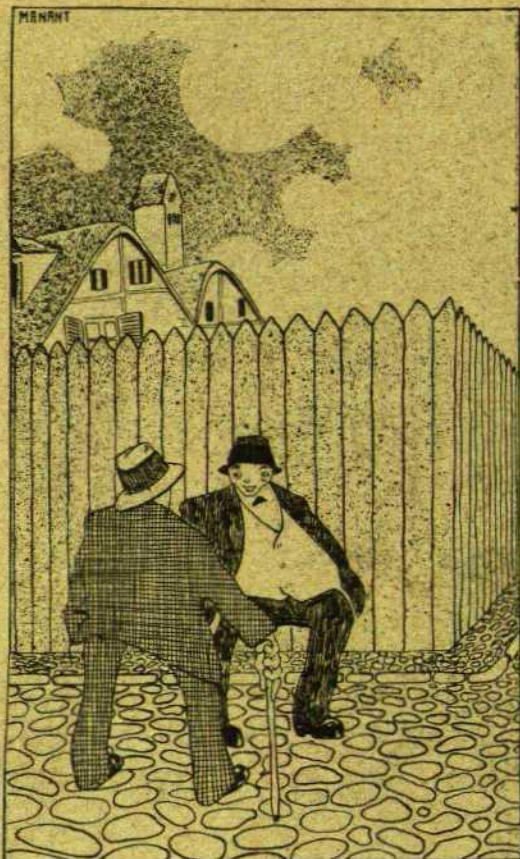
¡Era indecís de vení a tu, Estimada!
car ignorava si en la màrbrea Fulla
dels Destins al meu nom el teu seguia...
May som gosat entrar per senda oberta,
ans de saber ses corbes y l'alsaria
del cim hont crema el foc de nostres ansies...
¿Qui, en via ignota, sab hont son abscondes
les boques de les serps y dels abismes?

II

Mes vingué un jorn; somrient com una verge;
l'Orient, com una esposa, obria els brassos;
la claror matinal era per l'aire,
lleu vel després del rostre d'una núvia;
les flors, tenien un perfum de rossa
cabellera y per dins les altes branques
que's torsaven com brassos de donzella,
deyen les aus rimat epitalami.

III

¡Oh, el jorn aquell! Semblava que Natura
de la veu sabedora qui desbrossa

—¿Ahont vas?

—A beure vi a cà'n Vító; jo no bado.

la via dels mortals, tornada verge,
—verge de divuit anys—lluïnt al rostre
totes les flors de la Puresa augusta
y al cor sentint l'ardenta juvenesa,
passava davant men y ab la mà blanca
senyal me feya de seguir sos passos.

IV

¡Matí celest! Infant que acompanyares
mon ànima per camps, boscos y vinyes,
y'm parlaves, baixet, d'altres dolceses:
de segreteigs, de besos y d'abracos...
¡Oh divi Infant en jochs d'amor tan sabí!
a dur els ulls velats y per l'espallla,
brillador, el buirach rich de sagetes,
l'hauria prè pel fill sagrat de Venus...

V

Devora teu, germà matí, endinçava
mos peus cap el Misteri, que radera
d'unes montanyes, sobre'l mar, llua...
Jo pensava, passant:—¡Oh aquest mar nostre!

¡Potser l'Amada ja ha tastat son nèctar...
y potser ja té l'ànima amorosa
de forta salabror mediterrània
que es immortalitat!... Pare D'Amunzio.

VI

¡Oh! si sabés l'Amada vostra joia
sublim vora aquet mar! ¡Còm me plauria
poder cantar ab ella, dalt les roques,
eixes roques que són amor de Grècia,
vostres versos divins que junts be formen
un estotx d'or que en el Parnàs fulgura
y les Muses, estàtiques, adoren
hont l'Ànima del Mar hi es reservada!...

VII

¡Qui sab!... ¡qui sab!... Voldria l'Estimada
aixís, com nostra mar: dolça, amorosa,
fulgurant, inquieta, ardent y noble...
Que fos com nostra mar, sotraquejada
per ratxes de Mestral, enfortidores;
que tinguéss nívols que desfà ab sa agulla
d'or el Sol y tempestes que empresona,
extès per ànguls invisibles, l'Iris.

VIII

¡Y en amor te voldria, dolça Amada!
¡Mira aquet mar!... Dins ses sagrades ones
jo ompliré nostra copa, qualche dia,
y't diré:—¡Beu: aquesta copa es plena

—¿Y diu que hi ha gent que han de pendre coses pera
agafar gana? ¡Sembla impossible!

de mi! ¡Si't plau esta sabor amarga,
reposa a mon costat! ¡bèsam la cara!
¡del roser de mon cor ja pots cullirne
la rosa més desclosa y més ardenta!

IX

Mes si no't plau la salabror amarga,
esta sabor divina, llensa amiga,
contra les roques la libada copa...—
Quan era aquí arribat mon soliloqui
me sorprengué una verge que, convulsa,
clamà:—Dols vianant, a vos cercava;
mon cor, que ereu vinent, ja presentia:
entrèu, entrèu: la meua casa es vostra!

JOSEPH GRANGER Y PARIS

UN CONDEMNAT A MORT

El jutge.—Si abans de morir vol satisfer algún desitg, mi-
rarem de complaurel.

—M'agradaria molt ap ndre l'inglès.

El poble gelós

AQUELL dia de Juny se va despertar diafan a Vilapassa; y a fè que'ls vilapassenchs ho havien desitjat be prou, que al arribar aquell dia no hi haguessin boires. Era una mala clotada aquella; el Puigalt y la serra d'Atura l'ofegaven; allí no hi arribaven més que'ls vents humits que venien del esbalandrall del riu, y les boires baixes s'hi quedaven y hi creixien, com si aquelles vessants, may assoleyades, les nodrissin d'humitat.

La gent de Vilapassa no s'ho mereixien pas que Nostre Senyor els hagués castigat ab aquella atmòsfera inclementa; els amables camperols d'aquell clot de montanyes eren acreedors a que'l sol y l'aire de tramontana els visitessin més sovint de lo que ho feyen...

Aquell dia de Juny s'havia despertat diafan a Vilapassa, y l'alcalde, que d'ensà de printera hora de la matinada no havia pogut aclucar l'ull, inquiet de pensar com s'aixecaria la jornada, va sentir, ab el primer raig de llum que va entrar per l'escletxa del porticó de la finestra, una pregonia emoció, com si en aquell moment s'hagués de decidir el si o el no de lo més trascendental de la seva vida. Tocantla ab el còlzer va despertar a la seva dona.

—Quèla, Quèla, guaita, ¿es de boires?

—Déixem, tu y les teves boires—va ferli sa muller.

—Miraho, dona, si es de boires!

—Si encara es nit—va afegir la Quèla.

—Despertat, frègat els ulls, veuràs com es dia—li replicà l'alcalde.

Y la Quèla, obedienta, pensant en el sagrat dever del seu marit, y en la col·laboració que a n'ella li pertocava, va fer més de lo que li demanava: va baixar del llit, y, obrint tot el porticó, va estarse una bona estona comparant l'estat atmosfèrich d'aquell moment y el dels altres dies.

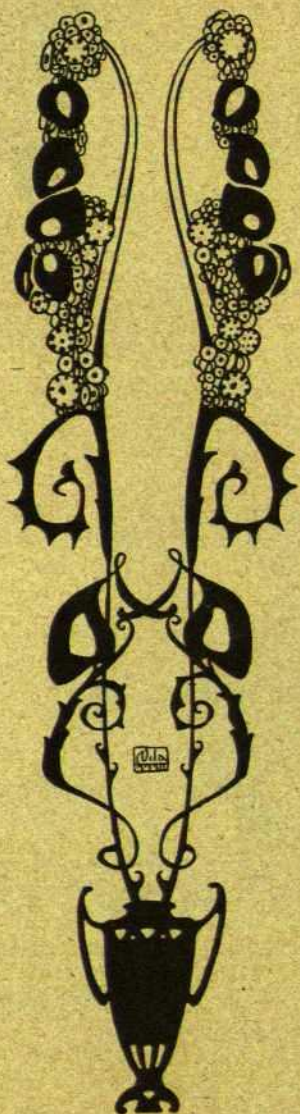
—Be podria ser que vegessim el sol aviat avuy, però, es tant fosc encara...—va dir, entornantse cap al llit pera retornarse ab la seva escalforeta de la fredor que en tan poch temps se li havia amparat de peus y cames.

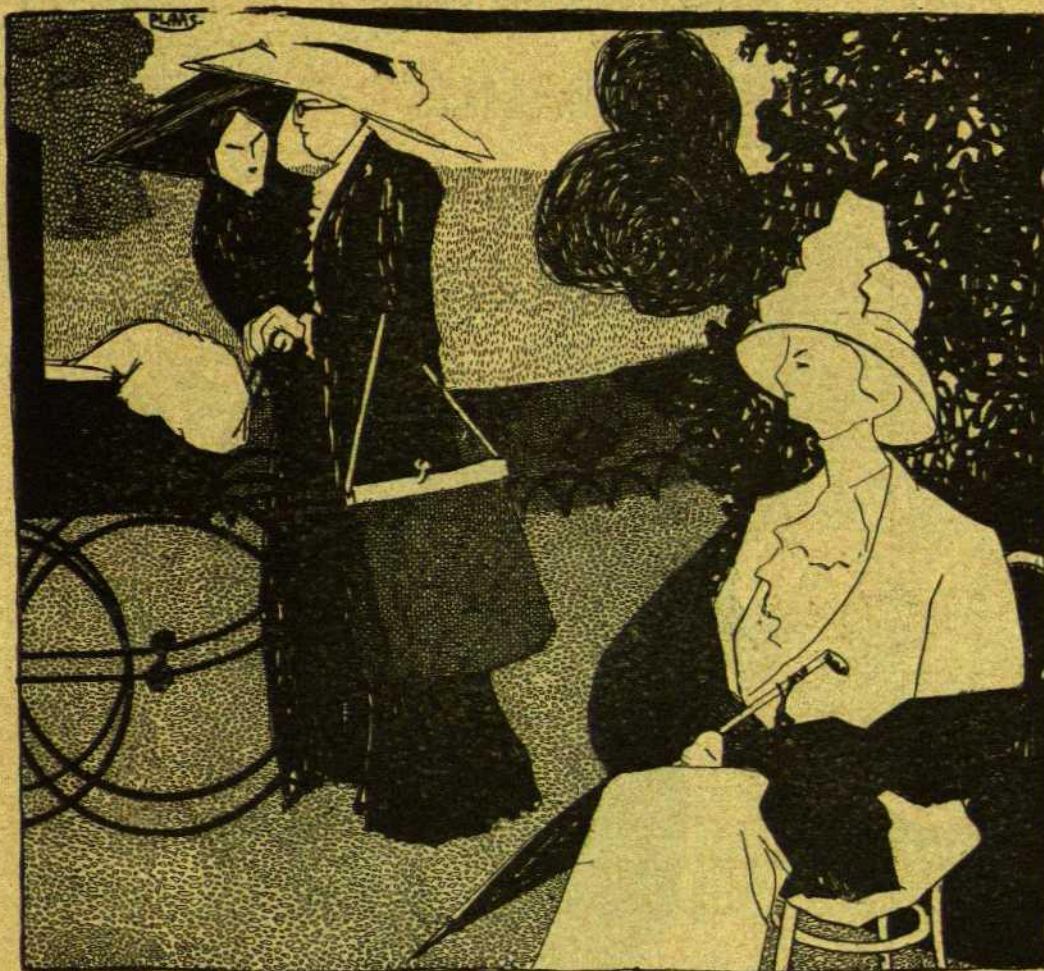
—¿Està molt entrenyat, donchs? —va preguntarli'l seu marit, que inconscientment calmava la seva impaciència parlantne.

—Penso que sí.

El matrimoni va passar un quart en silenci, durant el qual, l'alcalde, com si fos una mena de claròmetre, feu una serie rítmica d'extremituts, com si'ls seus nirvis vibressin al impuls de la forsa de la llum.

—Me sembla que ja es hora, Quèla—y dient això va saltar del llit. Ab la mànega de la camisa va aixugar els vidres y va

—¿Y no't fan nosa les ulleres?

—Gens, Ni les veig.

—¡Sí que ets curta de vista!

adonarse de que eren entelats de brutícia; els va netejar ab un xich de saliva, y sense deixar de mirar al defora, va exclamar:

—¡Nèt com a les Rocalbes!

Va córrer a la finestra de l'eixida y va cridar al mosso:

—Jaume, ¡surt el soll!

—Ja ho som vist—contestà aquell.—¿Que vaig a dir al senyor Rector que venti?

—Digali que les ventaràs tu mateix, si'l campaner té feina...

El repich de campanes no va sorprendre gairebé a ningú; a cada casa, qui més qui menys, havien passat la nit com l'alcalde, y fins alguns havien a mitja nit sentit el pas de l'automòvil

cap a vila. Feya vuit dies que aquella matracassa passava cada dia dues vegades, al anar y venir de Vila, portant els operaris y materials, que rejoyenien l'hotel del balneari pera la temporada que aquell dia comensava. Ab els coixins posats, els vidres nèts, els llautons llunts, havia passat la matracassa parant a cân Biel de la carretera, pera fer beguda'l *chauffeur* y el mosso, tal com si fos el cotxe ab son tiro de mules, que necessitessin descans y beure.

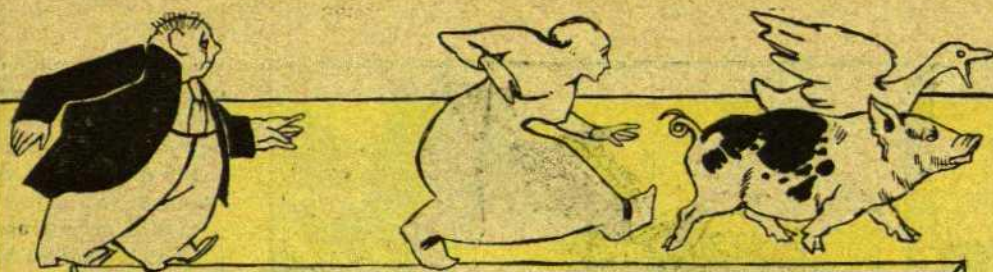
—Donchs, comensem avuy—va fer la noya de cân Biel dirigintse al *chauffeur* que, tot pinturer, se feya l'indiferent a les gracies cibeleres de l'hostelereta, deixantla abandonada a les furtives mirades del mosso.

—Sí, comensem avuy—va respondre seca-

BONES CONDICIONS

—Crèguim, aquet *crece-pelo* és lo que li convé: li anirà perfectament; ademés, quan n'hagi gastat deu ampolles, la casa regalarà una petruca.

ment; y sense donarse per enterat de la contrarietat de la noya va invitar al mosso a rependre'l camí.

—Adeu siau, Bieleta—va fer el mosso.

—Pins a la tornada, y a veure si feu cotxada per ser el primer dia.

Un cop repetit de bocina, un ronc fort de tripes de màquina, y el cotxe va desaparèixer en dos segons pel revolt de la carretera. La Bieleta va tancar les portes y al tornar cap a dalt pera rependre'l són fins a punta d'auba, anava murmurant:—¡Aquet sí que no es de aquestes terres!

Car els de Vilapassa eren la gent més amable del món, y al balneari de Rocalbes els n'estaven reconeguts d'aquella amabilitat ab els passatgers que hi anaven. Però veritat es que Nostre Senyor quan tanca una porta sempre n'obra una altra; car si havia fet d'aquell recó de Vilapassa un dels trossos més tristos de la terra, en cambi, havia donat als seus habitants una amabilitat tan extremada, que feya distreure a qui s'aventurava anarhi, de la melancolia que aquella grisor de cel y de terra donava. Per això els banyistes de Rocalbes l'esperaven ab satisfacció el pas per Vilapassa. Semblava una avensada del balneari; més la rebuda y el comiat no eren a Vilapassa encarcerats y d'ofici com a Rocalbes; la d'aquí era una amabilitat hotelera, la de Vilapassa era ingènua, espontània, desinteressada; tant desinteressada que quan el propietari de Rocalbes va voler subvencionar als vehins de

Vilapassa per la col·laboració que li prestaven, els vilapassenchs ho van refusar, molestats de que algú podés pensar que posaven preu a la llur amabilitat; y es d'ensà d'allavors que al campanar de Vilapassa hi hà un gran rellotge, regalat per l'hosteler de Rocalba, y el trós de carretera que passa pel poble es arreglat, cada any, a costes del amo del Balneari.

Les campanes cridaven als vehins a la prestació personal pera adecentar el pas de la vila, al ensemps que era un toeh de festa, un himne al sol que's dignava abrillantar la diada; ja que l'obertura de la temporada de Rocalbes era pels de Vilapassa la veritable festa Major. El cotxe del hotel parava a Vilapassa una hora, durant la qual els passatgers eren obsequiats ab un xich de beguda a l'era del costat de càn Biel, convertida en envelat, y ab altre xich de ballaruga al compàs d'un corneti que tocava l'agutzil del ajuntament, el qual havia sigut corneta d'ordres del general O'Donnell a la guerra d'Àfrica.

Qui més qui menys, cadascú segons les forces llurs, tots contribuïen, baix la direcció del Alcalde, a *adecentar el pas de la vila*, car aquesta era la frase que la modestia dels vilapassenchs usava pera donar nom a la festa en honor dels viatgers. Una brigada, acompanyada del guarda termes, anava a tallar soques pera l'envelat; altres, ab el Biel al cap, baixaven al riu a cercar sorra pera escamparla per la ca-

TORNANT DEL CEMENTIRI

- ¿Sabs aquell senyor de la corona? Mira, vuit rals d'anguila.
—[Mosca! M'hi jugo un peix que la corona anava pera la sogra.

rrertera; les dones donaven l'última capa de cals a la fatxada de la casa, y els bordegassos enramaven portes y finestres per tot allà ahont havia de passar l'automòvil. En lo millor del tragi, l'agutzil feya'l pregó del Alcalde recomanant a tots els vehins que fessin, tant com podesin, agradós als viatgers el pas per la vila, y que sobre tot no's descuidessin de tancar els gossos pera evitar les molesties que donen, tant per sos lladruchs, els feréstechs, com per llurs caricies y pidolament de menjar els altres.

A mitg dia va quedar tot enllestit, y els Vilapassenchs, satisfets de la llur obra, se n'anaren a dinar y a mudarse pera la tarde; y una hora abans d'arribar el cotxe, tota la vila era a la carretera; les noyes empolainades ab lo bo y millor de llurs calaixeres; els joves ab llurs vestits de festa solemne; els vells treyent les robes que guarden pera enterrarshi, esperaven, fent rotllo els uns, deambulant els altres, el moment de la festa ab que'ls de Vilapassa demostraven cada any als forasters, que no era culpa seva l'inclemencia d'aquella atmòsfera, que si a

n'ells hagués estat el canviarla, Vilapassa seria la vila més joliva de tota la cristianitat.

Un quart abans de l'hora assenyalada pera'l pas del carruatge, se va presentar l'Alcalde, ab la vara de mando a la mà, acompanyat dels regidors, ab llurs vermelles bandes, y seguit de l'agutzil y el mosso; va passar inspecció a tot el pas de la Vila, donà una volta per l'envelat, dictà algunes ordres de detall y va anarse a situar a la porta, enviant l'agutzil al revolt de la carretera pera que avisés desde allí, ab un toch de cornet, l'aparició del automòvil.

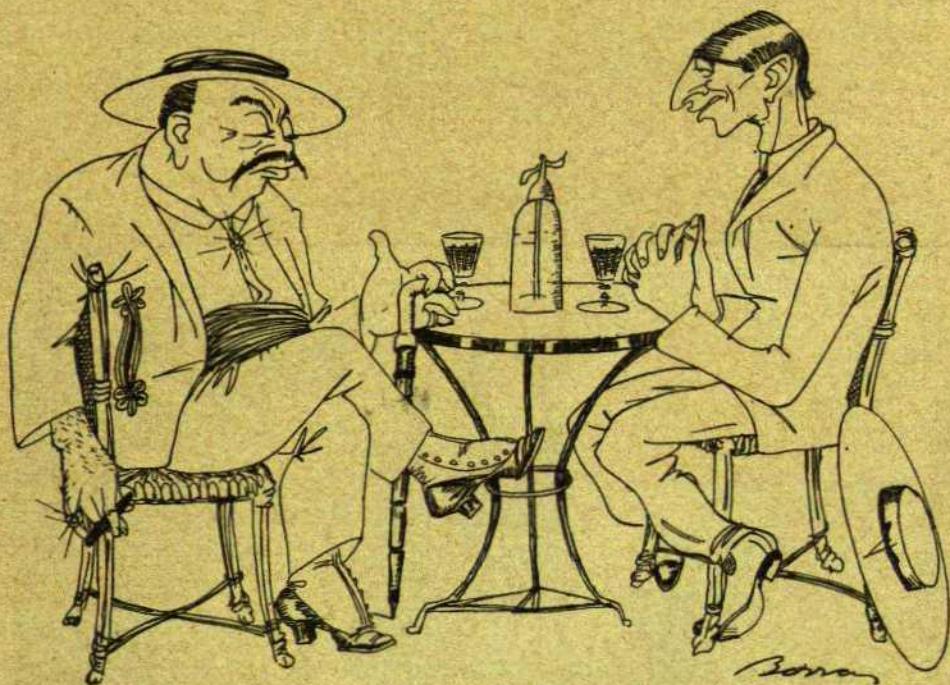
El toch no's feu esperar, y l'automòvil va arribar en un dir Jesús, escoltat a la montadora pel representant de l'autoritat. Aquet va obrir la porta, el passatge va bai-

xar, y l'alcalde, en nom de Vilapassa va fer un petit parlament de salutació. Els forasters van passar al envelat en mitg d'una doble fila de vilapassenchs que'ls aplaudien, y allí's va brindar per tots els progressos, per totes les vides y per totes les salutats de tot y de tots.

Cada any passava lo mateix; al principi, encara que'ls viatgers hi anessin avisats, els sorprendia aquell acte, mitg popular, mitg oficial; després hi actuaven mitg en broma, y a l'últim acabaven per pèndresho en serio, conduintse com si fossin uns personatges de debò. Aixís es que entre glop y glop d'aigua, pera apagar un xich l'ardencia d'aquell de la dolsa, tan poch dolsa, uns viatgers van invitar al qui creyen més indicat, pera que, en representació de tots, contestés al alcalde. El representant, en mitg d'un silenci general, va fer un parlament de gracies, y després d'uns volts de ballaruga, al compàs del cornet, els viatgers tornaren al cotxe, que va ser acompanyat a través de tot el poble, pels visques de la multitud y les gales dels escopetaires.

La temporada era comensada ab gran pompa.

—Sí, senyor, sí; el sífon m'agrada en tot. Calculi que fins valg obligar al propietari a que me'n posés al reservat.

Després, cada dia, els viatgers del automòvil eren saludats per l'Agutzil, en nom de la població, y convidats a un petit refresch d'aigua cristallina. Els viatgers nous se'n extranyaven d'aquesta conducta y fins algú intentava donar una propina al agutzil; però aquet, imposat de la dignitat de la representació que ostentava, la refusava molt serio, tot dient:

—Es Vilapassa qui ofereix aqueix obsequi als viatgers—y anava a situarse a regular distancia del corruptor de costums.

Passaren anys y anys y Rocalbes va devenir tan famós pel seu balneari, com pels vehins de Vilapassa. Tot Vilapassa, congregat al peu de la carretera, celebrava cada any l'obertura de Rocalbes ab festes populars; y cada dia, durant la temporada, el representant del poble sortia a fer gustar als viatgers l'amabilitat dels vilapassenchs. Al balneari no hi havia una festa que no hi fos invitada la representació de Vilapassa; els banyistes no feyen un brindis, que no hi associessin als de Vilapassa al objecte dels llurs desitjos. Però vensaquí que un dia a un antich banyista se li va ocórrer fer més efectiva la seva voluntat envers els de Vilapassa y va decidir fershi una torre pera anarhi els istius.

Als de Vilapassa els va agafar de nou això

de que's podés anar a passar l'istiu al seu poble, y un vent d'inquietut va entrar per totes les cases.

—¿Forasters aquí?—se preguntaven.—¿Còm ho farem? Tan trist que es el poble...

Y aquesta inquietut va pendre forma aviat ab una protesta sorda, ab una ressiencia passiva. El nou propietari va tenir de pendre paletes de fóra perquè'ls de Vilapassa no li volien treballar; ab el manyà, el fuster, el rejoler, carreters y tots quants operaris va tenir de necessitar li va passar lo mateix; hi havia una animositat sorda contra aquella casa que creixia poch a poch. Però la casa's va acabar, y al instelarshi'ls seus propietaris, la guerra's va declarar francament; a tot arrèu els vilapassenchs se'n allunyaven com d'uns empestats, la canalla'ls apedregava, els gossos els bordaven, y ningú del poble volia servirlos; tant van arribar a sitiarnos, que la vida se'ls va fer impossible; tot l'afany que'ls de Vilapassa pasaven en fer agradable el pas de la vila, el posaven també en fer mortificant la seva estada. Per últim, el foraster se va declarar vensut y va fugir d'aquella gent inhospitalaria.

A Rocalbes se'n feyen creus d'aquesta conducta, y més, quan cada tarde, al pas del cotxe,

l'agutzil y tots els vehins que s'esqueyen en vaga en aquella hora, sortien a la carretera a saludar y obsequiar els viatgers. Però els de Vilapassa eren conseqüents en mitg de l'aparent inconseqüència; seguien sent excessivament amables pera'ls que anaven de pas, obse-

quiaven als que passaven, als que no s'aturaven; ells no'n volien de forasters a dintre 'l poble. Era la gelosia de Rocalbes lo que'ls feya ser tant amables ab els qui passaven; ne tenien pena, els feya vergonya que's sabés que'l poble era trist, humit y emboirat.

LL. F.

CALVARI DE POLLENSA

(Nota artística de Joan Llavéras)

SONETS

I

L'encís d'una balada

Me plau quan del piano, com d'un gran monstre obert,
les teves mans d'ivori, n'extrauen melodia,
les teves mans que tenen l'angèlica armonia
d'un somni que aleteja, d'un frisament que's pert...
No sé quin grat misteri, quin ideal incert
entre les dolces cordes son viure hi extingia;
sols sé que'l geni ocult que allí'l seu goig tenia
s'alsava a ton imperi sobtadament despert.
Sols sé que tu expandies una claror sagrada,
que la exquisida estancia deixaves perfumada
com una rosa immensa que's bada ab voluptat;
y que en mon cor s'obrien passions inconegudes
y que a mos ulls pujaven les llàgrimes vensudes...
mentres tos dits d'ivori saltaven pel teclat.

II

L'amor se'n va

No esperis freturosa la pressentida ardencia
d'uns llavis temptadors que's juntin ab els teus,
ni aguardis que s'enjoyi la flor de ta existencia
ab el perfum magnífich d'un dia en que no creus;
remembres dolorida d'un gran amor l'absencia,
d'un vèrtich les follies sublimes encara que breus...
ja en el teu cos s'inicia pausada decadencia
com reina a qui despullen dels més brillants trofeus.
Quan passes pel carrer mon ànima s'endola
que'm fa tristesa veure't tan púdica, tan sola,
al teu voltant la calma, el més horrible buit...
sens que cap home't digui paraules de tendresa;
sens que ningú ambicioni ta capvespral bellesa...
y't vas marcint d'enveja com arbre sense fruit.

III

Una gruta

La entrada es un prodigi d'extranya fantasia,
 les pedres s'hi coloren ab l'iris més brillant,
 dels brins de l'herba penja la hermosa pedreria
 de màgica rosada que en l'ombra va filtrant;
 per ornament del sostre, hont l'aigua s'extasia,
 ramells d'estalactites hi broden llur encant

y en la claror verdosa un raig de sol destria
 de la encantada gruta, l'aspecte fulgurant:
 L'ànima se commou del home quan la mira,
 per la visió esplendent devotament suspira
 ab l'ubriaguesa santa del sentiment retut,
 y espera al ser fantàstich que allí té sa demora,
 tal volta alguna fada de vista torbadora...
 ¡potser l'esvelta nimfa o'l faune inconegut!

FRANCESCH OLIVES

L'HORA DE LA SOPA

(Quadre den Lluís Masriera)

Cardoral

Ja's van passant les flors ab llurs aromes,
 ja's van passant les flors.
 D'aquí poch temps les fulles de l'arbreda
 hauràn torsat el coll.
 Ja van deixant el niu les orenelles,
 ja fugen els falciots;
 Y van creuant l'espai vers altre clima
 que'ls presti més calor.
 L'alegre xerroteig de la auzellada
 per entre els branquillons,
 Ha esdevingut, talment, per son mudisme,
 greu nota de tristor...

Vindrán els dies rúfols de hivernada
 com sempre, per disort;
 Y els núvols cobriràn, l'un rera l'altre,
 l'espai de l'horitzó.
 El buf continuat de la ventada
 serà crudel assot;
 Serà crudel assot pel vell y el feble
 que viuen prop la mort.

.....
 ¡Que trista es la hivernada malestruga
 sense ni aus, ni flors!
 ¡Sense ni aus, ni flors que'ns ubriaguin...
 sense alegria al cor!

LLUIS MATAS Y CARRÉ

GENT DE MAR

(Dessin de Dionis Baizeras)

Monserratina

No seràs ben casat
si no portes la dona a Montserrat

PERO com que'l portar la dona a Montserrat resultaria una mica pesat, y més si fos a l'istiu, tenim a les *servicials* companyies ferroviaries del Mort, dich, del Nort, y de cremallera, que mitjansant 8'80 miserables pessetes, t'estalvien el fer de camalich, de seguir al peu de la lletra lo que diu l'antich refrà.

També hi hà un *servey* d'automòvils que desde Martorell, y pagant 5 pessetes, t'hi porten en les poques o moltes hores que'ls pneumàtics disposen. Sols que dits veïcols només se dediquen que al transport de sogres y cunyades, per ser mercaderia no tan *fràgil* com els casats de fresch.

Jo, francament, no sabria acabar l'istiu, si no anés a visitar la històrica montanya, joya de Catalunya y admiració del món.

Com ja la tinch tan reconeguda, de quan els anys y les cames me pesaven menys que ara, sols me complau veure a la Moreneta, fruit del flaïre de les montanyes y escapsar costelles y pollastres, que tenen altre gust que a ciutat. També'm distreu passar alguns ratets a can Bada-Badoch, o sigui als antichs claustres, ahont hi venen tota mena de recorts de l'estada al Monestir, y que, pera fer contents als parents y als amichs de compromís, s'hi cambien els *Quevedos* y els *Cervantes* que es un gust... pel que'n té molts.

A l'arribada dels trens, solch anar a fer el nas al departament hont hi despatxen les cel·les, y't donen, incondicionalment, la clau y les robes corresponents, pera que te'n vagis a dormir quan ho tinguis per convenient.

Era una vigília de gran festa al Monestir, y ja del dia abans hi havia una gran gentada, no quedant el més petit buit pera omplir. Si allí

s'estilés ferho, haurien pogut posar el retolet, com fan en els tramvies, que diu: *completo*.

Es molt curiós observar als expedicionaris quan deixen el vagó de la cremallera; els manca temps pera anar de bigotis al departament d'*Aposentos*.

—No hi hà res,—els diu una veu pregona—es inútil que's cansin, la finestreta no s'obrirà.

—¿Que es de la casa, vostè?—diu el més impacient.

—No, senyor; soch *turista* com vostè, però com els del tren anterior ja són a la *pallissa*, vostès tindran de fer el mateix camí. És lo just, lo natural, lo equitatiu...

—Lo just, lo natural y equitatiu fora que vostè toqués el dos, y deixés el camp lliure als que venim ara—diu l'altre.

—Oh, el camp lliure sí que li té; ja pot anarhi a pendren possessió ara mateix.

—¿Què diuen, Miquelet, aquesta gent?—preguntà una núvia al seu nuvi. (Consti que'ls nuvis, a Montserrat, se coneixen a la llegua, encara que no portin cap rètol a l'esquena que ho digui).

—Que tot està plè, Riteta, y que tenim d'anar a la *pallissa*—li contestà'l seu espòs.

—¿Ay, mare meval! ¿Y què hi farem allí?

—Mira, jugarem a palletes.

—¿Verge santa! ¿Y per això hem deixat el nostre llit ab matalassos nous?

—Pren paciència, noya.

—Es que jo no hi he dormit may a la palla, y dormirhi en un dia com avuy, es molt trist! molt, Miquelet.

—Ja ho veig, però, ¿què vols ferhi?

—Entornèmsen, Miquelet meu.

—No pot ser, no surt cap més tren.

—¿Quina desgracia!

Y la núvia's posà a plorar.

A mi que, mal m'està el dirho, m'impressionen molt les llàgrimes de núvia, vaig ficarme en la conversa, acabant per oferirlos estada per aquella nit.

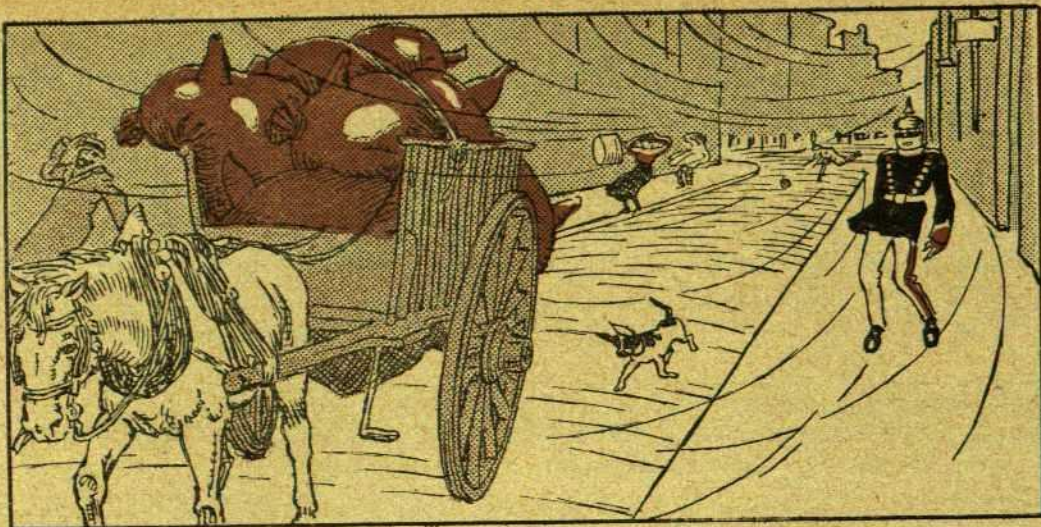
—Mirin—vaig dilshi—si a la senyora no li

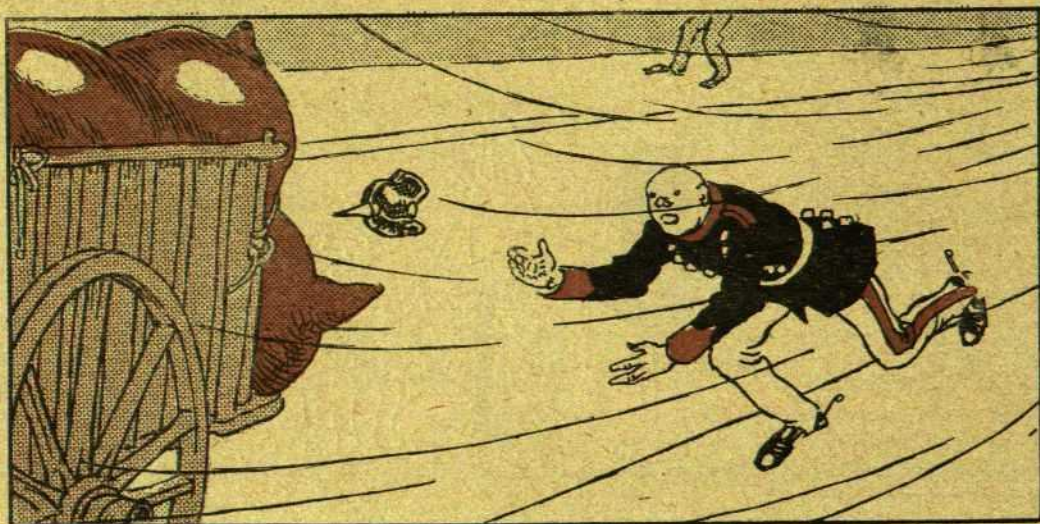
—¿De què fa ta mare?

—De castanyera.

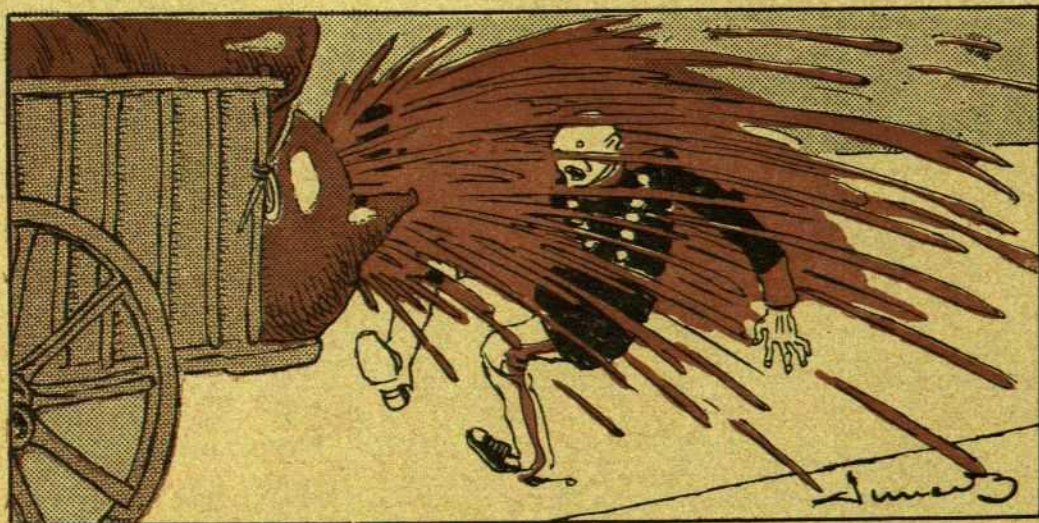
—¿Castanyera? ¡ja't plantyo! Perque si la meua no sentne, me'n dona tantes, què deu fer la teua!

Tot de cop una ventada,

li treu el casch del tupi

y com fletxa disparada
esbotza aquet bot de vi.

PAISATGE

(Dibuix de I. Pasqual)

agrada dormir a la palla, a casa podem cedirli una taula y un matalàs.

—Ay, moltes mercès, senyor—digué ella;—el meu marit y jo, que'ns hem casat aquet demati a Sant Just, li agraïrem molt. Ab poch lloch ne tindrem prou.

—Dispensi, al nostre aposento sols hi habitem la meua senyora y les meves filles, y no tinch per convenient tenir nuvis a casa, encara que sigui damunt d'una taula. Per lo tant, li ofereixo el matalàs y la taula a vostè sola. El seu marit y jo ens la buscarem a casa d'uns amichs, tots mascles, als quals els sobra un llit, y, ben combinat, hi cabrem tots.

Marit y molla varen dirigir-se una estantissa mirada de muda consulta... y varen acceptar,

perque en temps de fam no hi hà pà sech, y els pobres, per culpa del sastre y de la modista, ja havien perdut la nit anterior no moventse de casa'ls respectius industrials, fins a rebre'ls vestits, acabats una hora abans de comensar la cerimonia del setè sagrament.

Aixis convinguts, els vaig acompanyar a la meua cel·la, ahont vaig presentals a la meua familia, explicantelshi el cas de trobarse la gentil parella *sin casa ni hogar*, y tenir de dormir a la palla en temps que a les pusses encara no se'ls han espatllat els aparells xucladors.

Les dónes de casa, receloses d'haver de passar la nit ab una persona desconeguda, encara que aquesta signés una nuvia, no varen entusiasmar-se gaire, y més sabent que jo me'n ana-

va a dormir
a casa dels
amichs Xe-
rinola. Sòrt
que ab la
meua diplo-
macia y un
discurs ente-
ro que vaig

pronunciar sobre
l'altruisme, les
vaig convèncer. De
cuyas resultes fins
els vàrem convidar
a sopar, no accep-
tantho per la rahó de que havien
dinat molt be a càl Estevet, y
que al ensemps també's trobaven
desganats, a causa del disgust de
tenir de separarse aquella nit.

—Si es pel primer motiu—els
vaig dir—fan be, car aquí no ve-
nen magnessia; però, per lo demés,
no n'han d'estar de tristos, que
prou els vagarà d'estar junts.

No sé si devien quedar gaire
convensuts, perque la despedida
va ser patètica, capàs de fer...
riure a les de casa, que, a fè,
no'ls costa gaire. Recomanacions
per aquí, consells per allà, estretes de
mà, etc., etc.

—Sobre tot, Miquelet, no t'oregis.
—digué la núvia efusivament.

—No, dona.

—Es que la teva mare m'ho ha re-
comanat molt.

—No tinguís por.

—Aquí no es com a ciutat.

—Ja ho sé, Riteta meua.

La dona y jo vàrem mirarnos, car
els dos vàrem tenir el mateix pensament
Aquet mestre es un torero.

Mentres els nuvis donaven la rematada al
comiat, la de casa va dirme a l'orella:

—Ves ab cuidado, Vicens, que vas ab un to-
rero.

—Aixís ho crech, per més que no li veig la cua.

—Potser se l'ha amagada pera pujar a Mont-
serrat.

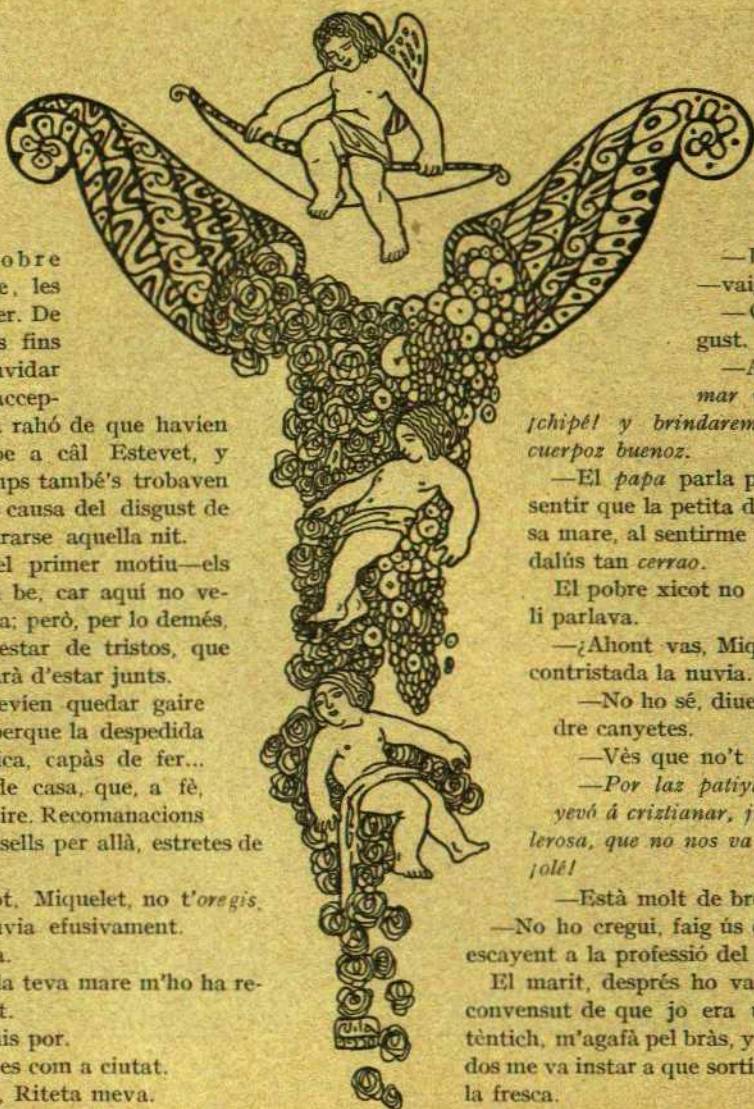
—Molt fàcil.

—Dèu ser en *Bombita* número quatre.

—No parlaria català.

—Tal vegada sigui en *Patata*.

—O en *Moniato*; ja faré que s'expansioni,
fentli creure que soch un *aficionao* al *arte* den
Cúchares.

—Parèu
compte que
no us tras-
tegi.

—Ca, té
cara de ma-
leta.

—O de sa-
natxo.

—Vamos, joven

—vaig dirli.

—Com tingui
gust.

—Anirem a to-
mar unas cañilas,

¡chipé! y brindaremos por ezo
cuerpoz buenoz.

—El *papa* parla palpizot—vaig
sentir que la petita de casa deya a
sa mare, al sentirme parlar un an-
dalús tan *cerrao*.

El pobre xicot no sabia de què
li parlava.

—¿Ahont vas, Miquelet?—digué
contristada la núvia.

—No ho sé, diuen que a pen-
dre canyetes.

—Vès que no't renyin...

—Por *laz patiyaz* del que la
yevó á crizianar, juro á ozté, sa-
lerosa, que no nos va á pazar ná,
¡olé!

—Està molt de broma, senyor...

—No ho cregui, faig ús del llenguatge
escayent a la professió del seu marit.

El marit, després ho vaig comprendre,
convensut de que jo era un ximple au-
tèntich, m'agafà pel bràs, y ab molts mo-
dos me va instar a que sortíssim a pendre
la fresca.

Quan vàrem ser a la plassa, que'ls de-
matins serveix de Boqueria y a les demés hores
de *avenida*, vaig ferlo seure al pedrís, o *chaise-
longue* ab baraneta de ferro, y sense ferhi em-
butx vaig dirli:

—Pensi, jove Miquelet, que si li han dit que
aquí hi havia plassa de *toros*, l'han estafat, aquí
no hi hà ni plassa vella ni *Arenas*; tot es pedrus-
call, que li posaria les sabatilles de torero fetes
una desgracia.

—No'l comprench, senyor—va dirme suspi-
rant.

¡Pobre xicot! Recordaria, segurament, que
al demati s'havia casat.

—¿Còm s'entén? ¿que no'm comprèn? No fas-
si'l pagès, que això no fa torero.

—¿Que creu que soch torero, jo?

—N'estich convenent.

—¿Perque no porto bigoti?

—Per lo que li ha dit la seva senyora, no fa molt: No *toregis*, Miquelet. ¿Oy que no *torejarás*? Jo comprenc que pera *torejar* se necessita ser torero, haverhi plassa de *toros*, banyuts a qui martirizar y *presidente* a qui dir quatre bestieses y tirarli la gorra pels nassos; y com que aquí no hi hà res de tot això, l'avisó. A menys que vostè intenti *torejarnos* a nosaltres, que, li asseguro per endavant, li farem fer el saltó de la garrotxa a no caure fins a Monistrol.

—Vaja, senyor, no'm fassi riure que no'n tinch pas ganes.

—Ah, ¿això'l fa riure, senyor *artista* en volapèus?

—Està clar. La Riteta m'ha recomanat que no m'oregés, perque la mare va avisarla que jo tenia mala geya y dormia desabrigat, y com que aquí les nits són fresques...

—¿Què'm conta, sant cristià?

—Ha sigut un mal entès, veliaquí.

—Esperis, no's mogui, que vaig a tranquil·lar a la família.

Ab quatre salts vaig anar a casa a dir que no passessin ansia, que no's tractava de cap *matador*.

—Ja ho sabem—varen dir-me.—Al manifestar a la núvia la extranyesa per haverse casat ab un torero, ens ha dit que no era pas veritat, que era sabater y que tenia mala geya.

—¡Jesús, pendre a un sabater de mala geya per un torero!... ¡Quina planxa!

Al endemà vaig saber que, tant la dòna com les noyes, no havien dormit, rientse del pobre torero de *pega* y de la seva estimada costella.

Els nuvis, no volent exposarse a passar la segona nit de idem, l'un a sant Pere y l'altre a sant Pan, després de dinar, varen tocar el dos, oferintnos la casa y fentnos present d'una medalleta pera cada una de les meves filles, uns rosaris a la meua dòna y una cullera ab la corresponent forquilla pera un servidor.

Que Deu els ho pagui, y els dongui molta salut y sòrt en el difícil art sabatistich.

SARA DE R.

—Ja ho sabs, si may necessites alguna cosa, carrer de Bot, número 6, es a casa teua.

—Vaja, noy, que això de viure en un carrer *déot*, no fa per un radical com tú.

El cap de brot

La figuera del hort té un cap de brot hont maduren cada any les millors figues; però es tan alt que ningú les pot haver; solament els aucells poden gaudir-ne.

Y jo'ls miro ab enveja a n'els aucells quan les veig tan madures y exquisides: mitg daurades pel sol que, cada jorn, ab sos besos ardents les acaricia.

Lo sucoses y dolces que seràn desde baix un be prou que s'ho imagina y com més les contemplo, més me creix el desitg de tastarles algún dia.

Atrevit, prou m'enfilo soca amunt convenent que'l cimal prompte's domina; però, com més amunt soch, més alt les veig y més creix el desitg de posseir-les.

Quan, cansat de bregar inútilment, m'en entorno gualtantes ab cobdicia, jo les veig penjolant, ab el coll tort, que, de mi, talment sembla que s'enriuen.

En les branques que trobo tot baixant prou n'hi hà de madures y molt fines, però el desitg es tan sols pel cimbral y les altres no'm plauen gens ni mica.

Y es que'ls homes tenim un fat extrany, qualsevol ne diria una mania, de voler alcansar lo més costós mentres que, lo que es fàcil, no'ns cautiva.

L.L. BARCELÓ Y BOU

Elogi

*De cara al mar y a l'hora assoleyada.
Soch al país dels tarongers florits.
Soch a la terra d'or; per' xò m'agrada
parlà ab la dòna dels cabells partits.*

*Ab la que cull la fruita perfumada
y l'hi queda l'aroma al cap dels dits;
ab la que du faldilla ramejada
y'l mocador brodat a sobre'ls pits.*

*La dòna d'ulls overts, la flor de l'Horta,
la que quan riu, fa una rialla forta
que raja com un cant de joventut*

*La que guarda del sol la gran ofrena;
tresor teixit de llum, la pell morena,
símbol ardent de forsa y sanitut.*

JOAN M. GUASCH

Nocturn

LEMA: *Bes de foch.*

(Poesia premiada en els Jochs Florals d'Olot d'enguany)

La fada de les boires es arribada al bosch,
el seu mantell de glassa, fet un escacigall,
s'extén desde la cima del mont soberb y tosch
cayent fins a la vall.

Apar una trenyina que abriga tots els pins
y fa perdre els confins
de la carena altiva de linies, que confón.

La fada de les boires, sorpresa de la sòn,
ne fa del bosch arcova,
de la pinassa el coixi amorós
y tant a pler s'hi troba
en son tranquil repòs

que s'adorm fadigada
de tant anar corrent, a impuls del vent,
de llevant a ponent
al dols albir de la frescal besada.

Lí cantan la non-non
els grills enamorats de les foscuries
y'l rondineig dels pins de les boscuries.
Arriba mitja-nit y queda'l bosch
tot silenciós y foch.

Els pins enamorats dormen ab ella;
paren la cantarella
els grills, y'l rondinaire
ventijol resta mut y ja no canta,
com si hagués mort al caire
de la cima geganta.

La fada de les boires somia que somia
un somni d'ambició,
que ab son extens mantell be prou voldria
el món envolcallar.

Mes, un petó
la desvetlla, de sobte, contristada;
es el dia que neix, el sol que arriba
ab ròssech de celestia y de claró,
enlluernanta y viva.

La alosa matinera se deixonda,
la fontana feconda
bota pels xaragalls
portant arrèu, de goig, nova alenada
a la serra enlairada
y a les xamoses y rioleres valls.

El bes del sol a tot arrèu du vida,
ventura, goig, conhort;
la fada de les boires deixondida
el reb com bes de mort.
Són fi mantell de glassa
aquet bes li arrebossa,
que va fonent cruel, a poch a poch,
destriantlo, aclarintlo, aniquilantlo,
aixís que va tocantlo
l'alenada de foch.

Tot canta a trench d'aubada, tot somriu;
l'aucella surt del niu,
els papallons aparellats
volatejant, juguen pels prats,
les flors se baden

—Vostès ara's creuràn que porto monocle per veure millor als
demés, ¿oy? Donchs, no senyor, tot al contrari; el duch per
ferme veure més jo.

com almorratxes tot lliensant
perfums d'encís que'ls sentits faden.

La fada de les boires es morta a trench de dia,
la seva mort sobtada, a ningú apena,
tant sols els pins en la carena
senten la pèrdua de sa aymia,
senten anyor del vel subtil,
perxò ses fulles
estàn plorant, a fil a fil,
sobre el no rés de ses despulles.

LLUIS TINTORÉ MERCADER

CONTRAST (O «POETA Y ALDEANO»)

El masover.—Ja pot dir al seu papa que enguany el mldiu, ja ho veu vostè mateix, ens ha deixat una vinya que fa fàstich.

L'heret.—No diguèn aquets disbarats. Si es una nota de color espaterant.

El Bort-masell

El pastor de Valldaura, taralejant una cansó que moria ofegada dins la gruixa de manta que l'embossava, per l'aubaga fonda, tricotric se'n menava la remada cap a corral, que'l sol ja s'era post y aviat l'atraparia la fosca, y era tan freda la bravada que baixava del Montseny que no s'hi podia plantar cara.

Mossèn Tomàs ja havia ventat la mitjana y fet el repicó de les ànimes. El seu gos de tura, va bordar, empaïtant una remadeta de porcells que encara furgaven pel tou de fullaraca resseca caiguda dels roures y lladoners.

—Vatua de porqueirol, encara ronseja per aquí! Volsthi jugar que'l gamarús s'hi ha adormit?

Y talment s'hauria dit que'l Bort-masell feya petar la bacaina, arredossat com un sant Aleix dins la cabauma d'un esventrat lladoner, ab el seu xalin entre cames.

Y el pastor, ventant una garrotada a la soca buida, va cridar:

—Au, dormilega, desperta, y fòra nyonya,

que la fosca prou t'hi atrapa avuy. Y ja cal que t'espavilis perque la Rebeca, aquet vespre no fassi de tú un sant Bartumeu. ¿No veus que ab aquesta mala bravada del Montseny n'hi hà per corgellar y marrirte tota la godayada? ¡Au a tancar!

—¡Pas dormia, Jan! ¡que es cas dormir!... ¿Jo anar a tancar avuy a la Rovira?... ¡Que hi tanqui'l diable, ara veyeu! Fins ara m'ho he rumiat a dins d'aquesta capella, y vatja, ja està prou rumiat, ¡que hi vagi el diable! ¡Ja no'n faig de porqueirol de la Rovira! Que se'n parrin un altre de Bort-masell, que sigui més bort y masell que no pas jo. Que's basquegin per trobarlo, y si no'l troben, que'n fassi ella mateixa de porquera, aquella bruixota Rebeca que mala pesta la sech... Mirèn, Jan, avuy m'ha cuidat esqueixar les orelles, y palpeume aquí a la nuca, ¿no trobèu quina bonyerola?... Entre cap y coll m'ha rebutats aquells sochs

que porta. Y bah, bah, dit y fet, ja m'hi som pensat prou. Ara, si vol tancar la remada, oy-dà, que se la vingui a aplegar ella mateixa, la mala bruixa, que lo que es jo, ray... ¡Anem, Xalín!

—Escolta: ¿y hont penses anar a dormir ara, tan a deshora?

—¿Dormir, dièn? Això ray, sota'l pont o a la pallissa de cà vostra.

—Mira, xich, creume a mi; avuy encara hi tanques, y si vols, demà li dius: adeussiau, mestressa, y te'n vens ab mi, y seràs el meu rabadà.

Y l'endemà, el Bort-masell, porqueirol de la Rovira, s'entrava de rabadà a Valldaura, passant més tart a pastor pera no mòouressen may més fins a sa tràgica fi que ara us contaré.

El Bort-masell, devingut pastor de Valldaura, a mesura que envellia, que ses forces minvaven, posava un gènit y mal humor del rediantre, y va comensar a renegar. Y aviat va devenir tan mal parlat, tan renegaire, que no hi valien pas ni les amenasses de sa mestressa, ni les reflexions y bons consells que bonament l'amo li donava, obligat per les queixes de sa muller y de la gent del poble que defugien

d'entaularhi conversa y el temien pel mal exemple que'n podrien rebre llurs fills.

El vell pastor, tan brusch com parlava, encara entre paraula y paraula hi esclafia una maledicció verinosa, quan no un mot de llorda obscenitat, y per tot amaniment l'escriuixidor ¡vatua-seu!

Si calia renyar al gos de tura o a les segalles hofeyarenegant y si content les amaixava, també ho feya renegant, això sí, fent anar a tot endoïna el ¡vatua-seu!

— ¡Vatua-seu! això es carn sana, això es bestia grassa! ¡Vatua-seu! quina folra de llana! ¡El tondredorno n'haurà pas may xonada de millor! ¡Vatua-seu! això el que es un manyoch que ni per tres unces d'or me'l vendria, què m'hauria de vendre jo, ¡vatua-seu! ¡Si primer que matarlo a n'ell valdria més que'm degollessin a mi que'l patir se m'acabaria, pas matar aquet manyach que no més li falta la paraula per ser més bon pastor que jo, ¡vatua-seu!

El pastor s'era envellit molt. Les boires y roïnes d'hivern, les humitats dels bachs, les pluges y les serenes, l'havien xacrat de dolor, tan xacrat y baldat que ara ja no's veyia ab prou cor pera enmenarsen la remada massa lluny de la masia. Sovint s'entrebancava, y cada pujada y baixada li costava uns quants tomballons y capgirells, y tenia les cames blavejades, les mans esgardissades y sempre qualque xiribech al front que's pellava tot sol, sense més remeys que'ls rebetjos del seu vi y de l'aigua de l'abeuradora. Ja tampoch el bras l'obeïa, quan d'un colp de roch volia aturar

alguna segalla que, esbarriantse, se li entrava, la lleminera, a esbrotonar les sembres dels conreus o a tastar les verdures d'alguna horta regadiua. Y aleshores sí que calia ben taparse les orelles per no sentir aquell reguitzell de paterns y de reïres ab que esfogava sa malícia.

Un dia, vetaquí que'l seu amo me l'emprèn y, de bones a bones, li diu:

— Mirèu, Bort-masell, ara sí que veig que ja no són més per vos les fadigues de pastor, aixís es que, jo y la muller, hem pensat la setmana entrant portarvos a les *Hermitas* de ciutat. Allà hi trobareu el repòs de la vellesa, anirèu ben arropat, serèu ben peixut y rès us hi faltarà.

— ¡Malaitsga y'l cap que m'aiguanta! ¡Ja me la tenia!

Y va rebatre pel sol la gorra musca, llardosa y esfilagarsada, escupintla rabiosament y trepitjantla ab els seus barranchs de sola clavetejada.

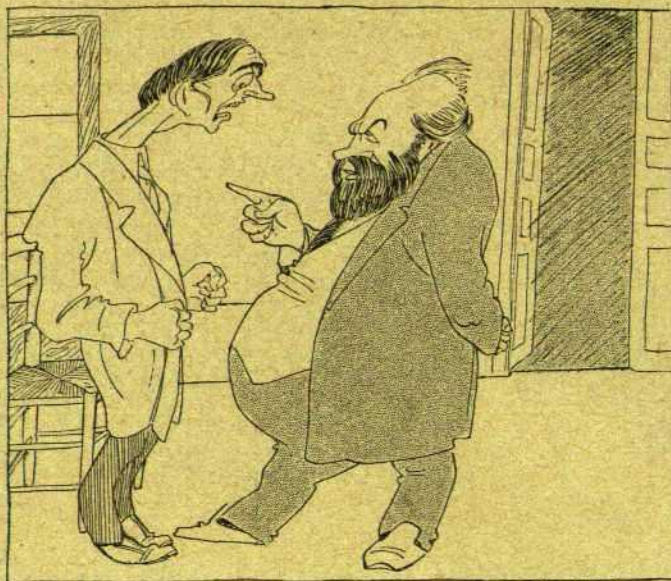
Y prenent el sol a un recó del badiu, va enllestir el seu dinar, devorant famèlich y a cremadent tot un cassó de trumfes amanides, va escórrer d'un xumet tot el vi de la porrona, va pendre el sarró de pell y el garrot de freixa, calà foch a sa pipa, obrí el corral, y té, *ruixqueta, té, manvaga*, va treure la remada cap a la pastura, y fent de les tripes cor, se l'emmenà montanyes a través, aquí caich y més allà m'aixeco, maldant, maldant y trampelant, lluny, fins que ja no va poder més.

Y aqueil vespre, el Bort-masell ja no va comparèixer a Valldaura. Y va venir la nit, y tampoch se sentien en part del món els lladruchs del *moru*, ni'ls esquellerinchs de les manyagues,

L'HORA DEL BERENAR

(Dibuix de Lluís Baixeres)

El metge.—L'únic remey que vostè té es deixarse tallar el coll.

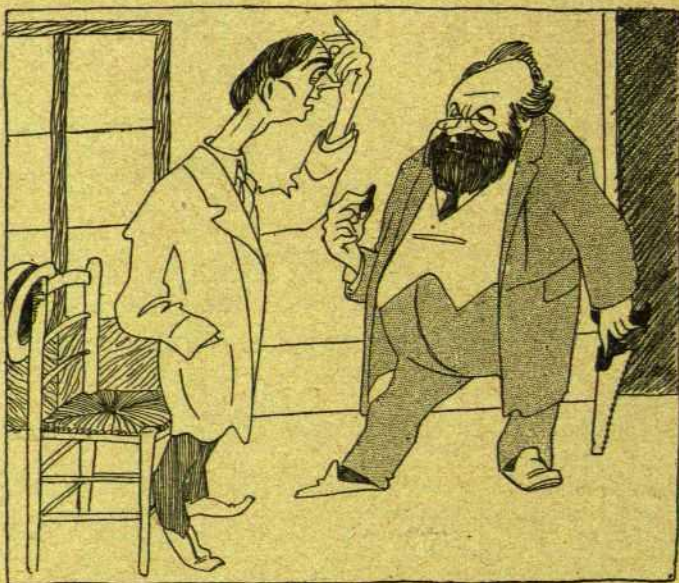
El pacient.—¡¡¡Reina Santíssima!!! Tan delicat que'l tinch.

Rès va sabersen d'ell, fins l'endemà, que una pobre captaïra, va esbombar pel poble que'l pastor de Valldaura s'era penjat a l'olivera del llamp, més avall de la pedrera.

Y es aquest el més negre y afrós dels meus recorts d'infant. Ho recordo com si ara fos.

Era un cap al tart dels vols de Nadal. Mon senyor oncle, que aleshores era'l rector del poble, va anarhi acompanyat d'una parella de guardies civils de Granollers, y l'amo del mas Valldaura, uns altres, aquella captaïra y jo, que, a pesar del meu senyor oncle, també vaig acompanyarhi.

Roinejava... Mon senyor oncle duya un paraigues de seda vermella que pareixia l'ombrela del Viàtich, els civils embossats ab sos capots y ab els tricorns de negre xarol regalimant mullena, jo a guisa de caputxa duya una saca tirada a l'esquena, y aquella mendicanta, ab les faldilles al cap, portava la devantera per unes dresseres poch fressades, que sols ella coneixia.

El metge.—¡Ignocent, més que ignocent! ¿Vostè ignora que'l cloroformo evita el sentirse els dolors més aguts?

un sarrell de cortina blanca que li amagava'ls ulls, esbadocats, d'un mirar sinistre que m'esfereia.

La remada vagava dispersa sà y enllà, pasturant a la bona de Deu per aquelles garrotxes, y al lluny s'oïen els esquellerinchs.

El moru, el seu fidel gos de tura, ab el collar

Y abans d'arribar al barranch del llop, la captaïra, ab una veu escardalenca y tremolosa de pahura, signant ab el bastó, va dir:

—¡Jesús, Maria, Joseph, ja quinlo allà baix com penja! ¡Sembla Judes!...

El vell pastor penjava d'una olivera revellida, retorta y cormenjada per un llamp que l'havia estabellada. Penjava a tan poca alsaria que una espadenya descalsada del peu fregava els blats novells que comensaven a verdejar; la negra faixa desfeta del cos, a mercè del llevat, voleyava a guisa de gallardet; li havia caigut la gorra musca, y sa tufera de cabell blanc, ara clenxada per la pluja, se li aplacava per damunt les grosses orelles, penjentli front avall, com

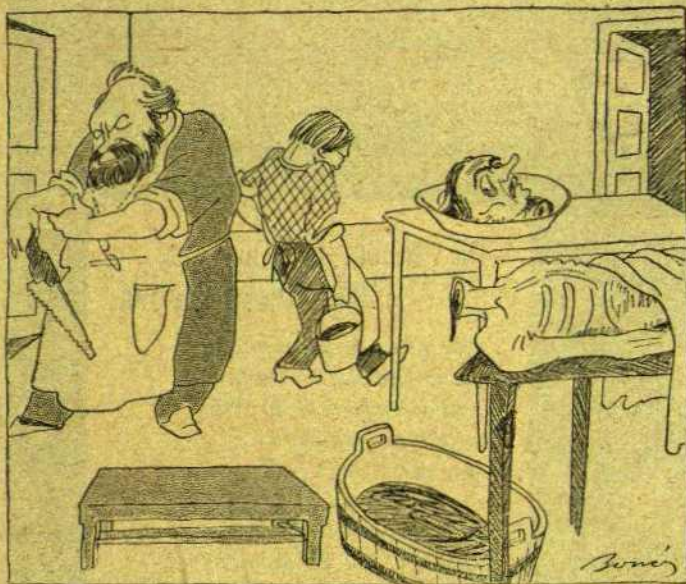
de púes, pacientment el vetllava, geyent damunt del sarró y la manta, y va reganyarnos els ullals, roncant y abondant com si s'ho temès que anàvem pel seu amo.

Una de les manyagues, brandant l'esclopó d'aram, que aleshores tenia quelcom de toch de morts, li flairava els peus, y tot flairantelshi, belava ab un belar llastimós, que era com un plor, y la folra de sa llana blanca lluia tota amarada de plovisca...

El varen despenjar, tallant la sogà ab el mateix ganivet de sangrar les ovelles que tenia dins del sarró, y ert, encarcerat com una babarota d'espantar els aucells, feixuch, va caure damunt del

El pacient.—Essent aixís, accepto, ab la condició de no sentirmen.
El practican.—Me jugaria un peix que'l mata

El cap del pacient.—¡Hor, or! ¿Qué veig? En lloch de tallarme el cap m'ha tallat el cos.

Apunt

Es al fort de mitgdiada;
cau un sol abrusador,
y l'atmòsfera es pesada
y a la terra es tot cremor.

La mar resta quieta y muda
sota'ls raigs del sol ardent,

com si talment fos retuda
de bregar ardidament.

Y allà baix, mentre un vell canta,
a la llum vivificante
que'ls preserva de tot mal,

dos ballets de fas colrada
passen l'hora sossegada
empaitantse pel sorral,

JOAN ANTÓN GUARDIS

blat novell. La branca d'olivera, al desfeixugarse del mort, va agitar-se, escampant una solada d'olives negres y assaonades,

Y vetaquí que al aflui-xarli del coll la baga escorredora, el mort foragità d'una glopada tot l'aire re-clòs dins del pit que, al pas-sar per sa gorja tan feta a renegar, eneara va barbotejar un *vatusa-seu*, rugallós y fe-rèstech, que si a mi va ferme molta por, als demés va ferlos gracia, llevat del meu senyor oncle que, ab cert aire de condolensa, deya:

—¡Cal que aprenguin d'ell els renegaires! ¡Tal la vida, tal la mort!

Mossèn Ramón Garriga, Pbro.

En l'Album de la nena
Rosa Mestres y Hill

*¡Oh, Rosa de suau perfum
que enrondes les ilusions,
com al entorn de la llum
volada de papallons!
May seràs més felís que ara
en que t'obres al racer
de la carinyosa mare
que es el teu hermós roser;
Deu no vulgui que en la vida
apreguis massa aviat
que'l plaer es la mentida
y el dolor es la veritat.*

FREDERICH RAHOLA

Mars 1910

J. L. BARRIS

Missenyora Blancaflor

Poema lirich, inèdit, ab música del
Mtr. F. Piqué y Salvat

(FRAGMENT)

L'HERMITÀ.—V'e de la dreta, portant penjada al coll, ab una corretja, una capelleta ab la imatge de Sant Telm. que té per peanya una bacina pera les almoines, y en la que hi du goigs, breus, rosaris y herbetes de remey que les noyes li compren, mentres els n'ofereix ab tò de cantarella.

Donzelles, les donzelletes,
que son tan bonicoyetes,
volgueu-vos apiadà
d'aquet pobrich hermità.
Compreume els goigs del Patró
o aquest bàlsim guaridó
de virtuts celestials,
que remeya tots els mals.
La oració de Sant Antoni
que us guardarà del dimoni
o d'algún festejadó
que porti mala intenció.
Si us calien uns rosaris
o aquets devots novenaris...
Sant Telm benaventurat
ens lliuri a tots de pecat,
de males mars y dofins,
de picades d'escorpins,
de llamps y de lleuetjades
y de persones malvades.

DONZELLA 1.ª L'hermità, bon hermità,
¿no'm dirieu pas si hi hà
algún remey ben provat
que guareixi el mal donat?

L'HERMITÀ ¿Qui es el que us fa patir?
DONZELLA 1.ª ¡Ay l'hermità! Es un fadri
del qui'n vaig quedà emprendada
ab una sola mirada.

L'HERMITÀ Pera guarirvos us cal
que li encomanèu el mal.
DONZELLA 2.ª L'hermità, bon hermità,
feu que ab mi's vulgui casà
un garrit patró de barca.

L'HERMITÀ L'oració al Sant Patriarca.
DONZELLA 3.ª L'hermità, bon hermità,
jo pateixo d'anyorà
l'allunyament del amant,
que fa un any va navegant.
¿A qui'm puch encomanar
que me'l fes prompte tornar?

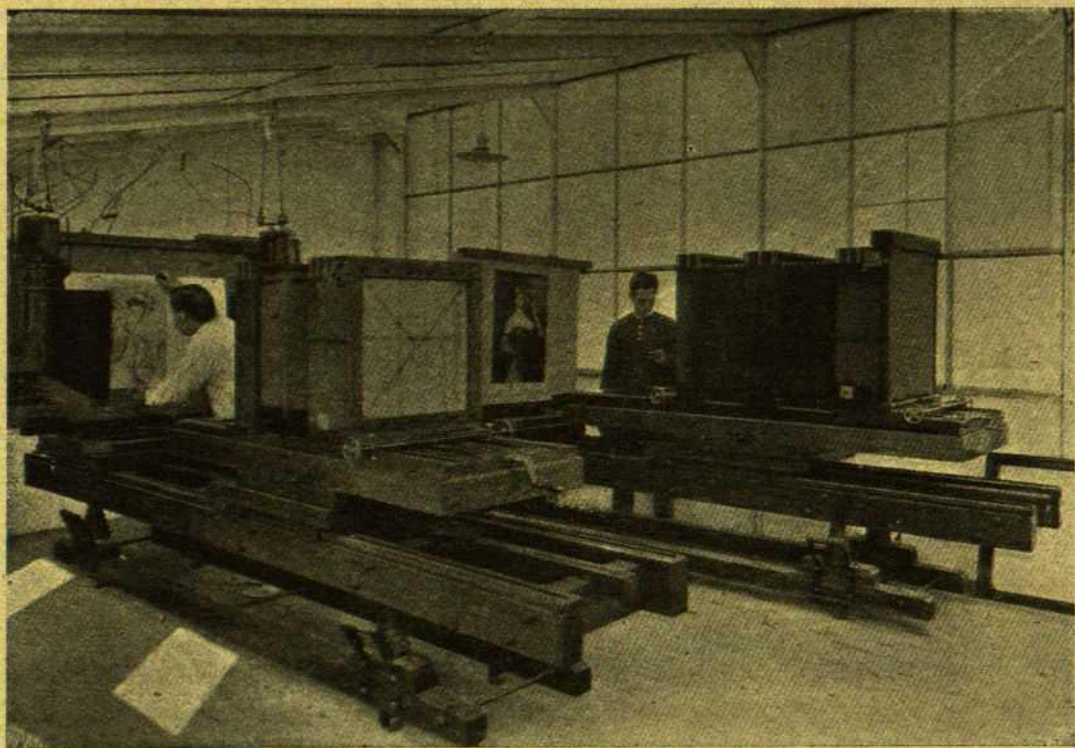
L'HERMITÀ Donzella, la donzella,
si estèu tan contristadeta,
¿me dirieu l'anyoransa
de qui té'l marit a Fransa
guerrejant ja fa set anys
voltat de mals averanys?
DONZELLA 3.ª ¿Parlèu per la Blancaflor?
L'HERMITÀ Desde dalt del mirador
un dia y un altre dia
l'amplada del mar espia
per si veu el galió
que fia de dū son gran senyó.
Aixís fes avuy el cel
que's complís el seu anhel,
que es de cor tan bondadosa
com de la cara es hermosa.

La orquestra preludia pianíssim el motiu de la cansó popular al aparèixer Missenyora Blancaflor per la porta del castell, baixant els graons acompanyada de les seves dames que li porten un tamboret y la tasca.

MANEL FOLCH Y TORRES

Fi

GRAN TALLER DE GRAVAT BAGUÑÀ & CORNET

Bonavista, 30 - BARCELONA.-Encàrrechs: Cardenal Casañas, 4

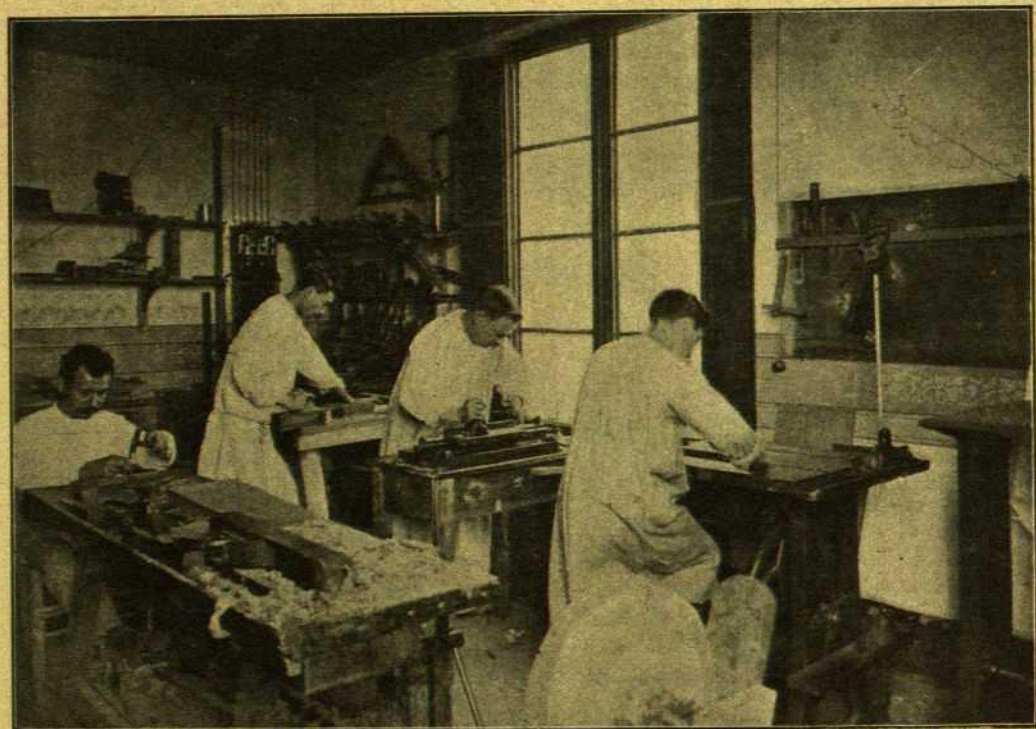

QUESTA casa, quals tallers han sigut montats a l'altura dels millors del estranger, se dedica a tota mena de treballs de reproducció. Fotografia, Fotogravat, Zincografia, Gravat directe (Autotipia), Cromotipia, Tricolor, etc., etc., per Impremta, Litografia, Enquadernacions, Il·lustració de llibres y periòdichs, Catàlechs Industrials, Anuncis, etc., etc. Per lo que compta, a més d'espayosos y ben acondicionats locals en el carrer de Bonavista, última travessia del Passeig de Gracia, ab maquinaria construïda expressament per les cases Falz & Wermer y A. Hogenforst de Leipzig, la precisió de la qual en llur funcionament y velocitat de marxa li asseguruen un treball ràpid y perfecte.

Una visita als nostres tallers y un petit ensaig, seràn la millor demostració que podem fer a qui vulgui usar dels nostres serveys.

TALLER DE GRAVAT

OBRADOR DE MONTATGE

TEXT

A

Abril Virgili, J., 86.—Adeluas, A. P., 46.—
Antòn Guardis, Joan, 115.—Ampurdanès Dols,
44, 68, 85.

B

Ballester, Joseph M.^a, 53.—Barceló y Bou,
Lluís, 109.—Baudelaire, Ch., 28.—Boukay, M.,
92.—Boy, Santiago, 75.

C

Cardona, Daniel, 44.—Castellet y Pont, J. M.,
52.—Corominas Prats, D., 65.

D

Doltra, Antoni, pbre., 80.

E

Esclasans Folch, Agustí, 67.

F

Fàbrega y Amat, Lluís, 36.—F., Ll., 96.—
Folch y Torres, Joaquim, 32.—Folch y Torres,
Joseph M.^a, 81.—Folch y Torres, Manel, 117.

G

Garriga, Angel, pbre., 24.—Garriga, Ramón,
pbre., 112.—Gassol, B., 46.—Girbau y Torde-
ra, J., 86.—Granger y París, Joseph, 94.—
Guasch, Joan M.^a, 110.

K

Kim, 50.

L

Lerroux Pobre, 41.

Ll

Llanas, Albert, 72.—Lleixiu, 8.—Lloret, Ma-
rià, pbre., 68, 84.

M

Masifern, Ramón, 73.—Matas y Carré, Lluís,
36, 37, 103.—Morató, J., 14.

N

Nadal, Narcís, 33.

O

Olives, Francesch, 102.—Oller, Narcís, 19.—
Omar y Barrera, Claudi, 64.

P

Pepet del Carril, 76.—Puig y Puig, Lluís, 18.

R

Rahola, Frederich, 116.—Redondo, Joan, 40.
—Roca, Pere, 90.—Rocamora, Manel, 17.

S

Sagarra, J. M. de, 77.—Sala Vilá, J., 35.—
Salom y Morera, Pere, 77.—Sans y Rossell,
Anfós, 47.—Sara de R., 105.—Sastre, Joseph
M.^a, 59.—Suriñach Senties, R., 93.

T

Tintoré Mercader, Ll., 111.—Torrens Dagés,
J., 91.—Torrent Ciurana, J., 60.—Torres, Moha-
met, 29.—Tristàn, 78.

V

Vinardell, Santiago, 26.

X

Xim-xim, 9.—Xitu, P. N., 69.

ILUSTRACIÓ

Ana Maria: 28.—Baix: 59, 60, 62.—Baixe-
ras: 104, 113.—Balasch: 38.—Borràs: 15, 16, 22,
23, 24, 35, 53, 69, 73, 85, 101, 114, 115.—Car-
dona: 10.—Cornet: 1, 2, 8, 11, 36, 42, 53, 56, 57,
65, 87, 117.—Gispert: 44.—Junceda: 3, 9, 28,
32, 33, 39, 45, 47, 66, 79, 86, 98, 106.—Kim: 50,
51.—Lola A.: 25, 55, 90, 105.—Llaverias: 11,
14, 17, 27, 29, 30, 31, 40, 49, 52, 64, 71, 80, 84,
93, 100, 102, 116.—Llimona (Joan): 48, 63.—

Llimona (Joseph): 13.—Manant: 24, 58, 60, 72,
94.—Masriera (Joseph): 76.—Masriera (Lluís):
77, 103.—Opisso: 12, 19, 21, 46, 75, 110.—Pas-
qual: 107.—Planas: 18, 46, 55, 58, 73, 74, 78,
89, 97, 112.—Raba: 70, 95, 109.—Smith: 25,
34, 37, 41, 43, 54, 65, 67, 68, 85, 95, 99, 109, 111.
—Urda: 42, 61, 69, 91.—Vila: 4, 5, 6, 7, 26, 81,
82, 83, 88, 92, 94, 96, 108.